

MUUTTUMATON UUTINEN?

SUOMALAISEN UUTISMEDIAN VUOSISEURANTA
2007-2012

LOPPURAPORTTI

Muuttumaton uutinen?

Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2007–2012
loppuraportti

Risto Suikkanen

Aino Holma

Pentti Raittila

Journalismin, viestinnän ja
median tutkimuskeskus

Tampere Research Centre for
Journalism, Media and Communication

Myynti
Tiedekirjakauppa TAJU
PL 617
33014 Tampereen yliopisto

puh. 040 190 9800
taju@uta.fi, www.uta.fi/taju
<http://granum.uta.fi>

Taitto ja kannen suunnittelu
Jaakko Kahala

Kopio Niini Oy
Tampere 2012

ISBN 978-951-44-8992-1

Tiivistelmä

Risto Suikkanen, Aino Holma ja Pentti Raittila: Muuttumaton uutinen?
Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2007–2012, loppuraportti.
Tampere: Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET.

Uutismedian vuosiseurannan loppuraportti esittelee viisivuotisen tutkimushankkeen keskeiset tulokset sekä sen virittämät metodiset johtopäätökset. Raportissa esitetään myös vuoden 2012 seurantakierroksen anti. Määrällisen sisällön erittelyn avulla kerättiin tietoja suomalaisten sanomalehtien etusivujen, radio- ja tv-kanavien pääuutislähetysten sekä kaikkien näiden internetsivujen pääuutisten sisällöistä. Tutkimuksen kohteena oli kaikkiaan 18 uutisvälinettä, joista kaikista analysoitiin 14 päivän aineisto. Aineiston keruu alkoi lokakuun alussa 2011 ja päättyi maaliskuun lopussa 2012. Aineistoon kuului kaikkiaan 3003 juttua. Sanomalehtien osuus aineistosta oli 33 %, radio- ja tv-uutisten 22 % ja internetsivustoilta kerättyjen uutisten osuus 45 %. Vastaavat seurantakierrokset tehtiin vuosina 2008 ja 2010. Keskeiset seurannan kohteet olivat uutisaiheet, uutisissa esiintyvät toimijaryhmät, sukupuolten esiintyminen uutisissa sekä väkivaltaa tai erotiikkaa sisältävän aineiston määrä.

Aiheiden osalta vuoden 2012 aineistossa tapahtui aiempiin vuosiin nähden suurehko muutos. Vuosi 2012 oli politiikan vuosi. Poliitiikkaa koskevien juttujen määrä kasvoi kymmenkunta prosenttiyksikköä. Poliitiikka oli eniten käsitelty aihepiiri koko aineistoissa toisin kuin aiemmillä seurantakierroksilla. Tuolloin suurin osa aineistoa käsitelti tavalla tai toisella vapaa-aikaa (enimmäkseen urheilua, viihdettä tai kulttuuria).

Toimijarakenteessa tapahtui vastaava muutos kuin aihepiireissä. Poliitikot valtasivat areenan. Poliitikot olivat keskeisessä osassa joka neljännessä jutussa. Lähimmäs tätä pääsivät erilaisiin vapaa-ajan toimintoihin liittyvät toimijat (urheilijat sekä viihteen ja kulttuurin edustajat), jotka olivat juttujen keskeisimpiä toimijoita noin joka seitsemännessä jutussa. Yksityishenkilöiden osuus laski kolmanneksella aiempiin seurantakierroksiin verrattuna. Kaiken kaikkiaan journalismin painopiste siirtyi kevyestä raskaaseen, pois mikrotasolta kohti suurempia kokonaisuuksia. Samaan suuntaan vaikuttaa myös ulkovaltojen edustajien ja kansainvälisten organisaatioiden osuuden kasvu. Näihin kehityskulkuihin ovat osaltaan vaikuttaneet niin vuoden 2011 ja 2012 mullistukset Lähi-idässä kuin Suomessa 2012 pidetyt presidentinvaalit sekä jo kauan ennen nyt suoritettua seurantakierrosta alkanut euroalueen taloudellinen kriisi.

Sukupuolten voimasuhteet kääntyivät vuoden 2012 aineistossa aiempaa selvemmin miesten eduksi: naisten osuus juttujen pääosissa olevista henkilöistä putosi runsaasta neljäsosasta vajaaseen neljännekseen.

Väkivaltaa koskevan aineiston osuus oli runsaat 10 prosenttia, saman verran kuin edellisillakin seurantakierroksilla. Erotiikkaa koskevaa aineistoa koko aineistosta on noin yksi prosentti. Tämä osuus aineistosta sisältyy lähes kokonaan iltapäivälehtiin (niiden internetsivut mukaan lukien). Niin väkivaltaa kuin erotiikkaakin koskevat lukemat vastaavat jokseenkin tarkasti näiden sisältöpiirteiden osuutta aiemmillä seurantakierroksilla.

Kuten aiemmillakin seurantakierroksilla, internetsivujen uutistarjonnan erityispiirre on edelleen rikos- ja onnettomuus uutisten suurehko osuus. Niissä myös lähteet merkitään jossain määrin epäselvemmin kuin muissa välineissä.

Abstract

Risto Suikkanen, Aino Holma and Pentti Raittila: All Quiet on the News Front?
Final Report of the Annual Finnish Media Monitoring Study 2007–2012.
Tampere Research Centre for Journalism, Media and Communication – COMET.

The final report of the Finnish news media monitoring study presents the study's main findings and methodological conclusions. The study analysed data compiled from Finnish newspaper front pages, main TV and radio news casts, and main online news through quantitative content analysis. The last data collection began at the beginning of October 2011 and ended at the end of March 2012. The study surveyed 18 different news media and analysed 14 days' worth of news from all media, 3003 articles in total. Newspapers made up 33% of the data, radio and TV news 22% and online news 45%. Similar follow-up studies were conducted in 2008 and 2010, bringing the total number of analysed articles to nearly 10,000. Key interests included topics in the news articles, the groups covered in the news, gender representations, and the number of news articles dealing with violence or sex.

In the Finnish media, the year 2012 was a year of politics: the number of political articles increased by approximately ten percentage points. Unlike in the previous studies, this year politics came up as the most popular topic. In 2008 and 2010, most articles discussed leisure (sports, entertainment or culture).

The groups represented in the news also changed accordingly. The role of politicians, international representatives and international organisations grew, whereas the role of athletes, private individuals and people working in the entertainment and cultural industry diminished. All in all, in 2012 journalism witnessed a shift from light to serious and moved from the micro level to the macro level. This shift was partially influenced by the 2011 and 2012 tumult in the Middle East, the Finnish presidential elections of 2012, and the financial crisis in Europe.

In the 2012 data, men acquired a more prominent role: the number of articles with a female protagonist dropped from a little over a quarter to slightly below than a quarter.

Just over 10% of the data included violence – a number that is consistent with the findings from previous years. Approximately 1% of the data involved sex. These articles were almost exclusively found in tabloids or their websites. The respective percentages are almost on par with those of previous years.

The relatively high rate of crime- and accident-related news characterised online news. This study found online journalism to be one-dimensional and its sources to be shadier than print media's – articles are first published online and then discussed in more detail in the "main media".

The key finding of this study was that despite the changes in appearance and format, the agenda set out in journalism remained steady. Regardless of the much discussed change, the core of journalism remained unchanged. By and large, during the observation period, Finnish news journalism retained its role in proper recounting world events. Even though this study focused on "front page news", researchers did not find unambiguous proof for the claims of news being dumbed down or becoming more entertaining, or of the increased appearance of violence or sex in the news.

Saatteeksi

Tämä raportti on jatkoa vuosina 2007, 2008 ja 2010 ilmestyneille uutismedian vuosiseurannan edellisille raporteille ja samalla koko viisivuotisen hankkeen loppuraportti. Uutismedian vuosiseuranta -hankkeen tarkoituksena on ollut luoda uutismedian sisällön säännöllinen seurantajärjestelmä, joka tuottaa systemaattista tietopohjaa uutistytön arvoista, tavoitteista ja toimintatavoista käytävälle keskustelulle. Vuoden 2008 tutkimuksesta lähtien seurannan kohteena ovat olleet myös tutkittavien viestinten verkkosivustot, mikä mahdollistaa ”perinteisen median” ja samojen uutisvälineiden verkkoversioiden uutisten painotusten vertailun.

Koko selvitystyön ja tämän tulospöportin tavoitteena on tarjota perusaineisto, johon muuta journalismia koskevaa tutkimusta ja siitä käytävää keskustelua voidaan suhteuttaa. Uutismedian vuosiseurannan tuloksista on rakentunut tietopankki, jonka avulla on mahdollista tehdä johtopäätöksiä uutisvälityksen kehityskuluista ja pohtia yhteiskunnan ilmapiiriä yleisemminkin.

Tutkimuksen rahoittajana on ollut Helsingin Sanomain Säätiö ja toteuttajana Tampereen yliopiston Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET.

Tutkijoina hankkeen viimeisessä vaiheessa vuosina 2011–2012 ovat olleet YTM Risto Suikkanen ja FM Aino Holma. Suikkanen on ollut hankkeen tutkijana sen kaikissa vaiheissa vuodesta 2006 alkaen, ja Holma oli tutkijana myös vuosina 2007–2008. Heidän lisäksi tutkijoina ovat olleet Aira Saloniemi (2006–2008) ja Hanna Syrjälä (2009–2010). Hankkeen pilottivaiheen johtajana oli YTT Esa Reunanen. Syksystä 2007 alkaen projektin johtajana on ollut Pentti Raittila.

Risto Suikkanen ja Aino Holma ovat toteuttaneet vuoden 2011–2012 media-aineiston koodaamisen sekä tilastolliseen analyysiin, ja he pääosin vastaavat tämän loppuraportin kirjoittamisesta. Pentti Raittila on vastannut hankkeen johtamisesta, ja loppuvaiheessa hän on osallistunut tämän raportin tekstin muokkaamiseen ja kirjoittamiseen. Timo Lilja osallistui keväällä 2012 muutaman viikon ajan aineiston keräämiseen ja koodaamiseen. Kiitokset Esa Reunaselle, Timo Liljalle, Kari Koljoselle ja Paula Haaralle käsikirjoituksen kommentoinnista.

Tampereella 23. lokakuuta 2012

Pentti Raittila

Risto Suikkanen

Aino Holma

Sisällysluettelo

1. Tutkimuksen esittely	9
2. Uutisten aihepiirit	13
Politiikan vuosi 2012	14
Politiikka korostui erityisesti ykkösuutisissa	19
Yhteenveto aihepiireistä	21
3. Väkipalta, erotiikka ja alueellisuus	22
Peittelemätön väkivallan kuvailu väheni	22
Viittaukset erotiikkaan pysyivät ennallaan	24
Paikallisuus painottui päivälehdissä, ulkomaat verkossa	26
4. Toimijaryhmien näkyvyys	28
Poliitikot jälleen eturiviin	30
5. Uutisten miesvaltaisuus vahvistui	34
Kuvissa naiset miehiä nuorempina	38
Iltapäivälehdet kirjoittavat sukupuolista eri tavoin	39
6. Havaintoja verkkosivuista	42
Rikokset, onnettomuudet ja vapaa-aika painottuvat verkossa	44
Kuvien määrä verkkosivuilla lisääntyi	46
Nopeaa verkkouutisointia syvennetään painetussa lehdessä	48
Verkkosivuja selkeytettiin ja niille lisättiin uusia palveluja	53
Yhteenvetoa	54

7. Tulosten tarkastelua väline- ja konsernikohtaisesti	56
Helsingin Sanomat ja HS.fi	57
Ilkka ja Ilkka.fi	59
Kainuun Sanomat ja Kainari.fi	61
Turun Sanomat ja Turunsanomat.fi	62
Iltapäivälehdet ja niiden verkkosivut	64
Ylen kanavat	66
MTV Median kanavat	68
 8. Muuttuuko uutinen?	 70
Vuoden 2012 uutisjournalismi: paluu politiikkaan	71
Uutisen aikakäsitys muuttumassa?	72
Tekniikka muuttaa uutista ja sen liikettä	74
Seismografin värähtelyä	76
 Lähteet	 78
 Liitteet	 80

Tutkimuksen esittely

Uutismedian vuosiseuranta -hanke käynnistettiin 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälissä. Taustalla vaikuttivat monet juuri tuohon aikaan ja jo edeltävinä vuosikymmeninä viestinkenttää ravistelleet muutokset. Tärkein näistä on siirtyminen lehdistön poliittisesta sääntelystä kaupalliseen sääntelyyn, mikä antoi viestimille yhtäältä vapautta, toisaalta motivaatiota toimia poliittisessa kentässä aiempaa itsenäisemmin. (ks. Herkman 2011, 125; Kantola, 2011, 16).

Toinen suuri muutos oli uutiskierron nopeutuminen. Ensin satelliittikanavat syytivät uutisia ympäri vuorokauden, ilmaisjakelulehdet tarjosivat niitä ilmaiseksi, ja näitä vielä paljon rajumman mullistuksen uutiskiertoon toivat internet ja sosiaalinen media. 2000-luvun alkuvuosina sanomalehdet ja muut perinteiset uutisvälineet olivat ajautuneet uudenlaiseen kilpailuasetelmaan: uutisia tulvi lakkaamatta, kaikkialta ja ilmaiseksi.

Kolmas tämän tutkimushankkeen taustalla ollut keskustelu liittyi uutisjournalismin viihteellistymiseen ja väkivaltaistumiseen. Julkkisjuoruihin ja tv-viihteeseen keskittynyt 7 päivää -lehti kasvatti levikkiään 1990-luvun lopusta aina vuoteen 2006 asti. Iltapäivälehdet kilpailivat sen kanssa, ja 2000-luvun alkuvuosina niitä arvosteltiin muun muassa skandaaleilla ratsastamisesta ja lööppien väkivaltaistumisesta (ks. Syrjälä 2007, Kivioja 2008). Näytti siltä, että vakiintuneet jaot yleiseen ja yksityiseen, asiaan ja viihteeseen tai korkeaan ja matalaan kulttuuriin menettivät merkitystään tai kietoutuivat yhteen entisestä poikkeavalla tavalla.

Edellä mainitut kehityskulut herättivät huolta siitä, miten journalismin käy. Julkisen elämän pelättiin ”trivialisoituvan, kaupallistuvan ja hajautuvan” (ks.

Kantola 2011, 12). Vuonna 2006 käynnistetty uutisjournalismin vuosiseuranta pyrki olemaan yksi sellainen väline, johon journalismin kehitystä koskevia arvioita voisi perustaa.

Uutismedian vuosiseurantaan liittyvä selvitystyö aloitettiin syksyllä 2006 pilottitutkimuksella. Tutkimushanketta verrattiin kansainvälisiin mediaseurantahankkeisiin sekä Suomessa toteutettuihin kaupallisiin mediaseurantapalveluihin ja toteutettuihin temaattisiin mediaseurantoihin.¹ Uuden seurantahankkeen käynnistämistä perusteltiin muun muassa mediaa koskevalla julkisella keskustelulla (esimerkiksi mediaväkivallasta ja seksuaalisuudesta) että tarpeella koota koko uutismediaa mahdollisimman hyvin edustava näyte.

Tutkimuksen tavoitteet tiivistettiin kahteen näkökulmaan. Yhtäältä taustalla oli mediakilpailun kiristymisen ja siihen liittyvät kaupallistumispaineet ja niiden mahdolliset vaikutukset uutissisältöihin. Esimerkiksi keskustelu väkivaltalööpeistä ja skandaalihakaisuudesta kytkeytyi tähän teemaan. Toiseksi tärkeäksi teemaksi nimettiin internetin vaikutukset journalismiin, vaikka uutismedian internetsivut eivät olleetkaan pilottitutkimuksen aineistona. Internet nähtiin perinteisille viestimille sekä mahdollisuudeksi että uhkaksi, ja sen sekä perinteisten medioiden keskinäinen ”työnjako” nimettiin keskeiseksi tutkimuskysymykseksi. Edelleen tutkimuksen keskeiseksi tavoitteeksi todettiin mediasisältöjen analysoimiseen liittyvien tutkimusmenetelmien kehittäminen.

Seurannan tutkimusaineisto päätettiin rajata tärkeimpiin uutisiin: sanomalehtien etusivun juttuihin ja sähköisten uutisvälineiden pääuutislähetysiin. Etusivun jutuiksi tulkittiin myös sisäsivuilla olevat jutut, joihin liittyi vinkki etusivulla.

Suhteellisen pieneen aineistoon perustuvan pilottihankkeen jälkeen tutkimusta on jatkettu kahden vuoden välein siten, että kaikissa kolmessa jatkotutkimuksessa aineistona on ollut noin 3000 ”etusivun juttua” paristakymmenestä uutisvälineestä.

Vuoden 2008 seurankierroksen tuloksia tulkittaessa arvioitiin taloutta, vapaa-aikaa ja turvallisuutta koskevien aiheiden olevan kasvussa. Uutisten toimijarakenteessa valtiolliset toimijat hallitsivat samalla kun yksityishenkilöiden rooli etusivun uutisissa näytti olevan kasvussa. Miehet ja työikäiset olivat useimmin juttujen päätoimijoina, naisten osuus jäi kolmasosaan miehistä. Väkivallan ja erotiikan osuus näytti vähentyneen pilottitutkimuksen aineistoon ver-

1 Ulkomaisia mediaseurantahankkeita esimerkiksi Media Tenor (<http://www.mediatenor.com>) sekä The State of the News Media (www.stateofthemedias.org). Suomessa oli tehty 2000-luvun alussa laajoja määrällisiä mediaseurantatutkimuksia mm. etnisyyden ja ydinjätteen loppusijoituksen käsittelystä journalismissa.

rattuna. Uutisvälineiden internetsivuilla oli huomattavasti perinteisiä välineitä enemmän onnettomuus- ja rikosuutisia.

Vuoden 2010 väliraportin keskeinen tulos oli politiikan aihepiiriin liittyvien juttujen väheneminen. Myös ulkovaltoihin liittyvien uutistoimijoiden osuus pieneni. Väheneminen tapahtui nimenomaan ulkomaiden politiikan uutisoinnissa, ja tulosta tulkittaessa pohdittiin, oliko yhtenä syynä tähän lehtien resurssien kiristyminen taloudellisen laman jälkeen. Laman jälkitilanteesta huolimatta taloutta käsittelevien juttujen määrä väheni, kun taas turvallisuuden ja terveyden osuus kasvoi. Miesten osuus juttujen toimijoina ja kuvien henkilöinä oli edelleen lähes kolminkertainen naisiin verrattuna. Myös sukupuolten välinen työnjako oli entisellään: perheeseen, parisuhteeseen ja hyvinvointiin liittyvät jutut olivat naisten aluetta, miesten taas lähes kaikki muu. Väkivaltaa sisältävän aineiston osuus oli ennallaan, ja eroottisluonteisen aineiston osuus oli edelleen vähentynyt. Onnettomuudet ja rikokset olivat edelleen painokkaammin esillä uutisvälineiden internetsivuilla.

Koko hankkeen ajan on tuloksia tulkittaessa pohdittu, missä määrin havaituissa muutoksissa on kysymys maailman tapahtumien muutoksista ja vaihtelusta, missä määrin journalismissa tapahtuneista muutoksista. Vuoden 2012 tulokset osoittavat tämän kysymyksen merkityksen, kun Suomen ja maailman tapahtumat käänisivät politiikan aihepiirin laskun jälleen nousuun.

Tässä raportissa esitellään vuoden 2012 aineistoon perustuvia tuloksia ja verrataan niitä seurantatutkimuksen aikaisempiin vaiheisiin. Eri vaiheissa koottuja ja analysoituja juttuja on yhteensä yli 10 000, ja ne on koodattu satoja vaihtoehtoja sisältävien muuttujien avulla. Hankkeen aikaisemmissa raporteissa tuloksia on kuvattu yksityiskohtaisesti, jolloin koko massiivisesta datasta on ollut vaikea saada kokonaiskäsitystä. Tämän loppuraportin luvuissa 2–7 rajoitumme pelkistettyyn tulosten pääpiirteiden kuvailuun. Yhteenvetoluvussa esitämme alustavia tulkintoja ja kytkemme tuloksia muuhun journalismin tutkimukseen. Lopussa olevien liitetaulukoiden numerosarjoista kiinnostuneet löytävät yksityiskohdista lisätietoa kehitystrendeistä ja eri uutisvälineiden eroista.

Raportin rakenne

Seuraavissa luvuissa tuloksia esitetään kahdella tasolla: yhtäältä kuvataan viimeisen seurantakierroksen eli vuosien 2011–2012 analyysin tulokset (tätä nimitetään vuoden 2012 aineistoksi) ja toisaalta tehdään yhteenvetoa koko viiden vuoden seurantahankkeen tuloksista.

Luvussa 2 kuvataan uutisaiheiden painottumista seurannan eri vaiheissa. Tuloksissa on kiinnostavaa, miten vuosina 2007–2010 havaitut trendit näyttäivät

nollautuvan, ja uutisaiheiden jakauma palautuu hyvin lähelle lähtötilannetta.

Kolmannessa luvussa käsitellään väkivallan kuvaamista, eroottisen aineiston osuutta sekä uutistapahtumien alueellista jakaumaa.

Luvussa 4 tarkastelun kohteena ovat juttujen keskeiset toimijat ja puhujat yhteiskunnallisen viiteryhmän mukaan.

Viidennessä luvussa eritellään miesten ja naisten esiintymistä uutisten toimijoina, puhujina ja kuvien henkilöinä. Juttujen miesvaltaisuus näyttää vain vahvistuneen vuoden 2008 jälkeen, ja erityisesti iltapäivälehdissä ja niiden internet-sivuilla tulee esiin journalismin sukupuolittunut tapa kuvailla naisia eri tavoin kuin miehiä.

Luvussa 6 kuvataan internetin uutissivuja ja verrataan niitä samojen välineiden perinteisiin uutisiin. Huomiota kiinnitetään verkkouutisten aihejakauman ohella niiden rakenteellisiin muutoksiin, kuvien ja videoiden käyttöön sekä verkon uutissivujen vuorovaikutuksellisuuteen.

Luvussa 7 edellisissä luvuissa esiteltyjä tutkimustuloksia tarkastellaan vielä uudesta näkökulmasta, välinekohtaisesti vertaillen.

Yhteenvetoluvuvussa (luku 8) tiivistetään hankkeen tulokset sekä pohditaan, missä määrin tutkimus kuvaa journalismin muuttumista ja missä määrin kysymys on vain uutistapahtumien heijastumisesta journalismiin. Edelleen yhteenvedossa pohditaan uutisten aikakäsityksen mahdollista muuttumista sekä arvioidaan sovelletun määrällisen sisällönanalyysin soveltuvuutta journalismin muutoksen tutkimiseen.

Liitteessä 1 kuvataan keskitetysti niitä tapahtumia, jotka hankkeen aineistonkeruujaksojen aikana ovat vaikuttaneet uutisoinnin painopisteisiin. Liitteessä 2 esitellään tutkimusaineistot, kuvataan hankkeen aikana sovelletun määrällisen sisällönanalyysin kehittelyä, arvioidaan sen toimivuutta sekä esitetään ajatuksia menetelmän kehittämiseksi. Liite 3 sisältää analyysissä käytetyn koodausrungon ja juttuyksikön määrittelyn. Liitetaulukkoissa 3–31 on runsaasti välinekohtaista numerotietoa seurantahankkeen eri vaiheiden tuloksista sekä eri uutisvälineiden eroista.

Uutisten aihepiirit

Aiheista ollaan kiinnostuneita ainakin kahdesta syystä. Yhtäältä aihehuokittelu mahdollistaa eri välineiden sekä perinteisten medioiden ja niiden internetsivustojen sisällön painotusten vertailun. Toisaalta aiheiden määrällinen analyysi mahdollistaa uutisten sisältöjen muutostrendien seuraamisen. Jälkimmäinen tarkastelunäkökulma edellyttäisi kuitenkin pitemmän aikajänteen tarkastelua kuin tämän tutkimuksen viisi vuotta. Aihejakauman muutosten tulkinnessa on syytä pohtia, onko vuosittaisissa muutoksissa kysymys uutiskriteerien muuttumisesta vai reaali maailman tapahtumien heijastumisesta uutisisältöihin².

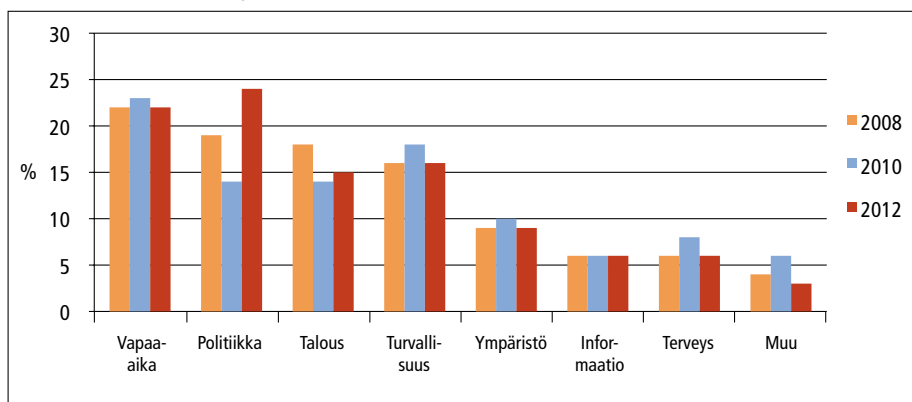
Juttujen aiheita tarkasteltiin luomalla yli sata perus- tai ala-aihehuokkaa sisältävä luokitus mahdollisista juttuaiheista. Suurin osa tämän raportin tarkastelusta tapahtuu näistä aihehuokista yhdistettyjen aihepiirien tasolla (ks. kuvio 2.1 ja liitetaulukko 6).

Seurantahankkeen sinänsä suhteellisen lyhyt historia osoittaa journalismin aihekirjon olevan melko vakiintunut. Esimerkiksi *vapaa-ajan* osuus on vaihdellut hyvin vähän.

Tieteen tuloksista ja tekniikan saavutuksista (eli informaation aihepiiristä) on kunakin vuonna julkaistu täsmälleen yhtä paljon etusivun tai pääuutislähetksen juttuja. Myös *ympäristön* osuus uutisoinnista on joka vuosi ollut lähes vakio. Muutokset tapaavat olla verraten pieniä, enimmillään parin prosenttiyksikön suuruisia.

2 Liitteessä 1 on kuvattu tutkimusaineistojen keruuajaksojen aikaisia Suomen ja ulkomaiden tapahtumia, joiden oletetaan vaikuttaneen etusivujen ja muiden pääuutisten painotuksiin tutkimuksen eri vaiheissa. Toiston välttämiseksi näihin tapahtumiin viitataan vain satunnaisesti tämän ja seuraavien lukujen tulosten tulkinnan yhteydessä.

Kuvio 2.1. Kuvio 2.1. Aihepiirien osuudet vuosina 2008–2012³

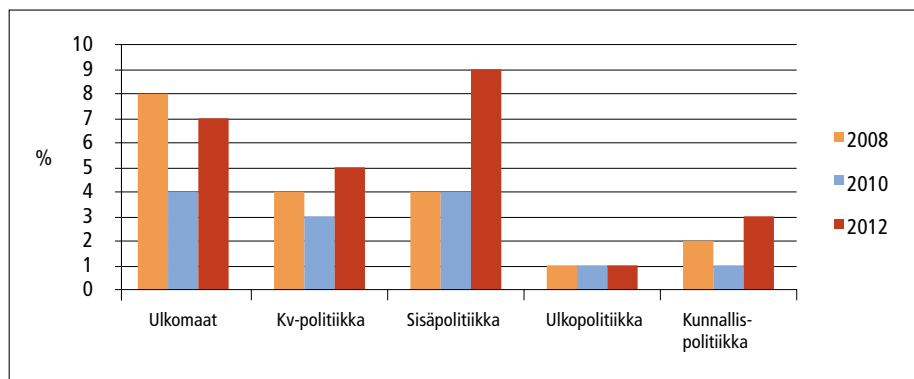

Poikkeuksiakin on. Viimeisimmän seurantakierroksen aineistossa *politiikan* aihepiiriin lukeutuvien juttujen osuus kasvoi kymmenkunta prosenttiyksikköä, mikä on suurin muutos koko seurantahankkeen historiassa. Poliitikasta tuli jopa suurin aihepiiri vuoden 2012 seurantakierroksella, kun aiemmilla kierroksilla eniten juttuja oli vapaa-ajan aihepiiristä.

Politiikan vuosi 2012

Politiikasta raportoivat kaikissa seurantahankkeen vaiheissa eniten radio, TV ja Ylen internetsivut. Poliitiikan osuus oli vuonna 2012 aikaisempia seurantaker-toja suurempi kaikissa välineryhmissä.

Kuvio 2.2 Poliitiikan eri aspektit 2008–2012

3 2008 (N=2905), 2010 (N=2977) ja 2012 (N=3003). Lukumäärät tarkoittavat juttuyksikköjä (kokonaisuuksia, joihin etusivun vinkin ohella voi kuulua sisäsivun juttu kaikkine katalojuttuineen). Otoskoot jäljempänä tässä luvussa ovat samat, ellei toisin mainita. Tutkimusaineisto on kuvattu liitteessä 2.

Vuoden 2010 raportissa uumoiltiin ulkomaan uutisoinnin olevan vähenty-
mässä (samoin esim. Uskali 2007), mutta vuoden 2012 aineistossa ulkomaan-
uutiset – niin eri maiden poliittista kehitystä koskevat uutiset kuin kansainvä-
listä diplomaatiakin koskevat – ovat tehneet vahvasti paluuta. Suurin muutos
on silti tapahtunut sisäpolitiikan kohdalla. Asiaan vaikuttivat seurantakierrok-
sen aikana pidetyt presidentinvaalit. Vaaleja käsitteleviä juttuja oli suhteellisen
tasaisesti kaikissa viestimissä, mutta eniten niiden määrä vaikutti tuloksiin ilta-
päivälehtien internetsivuilla, joilla ne muodostivat lähes puolet tai suurimman
osan *politiikan* aineistosta.

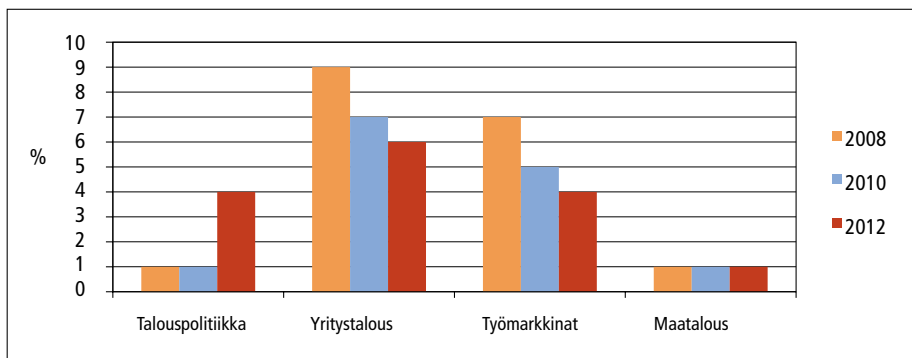
Politiikka ja talous kietoutuvat tietenkin toisiinsa. Aineiston luokittelussa
jouduttiin tekemään vaikeitakin rajanvetoja sen suhteen, luetaanko juttu ensi-
sijaisesti talouteen vai politiikkaan. Poliitiikan ja talouden yhteyksistä kertovat
myös taloutta koskevassa uutisoinnissa tapahtuneet muutokset, jotka nekin seu-
rantahankkeen mittakaavassa ovat suhteellisen suuria.

Iltalehdestä poimittu juttu (ks. ed. sivu) on tyypillinen esimerkki siitä, kuinka politiikka ja talous voivat olla läsnä samassa jutussa. Iltalehden juttu luokiteltiin sisäpolitiikkaan, sillä se oli jutun ensimmäinen näkökulma. Vastaavasti oheinen HS.fi:n juttu luokiteltiin talousjutuksi, vaikka siinä on myös poliittinen aspekti.

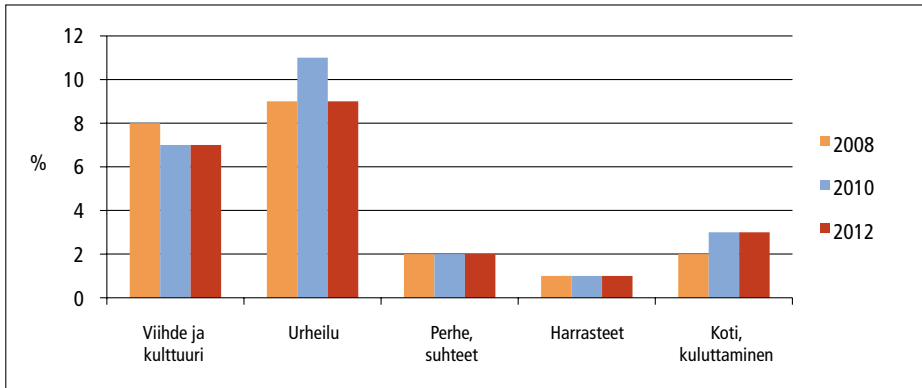
Kuvio 2.3. Talouden eri alat 2008–2012

Maatalouden asema on kaikissa seurantahankkeen vaiheissa ollut verraten marginaalinen ja siihen kohdistuva huomio lähes vakio. Näin oli myös talouspolitiikan laita aina vuoteen 2012 saakka. Vuoden 2008 luottolaman jatkeena kehkeytynyt euroalueen kriisiytyminen on kuitenkin siirtänyt taloudenkin piirissä huomiota talouspolitiikkaan, pois kansallisesta perspektiivistä. Vuoden 2012 talouspolitiikan jutuista kaksi kolmasosaa käsitteli aihetta ylikansallisesta tai maailmantalouden perspektiivistä ja yksi kolmasosa koski Suomea, kun aikaisempina vuosina talouspolitiikan jutut olivat painottuneet lähes yksinomaan Suomen talouteen.

Myös vapaa-aika ja turvallisuus ovat isoja aihepiirejä. Ne ovat samalla hyviä esimerkkejä uutisvirran suhteellisesta vakioisuudesta.

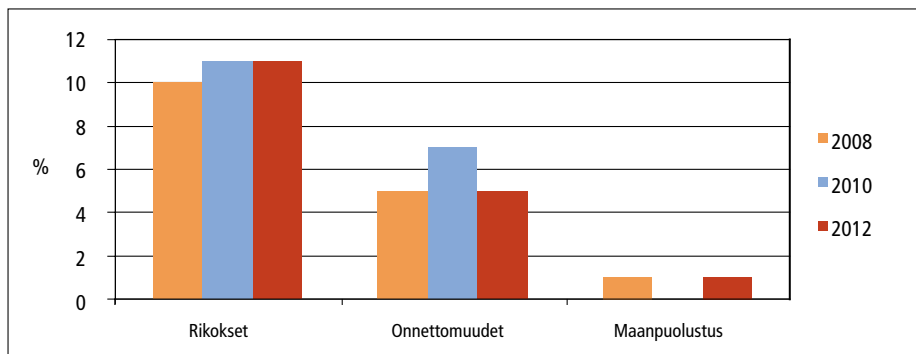
Kuvio 2.4. Vapaa-ajan eri muodot 2008–2012

Olympiavuonna 2010⁴ on urheilu saanut pienen piikin, muuten lukemat ovat hämmästyttävän vakioiset. Kaikilla seurantakierroksilla urheilu hallitsi *vapaa-ajan* aihepiiriä lehdissä ja niiden internetsivuilla. Radiossa, tv:ssä ja niiden internetsivuillakin urheilusta kerrottiin jossain määrin, mutta vähemmän kuin viihteestä ja kulttuurista.

Turvallisuuden aihepiirissä pääosa jutuista käsitteli rikoksia. Onnettomuuksia oli hiukan vähemmän ja maanpuolustukseen liittyi vain hyvin pieni osa (kuvio 2.5). Rikosten osuus oli aihepiirin sisällä suurin kaikilla tutkimuskierroksilla, noin 10 prosenttia koko aineistosta.

Kuvio 2.5. Aihepiiri turvallisuuden aihealueiden prosenttiosuudet kokonaisaineistossa 2008–2012

4 Vuoden 2010 talviolympialaiset sattuiivat aineistonkeruujaksoon. Sen sijaan vuosien 2008 ja 2012 kesäolympialaisten aikaan ei koottu tutkimusaineistoa.

Turvallisuus oli tyypillistä aineistoa erityisesti iltapäivälehtien ja MTV3:n verkkosivuilla. Rikosten osuus oli aihepiirissä hallitseva kaikissa välineissä, olipa kyseessä vuoden 2008, 2010 tai 2012 aineisto.

Eri viestinryhmillä on oma aiheprofiilinsa. Päivälehdet ja niiden internetsivut ovat eräänlaisia uutisvirran tavarataloja. Suhteessa muihin välineisiin niissä on eri aihepiirien uutisia verraten tasaisesti.

Iltapäivälehdet ja niiden internetsivut ovat erikoismyymälöitä. Selvästi yli puolet niiden aineistosta käsittelee vapaa-aikaa ja turvallisuutta.

Uutiset radiossa ja televisiossa ovat nimenomaan uutisia politiikasta ja taloudesta. Toki muutakin on mutta harvakseltaan: joka kymmenes uutinen radiossa ja televisiossa käsittelee vapaa-aikaa, ja turvallisuuden osuus on samansuuruinen

Yleisradion internetsivusto on keskittynyt nimenomaan politiikkaa koskeviin uutisiin. Vain taloutta koskevien uutisten määrä nousee edes kolmasosaan politi-

Valelääkärijupakkaan liittyviä juttuja sijoittui sekä rikoksiin että terveyden aihepiiriin. Oheisista jutuista alempi on luokiteltu rikosjutuksi, ylempi puolestaan terveyden aihepiiriin kuuluvaksi. Juttuesimerkit kuvaavat hyvin sitä, miten aiheiden päällekkäisyydestä johtuen niiden luokittelu oli monesti tutkijan valinta⁵.

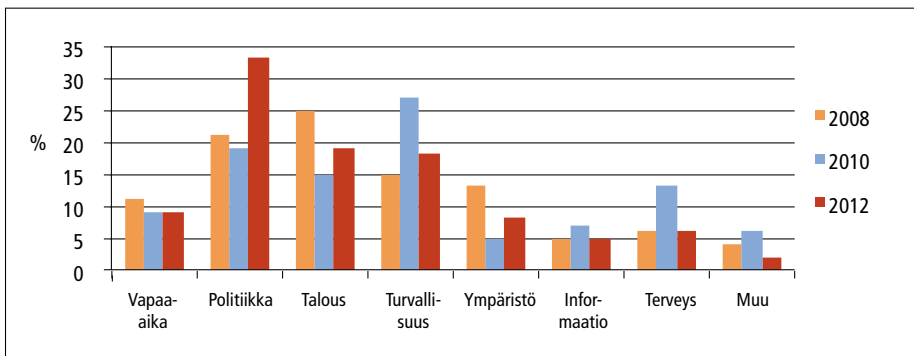
5 Tutkijaryhmä kokoontui säännöllisesti ratkaisemaan ongelmallisia luokituksia, jotta eri koodaajien tulkinnot säilyisivät johdonmukaisina.

kan uutisten volyyymista. MTV3:n internetsivustollakin on runsaasti politiikkaa koskevia uutisia, mutta vielä enemmän siellä käsitellään turvallisuutta.

Politiikka korostui erityisesti ykkösuutisissa

Edellä tarkasteltiin aihejakaumia koko aineistossa. Seuraavassa analysoidaan vielä eri välineiden päivän ykkösuutisia. Ykkösuutiseksi koodattiin⁶ paperisten sanomalehtien etusivulla taiton ja sijoittelun avulla pääjutuksi tulkittava uutinen. Radion, television ja verkkosivujen ykkösuutiseksi koodattiin ensimmäinen uutinen. Tosin verkossa ykkösuutinen yleensä vaihtelee päivän mittaan, joten sen asema ei ole verkossa yhtä vahva kuin perinteisissä välineissä.

Kuvio 2.6. Ykkösuutisten aihepiirit prosentiosuuksina⁷

Ykkösuutisten ja koko aineiston välillä vallitsee ensinnäkin sellainen ero, että vapaa-aikaa koskevat uutiset ovat melko harvoin ykkösuutisina, vaikka vapaa-aika on usein ollut kaikkein suurin aihepiiri koko aineistossa⁸. Ykkösuutisten osalta vuosittainen vaihtelu on myös ollut suurempaa kuin koko aineistossa. Ykkösuutisissa useimmin esillä ollut aihepiiri vaihteli eri seurantakierroksilla *politiikan, talouden ja turvallisuuden* välillä.

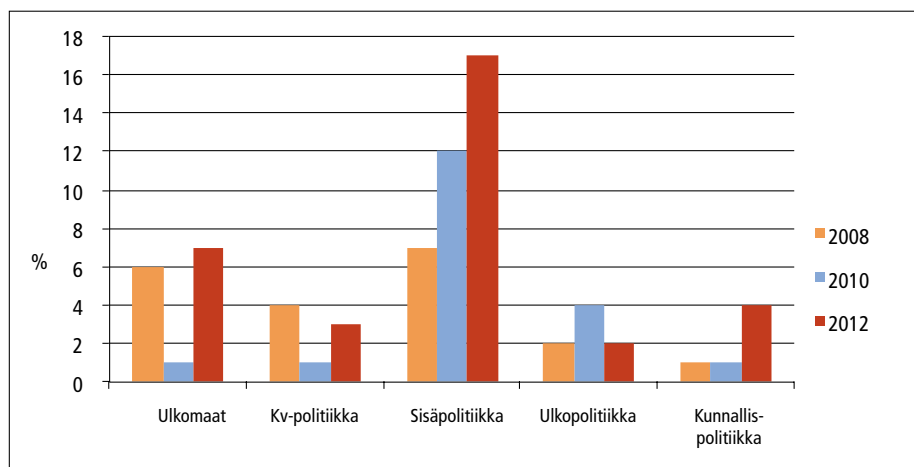
Viimeisellä seurantakierroksella vuonna 2012 *politiikka* (kuvio 2.6) nousi ykkösuutisten aiheeksi huomattavan usein. Kolmannes ykkösuutisista käsitteli politiikkaa, joten politiikan osuus ykkösuutisista oli vielä suurempi kuin politiikan osuus koko aineistosta.

6 Ks. koodauslomakkeen (liite 3) kohta 5.

7 2008 (N=248), 2010 (N=248) ja 2012 (N = 246). Kymmenen prosentin osuus kuviossa on siis noin 25 juttua.

8 Jos olympiavoitot jätetään sivuun, täytyy muissa kuin iltapäivälehdissä julkaistuaan vapaa-aikaan liittyvään ykkösuutiseen liittyä jokin voimakas sivujuonne. Tällainen on esimerkiksi Guggenheim-museon sijoituspäätöstä koskeva keskustelu, jonka voi mieltää myös poliittiseksi väittelyksi ja johon osallistui osa poliittista päätöksentekokoneistoa.

Kuvio 2.7. Poliitiikan aiheuokkien osuudet ykkösuutisissa

Suomesta ykkösuutisiksi nousivat presidentinvaaleja koskevat jutut, ulkomailta taas tiedot Libyan hallitsijan Moammar Gaddafin syrjäyttämisestä sekä uutiset Kreikan levottomuuksista ja maksukyvyttömyyteen ajautuneen maan poliittisista käänteistä. Sinänsä on ehkä huomionarvoista, että sisäpolitiikka on ollut ykkösuutisena yhä useammin koko seurantahankkeen ajan.

Myös *talouden* ykkösuutisiksi nousivat entistä useammin *talouspoliittiset* aiheet, kuten Italian lainatilanne ja sen vaikutus Euroopan talouteen

Pienenkin paikkakunnan asiat voivat päästä ykkösuutisiksi maakuntalehdissä. Ilkan juttuesimerkissä kerrotaan Jalasjärven kirjastoautopalvelun jatkumisesta.

Vuonna 2010 useat onnettomuudet johtivat siihen, että turvallisuutta koskevat jutut nousivat ykkösuutisiksi huomattavan usein (kuvio 2.6). *Turvallisuuden* lisäksi *terveys*-aihepiiri oli ykkösuutisten aiheena useammin kuin muina vuosina, yhteensä noin 30 kertaa. Piikki johtui suurelta osin sikainfluenssaa käsittelevistä ykkösuutisista, joita oli yli 10 kappaletta.

Vuonna 2008 ykkösuutiset käsittelivät useimmin *taloutta* (kuvio 2.6). Esillä olivat ennen muuta työmarkkinat ja yritystalous. Otsikoissa olivat sairaanhoidtajien ammattiliitto Tehyn lakko ja Stora-Enson Kemijärven tehtaan lakkauttaminen.

Iltapäivälehdet, joiden on myytävä itsensä joka päivä uudestaan, painottivat ykkösuutisissaan *turvallisuutta* ja *vapaa-aikaa*. Muiden viestinryhmien ykkösuutisten kivijalkana olivat *taloutta* ja *politiikkaa* koskevat jutut, joskin onnettomuus uutiset ja niiden ansiosta turvallisuus aihepiirinä raivaavat ajoittain tiensä kaikkien välineiden ykkösuutisiksi.

Yhteenveto aihepiireistä

Vuoden 2012 aineistossa politiikan osuus on laajentunut rajusti. Likipitään kaikki politiikan alat kunnallispolitiikasta kansainväliseen diplomatiaan ovat saaneet kasvavaa huomiota osakseen. Kasvuun vaikuttavat seurantakierroksen aikaiset dramaattiset tapahtumat (kansannousut arabimaissa, kriisi euroalueella ja presidentinvaalit Suomessa). Voi myös olla, että journalistitkin ovat seuranneet politiikkaa hieman aiempaa innokkaammin, koska perussuomalaiset kykenivät ainakin hetkellisesti puhkaisemaan kansalaisten arjesta irronneen parlamentaarisen politiikan eli ”järjestelmäpolitiikan” kuoren jo ennen presidentinvaaleja (”järjestelmäpolitiikasta” ks. Herkman 2011, 47). Se seikka, että ulkomaanuutisten virta on saanut kasvavaa huomiota osakseen, lienee yleismaailmallinen piirre. Sama pätee talouspoliittisiin linjanvetoihin. Ainakin yhdysvaltalaisen viestintien sisältöjä kirjaava State of the News Media pani nämä piirteet merkille vuotta 2011 koskevassa raportissaan (State of the News Media 2012).

Politiikkaa lukuun ottamatta uutisvirran aihejakauma on ollut seurantahankkeen eri vaiheissa suhteellisen vakio. Vuosien 2009–2010 aineiston analyysin perusteella *terveyden* oletettiin olevan sellainen aihepiiri, joka saisi erityisesti iltapäivälehdissä tuulta purjeisiinsa, mutta näin ei ole käynyt ainakaan ”etusivujournalismissa”. Saattaa olla, että internetin tarjoamat mahdollisuudet perehtyä terveyteen liittyviin teemoihin ovat jossain määrin vieneet pohjaa pois aihepiirin laventamiselta.

Aihepiirien ja niihin sisältyvien aihealuokkien täsmälliset osuudet seurantahankkeen eri vaiheissa ovat nähtävissä liitetaulukoissa 3–6.

Väkivalta, erotiikka ja alueellisuus

Varsinaisen aiheluokittelun lisäksi juttujen sisältöä eriteltiin niiden sisällössä ilmenevän väkivallan tai erotiikan perusteella sekä uutisten alueellisen sijoittumisen perusteella⁹. Väkivalta tai erotiikka eivät siis olleet jutun teemojen joukossa, vaan ne saattoivat tulla esiin monenlaisten aiheiden yhteydessä.

Peittelemätön väkivallan kuvailu väheni

Väkivallalla tarkoitettiin ihmiseen, ei omaisuuteen, kohdistuvaa väkivaltaa. Väkivallan osuutta arvioidaan seuraavassa kolmiportaisen asteikon avulla¹⁰. Sen mukaan juttu joko

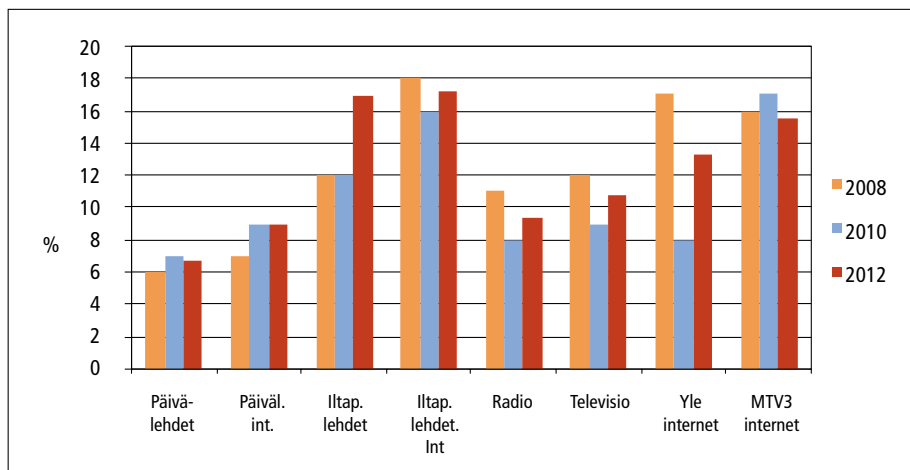
- 1) Ei koske lainkaan väkivaltaa
- 2) Koskee väkivaltaa mutta ei erityisesti kuvaile sitä tai kuvailee sitä vain vähäisessä määrin (tällainen on esimerkiksi juttu, jossa Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelun todettiin surmanneen täsmäiskulla kaksi ihmistä Jemenissä)
- 3) Koskee väkivaltaa ja tuo sitä peittelemättä esiin (tällainen on esimerkiksi juttu, jossa Muammar Gaddafin todetaan kuolleen ”armottoman jahdin jälkeen luoteihin kotikaupungissaan Syrtissä” ja jossa todetaan ”kapinallisten retuuttaneen vielä elossa olevaa Gaddafia” ja jossa edelleen kerrotaan videosta, joka näyttää ”runnellun pään verilammikossa”).

⁹ Ks. liite 3, koodausluettelon kohdat 15–17.

¹⁰ Väkivallan osalta jutut luokiteltiin neljään eri luokkaan (ks. liite 3, kohta 16). Tulokset on kuitenkin jouhevampi esittää kolmiportaisesti, koodausrunгон toinen ja neljäs luokka on tätä varten yhdistetty yhdeksi ja samaksi luokaksi.

Väkivaltaa vuoden 2012 aineistosta koskettelee tavalla tai toisella kaikkiaan 11 prosenttia kaikista jutuista. Se on lähes tarkalleen saman verran kuin aiempinakin vuosina: väkivaltaa koskevien juttujen osuus vuosina 2008 ja 2010 oli 10 prosenttia kummankin vuoden aineistoista.

Kuvio 3.1. Väkivalta-aineiston osuus välineryhmittäin vuosina 2008–2012¹¹

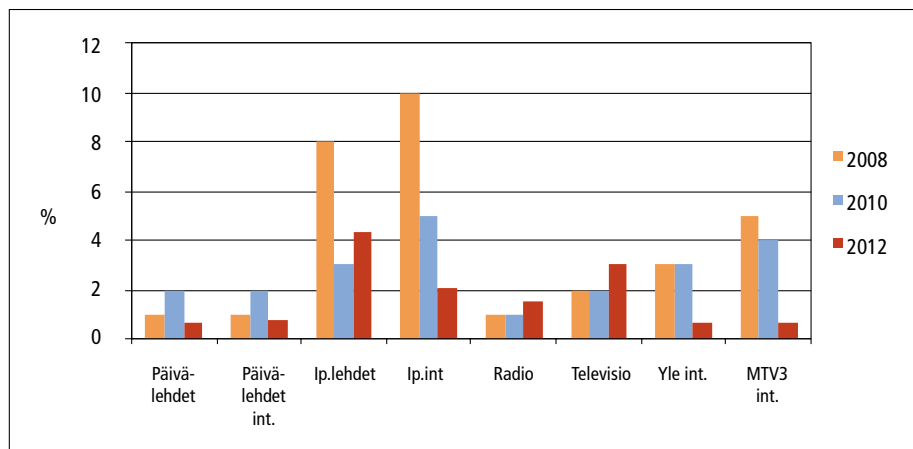
Väline- ja välineryhmäkohtaiset erot ovat suhteellisen suuria, joukosta erottuvat iltapäivälehdet ja niiden verkkosivut sekä MTV3:n verkkosivusto. Hiukan keskiarvon yläpuolella väkivalta-aineiston osuuden osalta on myös Ylen verkkosivusto.

”Väkivaltaprofiiliensa” osalta välineet jakautuvat kolmeen ryhmään. MTV3:n internetsivuilla, iltapäivälehdissä ja niiden internetsivustoilla painottuu rikoksiin liittyvä väkivalta (iltapäivälehtien internetsivuilla yli kaksi kolmasosaa väkivalta-aineistosta on juuri rikoksiin liittyvää väkivaltaa). Sähköisissä välineissä painottuu kansainväliseen politiikkaan ja muiden maiden sisäisiin konflikteihin liittyvä väkivalta, kyseessä ovat siis sodat ja valtioiden sisäiset aseelliset tai muuten yhteenotoiksi kehkeytyvät konfliktit (radiossa ja televisiossa neljä viidesosaa väkivalta-aineistosta liittyy tällaisiin tapahtumiin). Päivälehdet ja niiden internetsivustot ovat siltä väliltä: kun niissä puhutaan väkivallasta, noin puolet tapauksista liittyy kansainväliseen politiikkaan, mutta rikosväkivallalla on sijansa (sen osuus on noin kolmannes päivälehtien ja niiden internetsivujen väkivalta-aineistosta).

¹¹ N 2008 = 2905 juttua, N 2010 = 2977 juttua ja N 2012 = 3003 juttua.

Välineryhmien profiilit eivät aina ole olleet näin selvät, sillä vuoden 2010 aineistossa televisiota lukuunottamatta kaikissa välineryhmissä painottui rikoksiin liittyvä väkivalta. Rikoksiin liittyvän väkivallan osuus laski vuonna 2012 kaikissa välineryhmissä, kun taas muiden maiden sisäisiin konflikteihin liittyvän väkivallan osuus on kasvanut. Kun väkivallan osuus on verraten selvästi noussut ilta- ja iltapäivälehdissä ja Ylen internetsivustolla, johtuu se nimenomaan muiden maiden sisäisiä konflikteja käsittelevistä uutisista.

Kuvio 3.2. Väkivaltaa yksityiskohtaisesti kuvaavan aineiston osuudet 2008–2012

Valtaosassa väkivaltaa koskevista jutuista tekojen kuvaamisen osuus on hyvin vähäinen. Sellaisia juttuja, joissa väkivaltaa kuvattaisiin peittelemättä tai yksityiskohtaisesti, on vuoden 2012 aineistossa kaikkiaan prosentin verran, jolloin juttumäärät käyvät jo kovin pieniksi. Esimerkiksi ilta- ja iltapäivälehdissä, joissa väkivaltaa yksityiskohtaisesti kuvaavaa aineistoa on eniten, on tällaisia juttuja kaikkiaan 11 kappaletta. Ne jakaantuvat hyvinkin tasaisesti yhtäältä ulkomaiden sisäisiä konflikteja ja toisaalta rikoksiin liittyvää väkivaltaa koskeviksi jutuiksi. Kaikkiaan väkivaltaa yksityiskohtaisesti kuvailevan aineiston suhteellinen osuus on nyt pienempi kuin kummallakaan aiemmalla tarkastelukerralla. Asian luokittelu tosin on aina vaikeaa ja tulkinnanvaraista.

Viittaukset erotiikkaan pysyivät ennallaan

Noin prosentti vuoden 2012 aineistosta sisältää jonkinlaisia jutun päätähön kohdistuvia eroottisia viitteitä. Näin oli edelliselläkin tarkastelukerralla. Eroottisia viitteitä tarkasteltiin niin tekstin kuin kuvienkin perusteella. Esimerkiksi ohei-

sen jalkapalloilija Slatan Ibrahimovića esittävän kuvan (Hs.10.11.2011) katsottiin sisältävän tällaisen viitteen.

Tekstistä poimittuja eroottisia viitteitä taas ovat esimerkiksi toteamus, jonka mukaan joku on olemukseltaan sensuelli ja keimaillee tottuneesti kameralle, tai jonkun esitleminen ”maan seksisymbolina”. Tällaisissa tapauksissa tarjolla tosin on yleensä myös runsaasti kuvitusta. Asiaa on tulkittu verraten laajasti, sillä tarkoituksena oli alun perin saada viitteitä erotiikkaan viittaavaan aineiston kokonaismäärän kehityksestä.

Eroottisia viitteitä löytyy lähes yksinomaan iltapäivälehdistä ja niiden internetsivuilta (kuutisen prosenttia niiden aineistosta sisälsi tällaisia viitteitä). Muissa välineryhmissä tällaisten viitteiden osuus jää alle prosentin.

Eroottiset viitteet kohdistuivat useimmin naisiin (runsaat 60 % tällaisten viitteiden kohteista oli naisia, vajaat 30 % miehiä, loput kohdistuivat päätahoihin, jotka muodostuivat sekä naisista että miehistä.). Luvut vastaavat edellisen kerran lukemia. Yleensä ja ennen muuta eroottiset viitteet liittyvät vietteiden (viihteen, kulttuurin tai urheilun) piirissä toimiviin henkilöihin. Yhteenvetona voi todeta, että eroottisten viitteiden määrä ei ole ollut ainakaan nousussa seurantahankkeen aikana.

Seurantahanketta viritettäessä toivottiin luotavan analyysitapa, joka antaisi viitteitä muun ohella siitä, lisääntyykö erotiikalla ratsastavan aineiston määrä vai ei. Periaatteessa kenttä on laaja. Lukijaa voi puhutella erotiikan avulla niin asiajuttuun kuin hyvin monenlaisella kuvamateriaalillakin. Tapamme tarkastella asiaa (”päätoimijaan liittyvä eroottisävytteinen viittaus”) ei kata tätä laajaa kenttää. Ylipäänsä saattaa olla niin, että erotiikka on jotenkin mahdollon käsite tartuttavaksi tämänkaltaisessa kokonaisvaltaisessa uutisiseurannassa. Kuvamateriaalin suhteen voisi kehittää tarkastelutapaa, joka puuttuisi ihmiskehon tai -ruumiin ”tar-

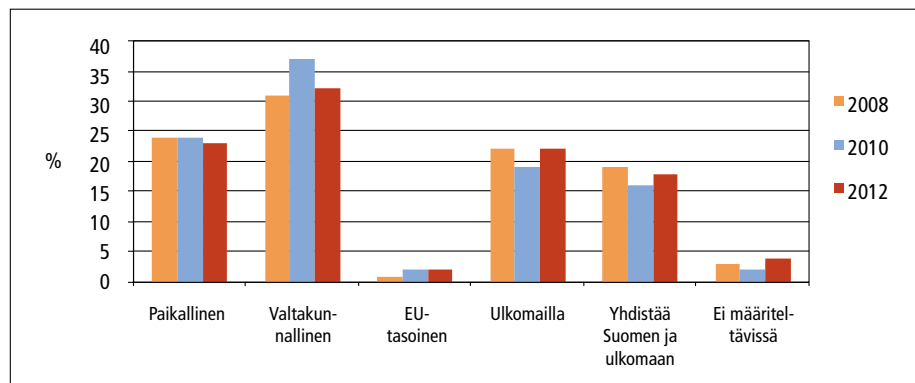

joamiseen” kuvissa riippumatta siitä, kokeeko luokitteluratkaisujen tekijä kuvan eroottiseksi vai ei. Osa kuvista on pelkkiä potretteja tai ne kuvaavat ihmisiä erilaisissa tilanteissa, osa taas on sellaisia, joiden tarkoituksena on esitellä ihmistä katseen kohteena. Sen sijaan, että rajoituttaisiin erotiikan käsitteeseen, saattaisi olla hedelmällisempää tarkastella tällaisen kuvamateriaalin määrän vaihtelua.

Paikallisuus painottui päivälehdissä, ulkomaat verkossa

Sitä, miten jutut alueellisesti sijoittuivat, selvitettiin jakamalla jutut kuuteen kategoriaan. *Paikalliseksi* katsottiin esimerkiksi kunnanvaltuuston kokouksia koskevat uutiset. *Valtakunnallisia* taas olivat esimerkiksi uutiset presidentinvaalien tuloksista. *EU:n piirissä* jutut liikkuiivat silloin, kun ne käsittelivät Euron kohtaloa. Yksittäistä ulkomaan valtiota koskevien tai maailmanlaajuisten juttujen kategoria oli *ulkomaat*, johon sijoittuivat esimerkiksi Syyrian sisällissodan taisteluista kertovat jutut. Silloin kun niihin liittyivät suomalaiset sotilastarkkailijat, katsottiin näkökulman yhdistävän *Suomen ja ulkomaat*. Viimeiseen kategoriaan (*”ei määritettävissä”*) sijoittuivat esimerkiksi avaruusuutiset.

Kuvio 3.3. Juttujen alueellinen jakaantuminen vuosina 2008–2012

Juttujen alueellinen näkökulma on seurantahankkeen kaikissa vaiheissa ollut suhteellisen samankaltainen, joskin vuonna 2010 valtakunnallisiksi miellettyjen juttujen osuus oli poikkeuksellisen korkea. Sen taustalla olivat syksyn työmarkkinakiistat ja myöhemmin vuodenvaihteen jälkeen suuret muutokset puunjalostusteollisuudessa. Keskiössä ovat joka tapauksessa aina olleet luonteeltaan valtakunnalliset jutut, mutta myös sekä paikalliset että ulkomaille sijoittuvat jutut ovat olleet suhteellisen runsaasti ja tasavahvasti esillä.

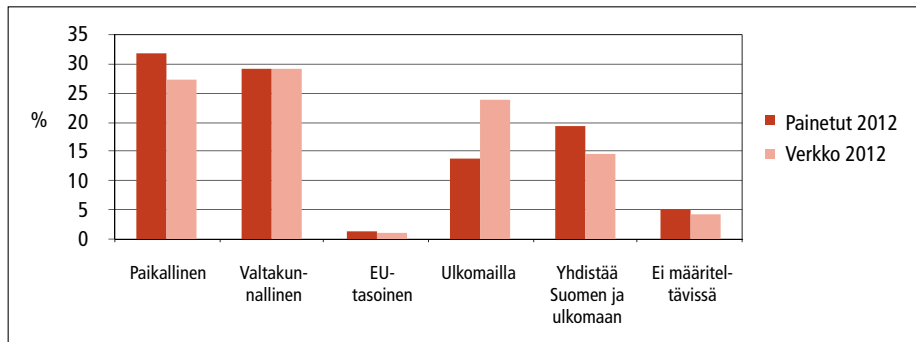
Koko aineiston saama hahmo ei kuitenkaan päde kaikissa välineissä ja välieryhmissä. Paikallisuus painottuu päivälehtien paperiversioissa, paikallisiksi

arvioituja juttuja on niissä enemmän kuin valtakunnallisia, vaikka niitäkin päivälehtien paperiversioissa on paljon. Päivälehdistä paikallisjuttujen osuus on koko seurantahankkeen ajan ollut vähintään kolmannes aineistosta, ja osuus on vuosi vuodelta kasvanut (vuonna 2012 se oli 37 prosenttia kaikista päivälehtien etusivun jutuista). Päivälehtien on tietysti välttämätöntä painottaa paikallisuutta, se on niiden valttikortti omalla levikkialueellaan.

Iltapäivälehdistä korostuvat nimenomaan valtakunnallisiksi arvioidut jutut, mikä puolestaan vastaa iltapäivälehtien ”levikkialuetta”. Myös radio- ja tv-uutiset ovat korostetun valtakunnallisia uutisvälineitä (radiossa valtakunnallisten uutisten osuus on puolet kaikista uutisista), joskin myös ulkomaiden tapahtumat ovat hyvin esillä.

Verkkosivujen ominaispiirre paikallisuuden osalta on ulkomaille paikantuvan uutismateriaalin runsaus.

Kuvio 3.4. Juttujen alueellinen paikantuminen lehdissä ja niiden verkkoversioissa 2012¹²

Kuvio 3.4. kuvaa jakaumaa vuodelta 2012, mutta tilanne on ollut sama myös molemmilla aiemmilla tarkastelukerroilla: lehtien verkkoversioissa on huomattavasti enemmän ulkomaille sijoittuvaa aineistoa kuin niiden paperiversioissa. Ilmiö on sama niin päivä- kuin iltapäivälehdistäkin.

Molempien yleisradioyhtiöiden verkkosivujen uutisprofiilit ovat hyvin samankaltaisia kuin radio- ja tv-uutistenkin. Ulkomaiden uutisvirta on Ylen verkkosivustolla vielä hiukan runsaampaa kuin radiossa ja televisiossa. MTV3:n verkkosivulla ulkomaan uutisten osuus on hiukan pienempi kuin Ylellä, mutta molempien verkkosivuilla ulkomaille paikantuvien uutisten osuus on selvästi suurempi kuin painetuissa lehdissä.

¹² Otokoko painettujen lehtien osalta on 929 juttua, niiden verkkoversioista poimittiin 1021 juttua.

Toimijaryhmien näkyvyys

Uutiset koostuvat paitsi tapahtumista myös erilaisista toimijoista. Tätä tutkimushanketta viriteltäessä ajateltiin, että uutisten kuvaamien toimijoiden suhteet kertoisivat jotain eri etu- ja muiden kansalaisryhmien valtasuhteista ja yhteiskunnallisten toimijoiden hierarkiasta. Puhe hierarkiasta on kuitenkin ongelmallinen, koska mediajulkisuuteen ei vain päästä, vaan sinne myös joudutaan. Ja vaikka julkisuuteen pääsyä tavoiteltaisiinkin, ei sinne pääsy aina vastaa pyrkijän omia tarkoituksia eikä se aina ole merkki vallasta (ministerin tai yritysjohdajan skandaalijulkisuus ei yleensä lujita hänen valta-asemaansa). Lisäksi joidenkin tahojen vallankäyttö ja toimintamahdollisuudet riippuvat juuri kyvystä toimia julkisuuden ulkopuolella. Näistä varauksista huolimatta toimija-analyysi antaa ainakin viitteitä toimijoiden hierarkiasta viestintien virittämässä yhteiskunnassa.

Tässä tutkimuksessa jutuista koodattiin päätahot, keskeiset puhujat sekä kuvien henkilöt, jotka jaettiin kahdeksaan laajaan toimijaryhmään. Toimijaryhmistä jotkut jaettiin vielä alaryhmiksi. Täydellisenä toimijaryhmäjaottelu alaryhmineen on nähtävissä liitteessä 3.

Taulukko 4.1 Toimijaryhmät ja toimija-alaluokat

Toimijaryhmä	Toimija-alaluokat
1 Ulkovallat	(1) Ulkovallat: vieraat valtiot ja niiden valtiokoneistot ja poliittisen järjestelmän vakiintuneet osat, ylikansalliset järjestöt, elimet ja yhteenliittymät
2 Suomen valtio (tuonnempana vain "Valtio")	(2) Valtiojohto, puoluelaitos (3) Julkishallinto (4) Poliisihallinto, rajavartiosto (5) Oikeusistuinlaitos (6) Puolustushallinto
3 Tutkimus	(7) Tieteen ja tutkimuksenharjoittajat, vapaat asiantuntijat
4 Talous	(8) Elinkeinoelämän järjestöt, yritykset, työnantaja- ja toimialaliitot (9) Ammattiyhdistysliike (10) Maa- ja metsätalous (maanviljelijät, maatalouden etujärjestöt)
5 Kansalaistoiminta	(11) Kansalaisjärjestöt ja järjestäytyneet kansanliikkeet
6 Vietteet	(12) Urheilijat, urheilujärjestöt (13) Taide, kulttuuri (14) Viihde- ja muotiteollisuus
7 Yksityishenkilöt	(15) Henkilöt ilman nimettyä taustaryhmää
8 Muut	(16) Kirkollinen tai uskonnollinen yhteisö (17) Tiedotusväline (ei tarkoita kulloinkaan koodattavana olevaa viestintä) (18) Viestin itse (19) Muu (sisältää myös luokittamattomiksi jäävät epäselvät tapaukset)

Päätaho:
seurakuntien työntekijät/
uskonnollinen yhteisö.

Seurakuntien työntekijät kavahtavat liitoksia

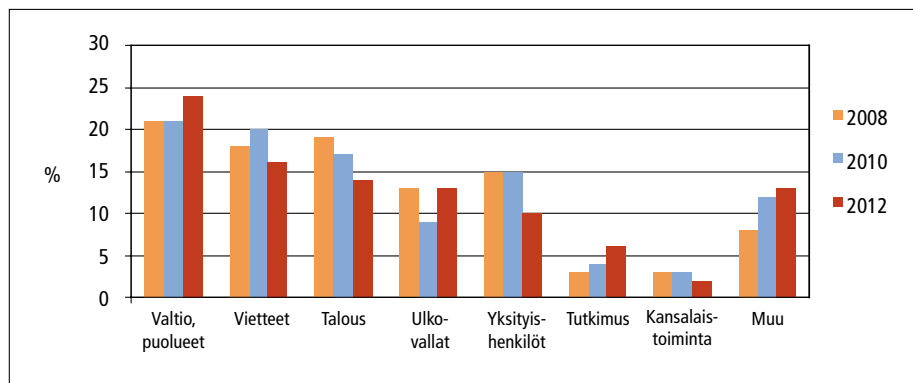
PIA HUNNAKKO
ILKKA Tutkija Hanna Salomäki selvitti työntekijöiden suhtautumista seurakuntaliitoksiin. Työntekijöiden mielestä liitokset eivät ole parantaneet menoa seurakunnissa, päinvastoin. Esimiesten kuva muutoksesta ei ollut yhtä synkeä.

Tutkija peräänkuuluttaa seurakuntiin lisää muutosjohtamista:
- Vasta nyt alkaa olla riittävästi tutkimustietoa liitosten vaikutuksista ja sen myötä myös mahdollisuuksia päästä vaikuttamaan liitosprosessien ongelmakohtiin, Salomäki sanoo. **Sivu 3**

Keskeinen puhuja:
Hanna Salomäki/
tutkija.

Poliitikot jälleen eturiviin

Kuvio 4.1. Päätahtojen toimijaryhmät 2008–2012¹³

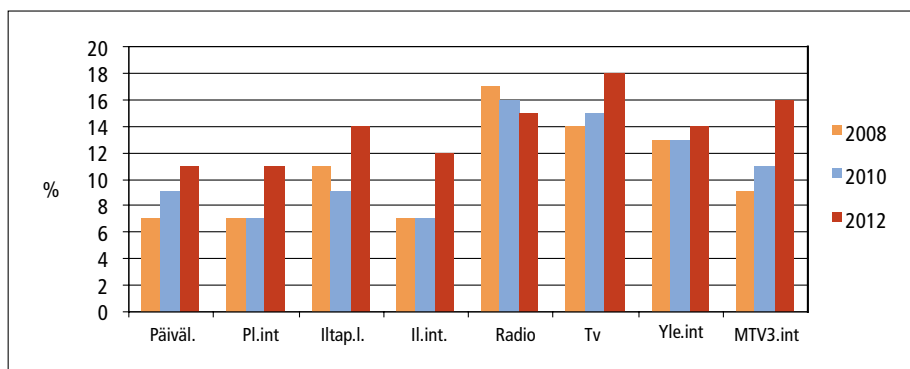
Vuoden 2012 aineiston ominaispiirre on poliittisten koneistojen piiriin luettavien toimijoiden osuuden kasvu. Se näkyy yhtäältä siten, että Suomen valtion ja puoluelaitoksen piirissä toimivien osuus on kasvanut sekä toisaalta siten, että ulkovaltojen edustajilla on nyt näkyvämpi asema kuin vuoden 2010 aineistossa. Poliittikkaan ja hallintoon kiinnittyneiden osuus on vuoden 2012 aineistossa korkeampi kuin koskaan aiemmin (noin neljännes kaikista toimijoista). Ulkovaltojen edustajien suhteellinen osuus taas kasvoi yhtä paljon kuin Suomen valtiolaitoksen ja poliittisen järjestelmänkin edustajien osuus, ja se nousi samalla tasolle millä se oli vuoden 2008 aineistossa.¹⁴

Häviäjiä vuoden 2012 aineistossa ovat politiikan piirin ulkopuolella toimivat, siis ensinnäkin taloudessa toimivat eli yritykset ja niiden edustajat ja etujärjestöt, toiseksi yksityishenkilöt ja kolmanneksi vietteiden piirissä toimivat. Vietteiden piiri on laaja, siihen on ahdettu niin urheilijat, viihdetaitelijat ja viihdejulkisuudessa paistattelevat kuin taiteilijat ja kulttuurin piirissä toimivatkin. Näiden kolmen toimijaryhmän (taloudessa toimivien, yksityishenkilöiden ja vietteiden edustajien) osuudet ovat vuonna 2012 alhaisempia kuin missään aiemmassa seurantahankkeen vaiheessa.

¹³ Osuudet on laskettu niistä jutuista, joissa oli jokin toimija, kaikissa ei ollut. Vuonna 2008 juttuja, joissa oli jokin toimija, oli 2875, vuonna 2010 niitä oli 2995 ja vuonna 2012 niitä oli 2925 kappaletta. Otoskoot jäljempänä ovat samat, ellei toisin mainita.

¹⁴ ”Ulkovaltat” tarkoittaa ns. vieraita valtioita ja näiden edustajia mutta myös taloudellisia, poliittisia tai sotilaallisia ylikansallisia järjestöjä, kansallisvaltion nähdessä ”ulkoisia mahteja”.

Kuvio 4.2. Poliittisten toimijoiden osuus vuosina 2008–2012

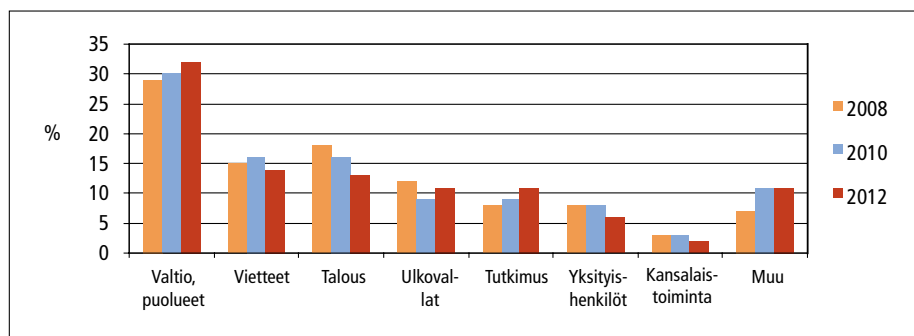

Politiikan piirissä toimivien osuus on kasvanut radiota lukuunottamatta kaikissa välineryhmissä (radiokanavilla valtiojohdon ja puoluepolitiikan piirissä toimivien osuus on aiemminkin ollut hyvin korkea). Ulkovaltoja edustavien tahojen osuus ei ole kasvanut yhtä tasaisesti eri välineryhmissä ja välineissä mutta edelliseen tarkastelukertaan verrattuna sekin on noussut yhtä paljon kuin Suomen poliittisen järjestelmän piirissä toimivien osuus.

Osuuttaan menettäneiden näkyvyys on vastaavasti vähentynyt lähes koko viestinkentässä. Yritysten, niiden edustajien ja etujärjestöjen osuus on laskenut valtaosassa yksittäisiä viestimiä. Talouden toimijoiden osuus kasvoi ainoastaan Iltalehdessä, jossa tällaisten toimijoiden osuus on aina ollut vähäinen ja jossa muutaman jutun lisäys saa aikaan prosentuaalisia muutoksia. Yksityishenkilöiden osuus on tippunut kolmanneksella. Yksityishenkilöiden osuus pieneni kaikissa välineryhmissä (erityisen paljon se pieneni iltapäivälehdissä, niin niiden paperi- kuin verkkoversioissakin).

Vietteiden piirissä toimivien osuuden pienentyminen ei läpäise koko viestinkenttää yhtä selvästi kuin talouden toimijoiden ja yksityishenkilöiden osuuksien pienentyminen. Koko aineistossa vietteiden eri puolien (urheilu, viihde, kulttuuri) piirissä toimivien osuus on laskenut tasaisesti. Yleensä siellä missä vietteiden piirissä toimivat ovat olleet aiemmin hyvin näkyvässä asemassa (esim. Ilkka, Kainuun Sanomat, Turun Sanomien internetversio, Ilta-Sanomien internetversio sekä molemmat iltapäivälehdet) on tämän toimijaryhmän koko kutistunut samalla kun se on muissa välineissä pysynyt vähintään entisellään.

Kuvio 4.3. Keskeiset puhuvat toimijat 2008–2012¹⁵

Kun esille pääsyä tarkastellaan siltä kannalta, ketkä pääsevät useimmin ääneen¹⁶, ovat kehityspiirteet täsmälleen samat kuin pelkkää esilläoloa tarkas- teltaessa, vaikka muutokset ovatkin pienempiä. Poliitiikan, valtiollisten insti- tuutioiden ja ylikansallisten toimijoiden merkitys on kasvanut hiukan, kun taas yksityishenkilöiden ja ”ajankuluun” liittyvien toimijoiden osuus on pienenty- nyt. Ylimalkaan on tapahtunut pelkistymistä kohti valtiota. Lähes kolmannes kaikista ääneen päässeistä toimijoista kiinnittyy jotenkin valtioon tai puolue- toimintaan, pelkkää esilläoloa tarkasteltaessa vastaava osuus on alle neljännes.

Kaikkiaan vuoden 2012 aineistossa on tapahtunut siirtymä poliittisten ja ylikansallisten (niin taloudellisten kuin poliittistenkin) instituutioiden suun- taan. Utisten toimijarakenteen muutossuunta on pikemminkin raskaaseen kuin höyhensarjaan tai pikemmin makroon kuin mikroon: yksityishenkilöiden ja ajanvietteen piiristä tapahtuu siirtymää kohti poliittisen järjestelmän toimi- joita, kohti muita valtioita ja niitä yhdistäviä rakenteita.

Talouden toimijoiden suhteellinen väheneminen on osittain näköharhaa mutta kyse on silti todellisista muutoksista. Vuoden 2010 aineistossa talou- den aihe- tai toimintapiirissä esillä olivat tietysti ennen muuta talouden toimi- jat (talouden toimijoiden osuus taloutta koskevien juttujen päätahoista oli tuol- loin yli kaksi kolmasosaa (68 %). Vuoden 2012 aineistossa talouden toimijoiden osuus taloutta koskevien juttujen päätahoista on pudonnut runsaaseen puoleen (55 %). Tilalle ovat astuneet muita valtioita edustavat poliitikot sekä ylikansal-

¹⁵ Osuudet on laskettu kaikista niistä jutuista, joissa oli jokin puhuva toimija. Vuonna 2008 tällaisia jut- tuja oli 2480, vuonna 2010 oli 2556 juttua ja vuonna 2012 tällaisia juttuja oli 2471.

¹⁶ Sisältää ne tahot, jotka kirjaimellisesti pääsevät ääneen radiossa tai televisiossa. Lisäksi puhuviksi toi- mijoiksi koodattiin tahot, joita siteerattiin tai referoitiin lehdissä ja internetetusivuilla (ks. puhuvan toimijan määrittelystä koodauslistan kohta 12, liite 3)

liset organisaatiot (esimerkiksi Euroopan Keskuspankki), jotka kaikki kirjattiin ”ulkoisiksi mahdeiksi” eli ulkovalloiksi suhteessa kansallisvaltioon, vaikka osa niistä onkin periaatteessa talouden toimijoita. Silloinkin, kun kyseessä ovat EKP:n kaltaiset talouden toimijat, on kuitenkin tapahtunut todellinen muutos: on siirrytty mikrotasolta makroon ja heiveröisemmistä organisaatioista kohti laajempia instituutioita.

Uutisten miesvaltaisuus vahvistui

Aiemmillä seurantakierroksilla on todettu, että miehiä on erilaisissa toimija-asemissa kolminkertainen määrä naisiin verrattuna. Näin on tälläkin kertaa. Niin päätahoina, keskeisinä puhujina kuin muidenkin puhujien¹⁷ ominaisuudessa miehet esiintyvät kolme kertaa useammin kuin naiset.

Taulukko 5.1. Sukupuoli vuoden 2012 aineistossa (N=3003)

Sukupuoli	Päätaho	Keskeinen puhuja	Muu puhuja	Kuvien henkilöt
	%	%	%	%
Mies	50	44	16	24
Nainen	16	15	5	7
Molemmat	5	3	8	14
Ei määriteltävissä	26	20	7	4
Ei esiinny	3	18	7	51
Yht %	100	100	100	100

Iltaapäivälehdissä naiset olivat hiukan useammin esillä kuin muissa välineryhmissä, mutta niissäkin pätee miesten ylivoima suhteessa 3:1. Iltaapäivälehdissä asiat henkilöityvät niin voimakkaasti, että niin naiset kuin miehetkin pääsevät useammin esiin kuin muissa välineryhmissä, joissa toimijoiden sukupuoli jää usein määrittymättä.

¹⁷ Päätahon ja eri puhuja-asemien määrittely liitteessä 3, kohdat 12–14.

HELSINGIN SANOMAT

VAALIKAMPAJALLA VOI TEHDÄ IHMEITÄ

Haavisto ja Väyrynen lähtivät huonoista asteinista, kirjoittaa Urho Härmäläinen. A 6

PRESIDENTINVAALIT 2012

72,8

Äänestysprosentti laski edellisistä vaaleista. Katso kaikkien ehdokaiden tulokset kaikissa kunnissa. A 9

KANSA TAKTIKOI ANTUYTYKYN

Niinistöön ylivoimaa tasoittuu toisella kierroksella, kirjoittaa Marko Junkkari. A 7

Vaalien toisella kierroksella kaksintaistelut Pekka Haavisto (vasen) ja Sauli Niinistö (oikea) pitävätkin kovan Markkulan välikappaleen suomenlaista.

Haavisto kiri huimasti kakkoseksi

Sauli Niinistö oli äänikuningas presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella. Pekka Haavisto teki huikkeen kirin helsinkiläisten äänillä ja nousi pääkaupungissa lopulta lähelle Niinistöä. 30 vuoden jälkeen Suomen uudeksi presidentiksi ei valita Sdp:n ehdokasta. (Ei Pohjois-Suomi)

KOKOUMUKSEN Sauli Niinistö on odotettavasti eniten ääniä presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella. Niinistö pyysi silloin yksinomaan, vaikka hänen suhteensa (joka vaalikampanjan aikana)

En kolmatta kertaa kutsutaan presidentinvaaleissaan edustamaan Paavo Väyrysen hyviä kampanjoita päästi perustamansa Viikarisen Pekka Haavisto voitti äänimäärän, mikä on kaupungissa lopulta Väyrysen kanssa perustettavissa.

Vuorokauden ja erästä helvinkuusta alkaen aleni valitsemalla kakkoseksi Haavisto, sillä pääkaupungissa Haavisto

ylä limes Niinistön kannatus sen. Ensi ja alle kolme prosenttikokoa.

Perustuslain mukaan Timo Soini ja Sdp:n Paavo Lipponen jättivät kovan kirkkoelämästä kokenut silti selvisi vaaleista.

Uuden presidentin valitsemisesta kukaan ei ollut 1981 jälkeen tuijottanut Sdp:n ehdokas. Vastuu toinen korvauksen. Niinistö ja Haavisto valittiin kahden vuoden kaudelle, heinäkuun 5. päivänä.

Soini A 10

Paavo Väyrysen vahvakaan kampanja ei riittänyt toiselle kierrokselle

Paavo Lipponen jäi seitsemän prosentin kannatuksella Timo Soininkin taakse

Taulukko 5.2. Sukupuolten määrällinen suhde välineittäin vuosina 2008–2012

Väline	m/n 2008	m/n 2010	m/n 2012
Ylen Päivän peili	3,6	3,2	6,0
MTV/int	4,4	3,1	4,6
Yle/int	3,5	2,8	3,9
Mtv/Puoli kymmenen uutiset	3,6	3,0	3,8
KaiS/int	4,0	3,0	3,7
HS/internet	3,0	2,7	3,5
Kainuun Sanomat	2,8	4,0	3,4
TS/int	3,4	2,7	3,3
Yle/Tv-uutiset	3,3	3,5	3,2
Helsingin Sanomat	3,5	3,3	3,1
IS/int	2,1	2,0	3,1
Radio Nova	2,3	2,0	3,1
Ilkka/internet	4,7	3,6	3,0
Iltaalehti	1,9	2,3	2,9
Ilta-Sanomat	2,1	2,1	2,9
IL/int	3,2	3,8	2,8
Turun Sanomat	2,6	2,1	2,7
Ilkka	2,5	2,4	2,1
Kaikki %	2,9	2,7	3,2
N	2875	2955	2925

Siirryttäessä vuodesta 2008 vuoteen 2010 erot miesten ja naisten määrällisissä suhteissa tasoittuivat hieman, mutta vuoden 2012 aineistossa tapahtuu käänne miesvaltaiseen suuntaan. Kaksi kolmasosaa välineistä on sellaisia, joissa miesten suhteellinen osuus naisiin verrattuna on nyt suurempi kuin edellisellä kerralla ja yli puolet sellaisia, joissa sukupuolten määrällinen suhde on miesvoittoisempi kuin kummallakaan aiemalla kerralla. Myös määrällisten suhteiden keskiarvo aineistossa (3,2) kertoo selvemmästä miesylivoimasta kuin kummallakaan aiemmalla tarkastelukerralla.

Taulukko 5.3. Sukupuolten määrälliset suhteet eri aihepiireissä vuonna 2012 (N=2925)

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määriteltävissä	Yht. %	m/n	N
Politiikka	59	10	7	24	100	5,9	724
Turvallisuus	58	12	3	27	100	5,0	480
Talous	42	13	2	42	100	3,1	441
Informaatio	52	17	9	23	100	3,1	168
Ympäristö	41	14	3	41	100	2,9	238
Vapaa-aika	57	24	6	13	100	2,4	629
Terveys	29	31	10	31	100	1,0	167
Muu	37	28	5	29	100	1,3	78
Yht %	52	16	5	27	100	3,2	2925

Terveys on molemmilla aiemmilla tarkastelukerroilla ollut se alue, jolla sukupuolten määrälliset suhteet ovat olleet tasan. Niin on tälläkin kertaa. Muilta osin kaikki aihepiirit ovat miesvoittoisia. Mitään selviä tendenssejä ei vuosia vertailtaessa käy ilmi ympäristöaiheisia juttuja lukuunottamatta, niissä naisten osuus on selvästi kasvanut kullakin kerralla.

Asiat ovat entisellä tolallaan myös silloin, kun tarkastellaan niitä yksittäisiä aiheluokkia, joihin yllä mainitut aihepiirit jakautuvat (ks. liitetaulukko 21). Terveyttä, sosiaaliturvaa ja perhettä sekä kansallisia vähemmistöjä koskevissa jutuissa naiset ovat esillä jonkin verran miehiä useammin, kotitaloutta ja harrasteita koskevissa jutussa puntit ovat aika tasan. Terveyttä lukuun ottamatta edellä mainitut ovat aiheita, joista kirjoitetaan juttuja verraten vähän.

Taulukko 5.4. Sukupuolijakauma päätahojen toimijaryhmissä (N=2925)

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	m/n	Yht. %	N
Ulkovallat	55	4	3	39	13,8	100	61
Valtio	56	19	7	19	2,9	100	701
Vietteet	65	24	4	7	2,7	100	392
Tutkimus	46	21	2	32	2,2	100	420
Kansalaistoiminta	34	16	7	43	2,1	100	304
Talous	53	26	1	40	2,0	100	176
Yksityishenkilöt	53	26	12	10	2,0	100	477
Muu	34	10	9	47	3,4	100	394
Kaikki	52	16	6	27	3,3	100	-
N = 2925	1511	471	160	783	3,2	-	2925

Toimijaryhmien tarkastelu toistaa aiempien taulukoiden viestin entistäkin jyrkemmässä muodossa. Yhdessäkään toimijaryhmässä päätähoina olevien naisten määrä ei yllä lähellekään miesten vastaavaa määrää. Aihepiirien tavoin toimijaryhmät koostuvat useammista alaryhmistä. Näistä yhdessä (ks. liite-
 taulukko 24), oikeusistuinelaitoksen piiristä päätahoiksi nostettujen toimijoi-
 den keskuudessa vallitsee naisenemmistö (näin oli asia edelliselläkin kerralla).
 Kuvaavaa tällaisille tapauksille on, että sellaisten juttujen määrä, joissa oikeus-
 istuinlaitos tai sen edustaja olisi jutun päätähona, on häviävän pieni (12), jolloin
 esimerkiksi Korkeimman oikeuden presidentin sukupuoli (nainen) voi vaikut-
 taa tulokseen. Toinen sellainen toimijoiden alaluokka, jossa miesenemmistö ei
 ole musertavan ylivoimainen, on viihde. Viihdettä edustavien päätahojen kes-
 kuudessa sukupuolijakauma on tasainen.

Kuvissa naiset miehiä nuorempina

Kuten edelliselläkin kerralla vajaan neljään viidesosaan jutuista (radio- ja
 tv-uutiset pois lukien) liittyi kuvitusta (vuonna 2008 noin kahteen kolmasosaan
 jutuista liittyi ainakin yksi kuva).

Taulukko 5.5. Sukupuolet valokuvissa 2008–2012

%	2008	2010	2012
Mies	42	39	39
Nainen	16	15	12
Molemmat	25	24	23
Ei määriteltävissä	3	3	7
Ei ihmistä	14	20	20
N	1582	1783	1812

Valokuvissa esiintyvistä miehistä puolet on keski-ikäisiä, runsas viidennes on
 nuoria (19–34 vuotiaita) miehiä. Naisista taas keski-ikäisiä on runsas kolman-
 nes (38 %), nuoria naisia runsas kolmannes (37 %). Nuorten naisten todennä-
 köisyys tulla kuvatuksi on siis suurempi kuin saman ikäryhmän miesten vas-
 taava todennäköisyys. Näin oli tilanne edelliselläkin kerralla.

Välineryhmien välillä on jonkin verran eroja sen suhteen, minkä ikäisiä nai-
 sia niissä esitetään. Iltaapäivälehtien internetsivuilla yli puolet kuvien päähän-
 kilöinä pidetyistä naisista on nuoria naisia. Vastaavaa eroa ei miesten suhteen
 ole, keski-ikäiset miehet ovat nuoria miehiä selvästi runsaammin esillä kaikissa
 välineryhmissä.

Nuoret naiset pääsivät joukolla kuvaan, tässä teemana oikeiden vaalien sijaan kouluvaalit (Ilkka 2.2.2012).

Kuten edellä todettiin, juttujen päätahot tai -henkilöt ovat miehiä, olipa kyse sitten melkeinpä mistä aihepiiristä hyvänsä. Terveyttä koskevat jutut sekä kaa-
toluokkaan ”muu” sijoitettu aineisto tekevät poikkeuksen. Terveyttä koske-
vissa jutuissa päähenkilöt olivat hiukan useammin naisia kuin miehiä, luokassa
”muu” taas miesenemmistö oli verraten niukka. Sama pätee kuvitukseen: ter-
veyttä ja ”muuta aiheita” koskeviin juttuihin liittyvissä kuvissa molemmat suku-
puolet ovat esillä kutakuinkin yhtä usein, kun muutoin kuvissa vallitsee selkeä
miesenemmistö.

Iltaapäivälehdet kirjoittavat sukupuolista eri tavoin

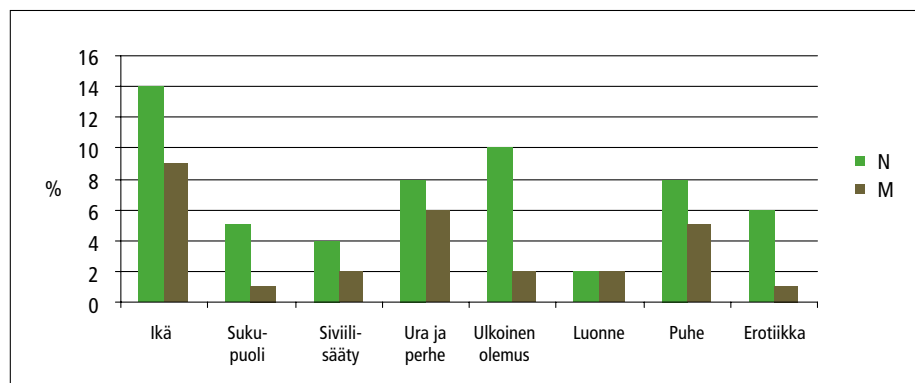
Journalismia on arvosteltu siitä, että esimerkiksi politiikkaa koskevassa kirjoit-
telussa miestoimijat esitetään asioita ajavina toimijoina, kun taas naisista puhut-
taessa puututaan helpommin henkilöön (ks. esim. Halonen 1999). Tässä kat-
sauksessa tätä näkökulmaa sovelletaan koko aineistoon, ei pelkkiin politiikan
toimijoihin. Tarkoituksena on siis selvittää sitä, kirjoitetaanko naisista ja mie-
histä eri tavoin.

Aineisto jaoteltiin sen mukaan, tuodaanko jutuissa ilmi

- a) päätoimijan ikä
- b) päätoimijan sukupuoli
- c) päätoimijan siviilisääty
- d) päätoimijan tapa yhdistää ura ja perhe
- e) päätoimijan ulkoinen olemus tästä tahi tuosta näkökulmasta
- f) päätoimijan luonteenpiirteitä
- g) päätoimijan puhetta jollain emotionaalisesti ei-neutraalilla tavalla¹⁸
- h) päätoimijaan liittyviä eroottisia viitteitä

Rikos- ja onnettomuus uutiset ovat sellaista aineistoa, jossa uhrien tai tekijöiden ikä ja sukupuoli tuodaan ilmi lähes automaattisesti. Siksi nämä jutut sulkeistettiin aineistosta. Kun rikos- ja onnettomuus uutiset jätettiin huomiotta, aineistoon jää 415 sellaista juttua, jonka päätahona on nainen. Näistä jutuista vajaa neljännes (23 %) on sellaisia, joissa tuodaan tavalla tai toisella esiin jokin edellä mainituista henkilöön puuttuvista seikoista. Miesten kohdalla vastaava luku on selvästi alhaisempi (15 %). Vuoden 2010 aineistossa tällaisia juttuja oli sekä naisten että miesten osalta selvästi enemmän mutta sukupuolten välinen ero oli samaa luokkaa.

Kuvio 5.1. Nais- ja miespäätoimijoiden esittäminen vuonna 2012 (rikokset ja onnettomuudet poistettu). Naisia 415, miehiä 1247

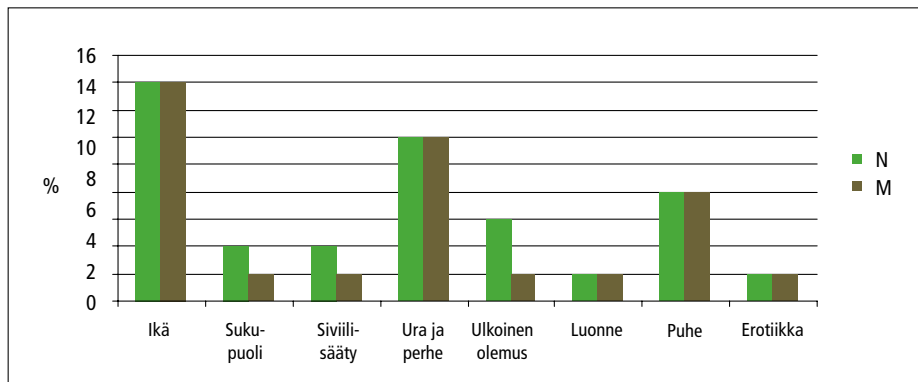

¹⁸ Tämä tarkoittaa ennen muuta johtolauseen verbejä, sellaisia kuten tiuskaista, huoata, kivahtaa...

Luonteenpiirteitä lukuun ottamatta kaikkien yllä mainittujen piirteiden esille tuominen eroaa sen mukaan, onko kyseessä oleva päätoimija mies vai nainen. Naisten yhteydessä ikä, sukupuoli ym. erityiset luonnehdinnat tuodaan useammin esiin. Miesten sukupuolta ei tuoda esiin juuri koskaan eikä heihin juuri liity eroottisia viitteitä.

On syytä olettaa, että kaikki välineet eivät ole aivan samasta puusta veistettyjä, toisin sanoen erot sukupuolten välillä eivät ole yhtä selviä kaikissa välineissä. Siksi seuraavassa tarkastelussa aineistosta on poistettu iltapäivälehdet ja niiden internetsivut.

Kuvio 5.2. Nais- ja miespäätoimijoiden esittäminen iltapäivälehtien ja niiden internetsivujen poistamisen jälkeen. Naisia 322, miehiä 996

Kun iltapäivälehdet internetsivuineen poistetaan aineistosta, jäljelle jää hyvin pieniä eroja, jotka tosin kaikki ovat samansuuntaisia. Sukupuolia eri tavoin käsittelevä kirjoittelu palautuu siis pitkälle iltapäivälehtiin ja niiden internetsivuihin.

Havaintoja verkkosivuista

Viestimet alkoivat toimia internetissä 1990-luvun puolivälistä alkaen. Internet on muuttanut mediatalojen toimintatapaa ratkaisevasti. Viestinten verkkosivut eivät enää ole sivutuote, vaan niille kootaan sisältöä yhteisissä toimituksissa, joissa tuotetaan myös mediayrityksen muiden välineiden sisältö. Sanomalehtiyrityksissä, radioissa ja tv-yhtiöissä ei toimita enää vain yhden viestintäkanavan varassa, vaan ne ovat muuttuneet multimediatoimituksiksi (Juntunen 2010, 167). Tämä on kasvattanut toimittajien työpainetta, kun heiltä odotetaan uutishankinnan ja kirjoitustekniikan yhtäaikaista osaamista useissa eri välineissä (Boczkowski & Mitchelstein 2009, 568).

Internetin on usein katsottu uhkaavan perinteisten viestinten tapaa ja mahdollisuuksia toimia, ainakin sen on pelätty kriisiyttävän painoviestinnän ja koko perinteisen uutismedian. Toisaalta kannettavia tietokoneita seuranneiden lukulaitteiden ja muun mobiililaitteiston on ainakin Yhdysvalloissa havaittu kasvattavan lukijoiden suoraa kytkeytymistä perinteisten viestintäyritysten verkkosivuille ja lisäävän uutisten kulutusta (State of the News Media 2012). Kasvava panostaminen julkaisemiseen internetissä muuttaa jossain määrin viestinten toimintaehtoja, ne liikahtavat pykälän kohti iltapäivälehtimäistä kilpailuasettelmaa, vaikka tilaajapohjaisuuden voi tietysti ulottaa myös verkkoon. Tämä puolestaan saattaa johtaa sisältöä ja esitystapaa koskeviin paineisiin.

Uutismedian vuosiseurantahankkeen alkuvaiheessa vuonna 2007 monet tutkituista sanomalehdistä julkaisivat vielä verkossa osittain täysin samaa materiaalia kuin painetussa lehdessä. Vuoden 2012 aineistossa verkkosivut ja niin sanottu päämedia jo eroavat toisistaan. Välineiden roolitkin ovat muuttuneet

konsernien sisällä. Verkon rooli ei silti ole vielä vakiintunut, vaikka siirtymisen internetiin alkoi jo yli 15 vuotta sitten. Verkkosivuilla toistuvat rakenteelliset uudistukset vähintään parin vuoden välein, ja uusia palveluja kehitetään jatkuvasti. Myös verkon journalistinen sisältö muuttuu. Kuten tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, muutos ei kuitenkaan liity niinkään aihepiireihin vaan esimerkiksi verkkojournalismin kirjoitustyyliin, juttutyyppeihin ja sivustojen ulkoasuun.

Verkko on kiihdyttänyt uutistuotantoa. USA:ssa ja joissain Euroopan maissa ympärivuorokautisesti toimivat tv-kanavat olivat nopeuttaneet uutiskiertoa jo ennen internetin yleistymistä (Cushion 2010, 2). Niiden toimintatavalla oli vaikutusta jopa demokraattiseen päätöksentekoprosessiin. Muun muassa Britannian entinen pääministeri Tony Blair on todennut, että aikaisemmin jotakin tärkeää aihetta saatettiin pohtia hallituksen istunnossa kaksikin päivää mutta uutiskierron nopeutumisen myötä jo puoli päivää on pitkä aika, sillä media ehtii sinä aikana spekuloida asioilla loputtomasti. Informaatiota on siis tarjottava huomattavasti aikaisempaa nopeammassa tahdissa. (Ibid.) Toisaalta esimerkiksi Thorsten Quandt on saksalaisia tiedotusvälineitä tutkiessaan havainnut (ref. Boczkowski ja Mitchelstein 2009, 569), että uutistuotannon nopeutuminen lisää uutistoimistojen käyttöä sekä juttuja jotka on joko lainattu muualta tai joissa julkaistaan muualta saatuja tietoja. Tällaisia juttuja ovat esimerkiksi toisilta tiedotusvälineiltä lainatut uutiset.

Juntusen (2010, 172) mukaan Suomalaisissa medioissa uutiskilpailu internetissä ja verkon roolin muuttuminen alkoi toden teolla Jokelan kouluampumistapauksen jälkeen vuonna 2007¹⁹. Taustalla olivat molempien iltapäivälehtien tekemät investoinnit verkkosivuihin tapausta edeltävän vuoden aikana. Kriisitilanteessa verkon potentiaalia alettiin ensimmäistä kertaa todella hyödyntää ja mediatalot julkaisivat tapauksen yksityiskohtia ensimmäiseksi verkossa, kun ne aikaisemmin olivat pelänneet sen syövän yleisöä päävälineeltä. (Ibid.) Kauhajoen koulusurmien uutisoinnissa vajaa vuosi myöhemmin, syyskuussa 2008, mediatalojen käytännöt olivat osittain muuttuneet, eikä kaikkea materiaalia laitettu samalla tavoin välittömästi verkkoon (Raittila & al. 2009, 36).

Tässä luvussa tarkastellaan uutismedian vuosiseurannan tuloksia verkon osalta vuosina 2008, 2010 ja 2012, ja niitä verrataan perinteisen median vastaviin lukuihin. Samalla selostetaan verkkouutisoinnin ominaispiirteitä, kuvien

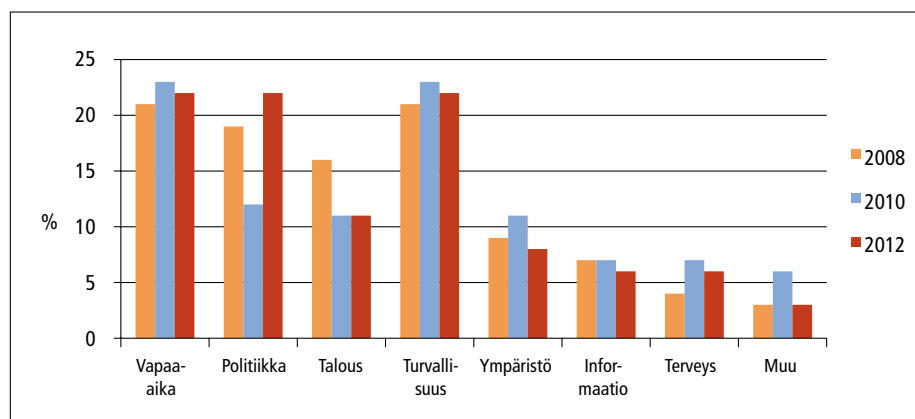
19 USA:ssa verkon ja printtimedian erkautuminen oli alkanut jo muutamaa vuotta aikaisemmin kuin Suomessa, mikä selviää muun muassa Barnhurstin (2010, 232) tutkimuksista. Barnhurst on kerännyt tutkimusaineistoa muun muassa vuodelta 2005, jolloin kyseinen murrosvaihe oli USA:ssa jo meneillään.

ja videoiden käyttöä, tutkimushankkeen aikana tapahtuneita verkkosivuu-
distuksia sekä verkkojournalismin muuttumista. Lisäksi pohditaan, millaisin
menetelmin verkkojournalismin muuttuminen saataisiin tulevilla tutkimus-
hankkeissa paremmin esiin.

Rikokset, onnettomuudet ja vapaa-aika painottuvat verkossa

Verkojuttujen aihepiireissä painotukset olivat seurantahankkeen kaikilla tut-
kimuskierroksilla suureksi osaksi samansuuntaiset (kuvio 6.1). *Vapaa-ajalla*
oli vahva asema verkossa samoin kuin koko aineistossa²⁰. Urheilu oli aihepiirin
sisällä verkkojulkaisuissa vielä hiukan vankemmin edustettuna kuin perinteis-
essä mediassa. Eniten vapaa-ajan juttuja kaikissa seurantahankkeen vaiheissa
tarjosivat Iltasanomat.fi ja Ilkka.fi. Vapaa-ajan suuri osuus Iltasanomat.fi:ssä
perustui perhe- ja parisuhdejuttujen runsaaseen määrään, kun taas Ilkka.fi:ssä
syy oli urheilujuttujen runsaassa tarjonnassa.

Kuvio 6.1. Aihepiirit tarkasteltujen mediayritysten verkkosivuilla²¹

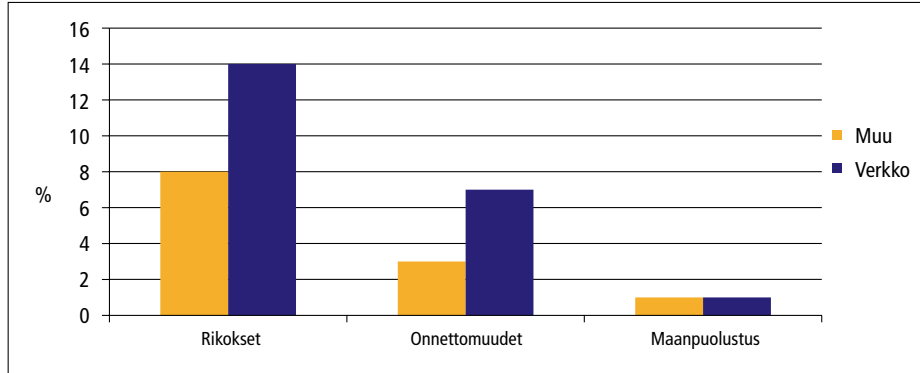
Turvallisuus-aihepiiri oli paitsi vuonna 2012 myös muissa seurantahankkeen
vaiheissa selvästi painokkaammin esillä verkossa kuin aineistossa keskimäärin
(kuvio 6.2.), ja se oli verkossa yhtä tärkeä aihepiiri kuin *vapaa-aika*. Turvallisuus
näyttäytyi siis erityisesti verkon aihepiirinä, tosin se painottui enemmän iltapäi-

20 Tässä luvussa verkon tuloksia verrataan paitsi aineiston keskiarvoon, myös vuoden 2012 osalta perin-
teiseen mediaan eli päivä- ja iltaapäivälehtien, radion ja television vastaaviin lukuihin. Verrattaessa
verkon lukuja perinteiseen mediaan, erot tulevat esiin vielä selvemmin kuin verrattaessa koko aineis-
toon.

21 2008 (N=1237), 2010 (N=1338) ja 2012 (N=1355)

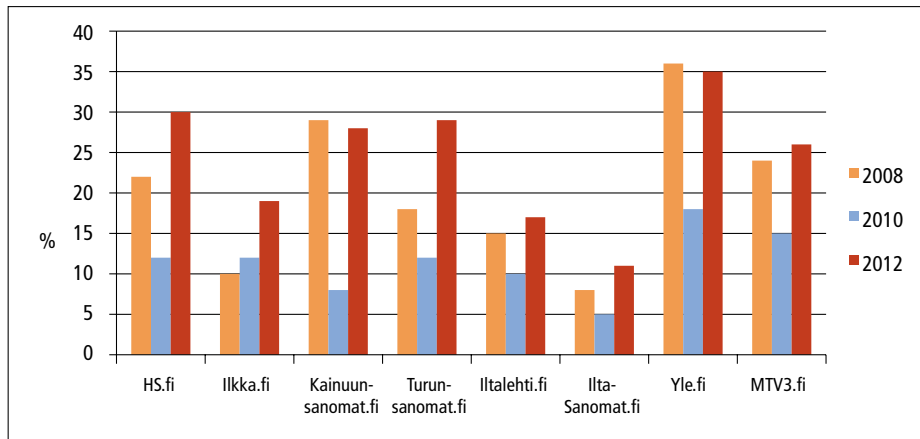
välehtien ja MTV3:n kuin päivälehtien ja Ylen verkkosivuilla. Aihepiirin sisällä rikoksista kirjoitettiin onnettomuuksia enemmän kaikilla tutkimuskierroksilla.

Kuvio 6.2. Vuoden 2012 turvallisuus-aihepiiri aihealuokittain perinteisissä välineissä ja niiden verkkosivuilla²²

Politiikan ja talouden osuudet olivat verkossa pienempiä kuin koko aineistossa, mutta myös verkossa politiikan osuus nousi merkittävästi vuonna 2012. Talouden ja politiikan eri aiheluokat olivat esillä verkossa suunnilleen samassa suhteessa kuin perinteisessäkin mediassa. Politiikan aihepiiri lisääntyi vuodesta 2010 johdonmukaisesti kaikkien tarkasteltujen mediatalojen verkkosivuilla (kuvio 6.3)

Kuvio 6.3. Politiikan aihepiiri verkkolehdistäin²³

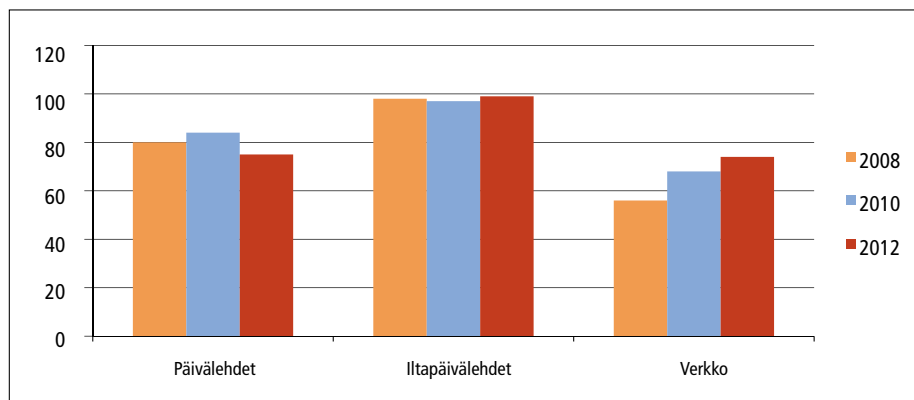
22 Perinteiset välineet (N=1648) ja verkkolehdet (N=1355)

23 2008 (N=1237), 2010 (N=1338) ja 2012 (N=1355)

Kuvien määrä verkkosivuilla lisääntyi

Aineiston perusteella näyttää siltä, että kuvien käyttö verkossa on ollut seurantahankkeen aikana vähäisempää kuin painetuissa lehdissä (kuvio 6.4). Verkossa kuvien määrä kuitenkin lisääntyi jokaisella tutkimuskierroksella.

Kuvio 6.4. Kuvien määrä sataa juttua kohde päivälehdissä, iltapäivälehdissä ja verkossa vuosina 2008, 2010 ja 2012²⁴

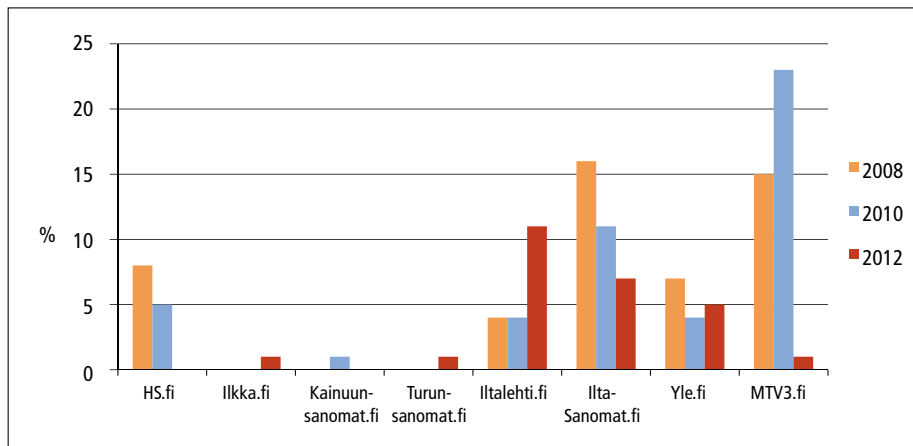

Verkkojuttujen kuvituksena hyödynnettiin videoita. Useimmiten niillä kuvitettiin *vapaa-ajan* aihepiiriin, kuten viihteeseen ja kulttuuriin tai urheiluun liittyviä juttuja, mutta jonkin verran videoita sisältyi myös *turvallisuutta* (rikokset ja onnettomuudet) ja *politiikkaa* koskeviin uutisiin. Videoiden käyttö verkon pääuutisten kuvituksessa vähentyi selvästi seurantahankkeen aikana. Vuonna 2008 videoita käytettiin keskimäärin 7 prosentissa verkkojutuista, vuonna 2010 niitä oli 6 prosentissa ja vuonna 2012 enää 3 prosentissa jutuista.

Videoita julkaistiin eniten iltapäivälehtien ja tv-yhtiöiden verkkosivuilla (kuvio 6.5), mutta esimerkiksi MTV3.fi vähensi videoiden käyttöä pääuutissivun juttujen yhteydessä radikaalisti vuonna 2012. Syynä tähän lienee se, että MTV3.fi:ssä siirrettiin videot Katsomo-sivustolle, joka löytyy sivuston pääuutissivulta mutta sijaitsee pääuutisia selvästi alempana. Myös HS.fi näyttää luopuneen videoiden käytöstä uutisten yhteydessä, mutta alemmaa uutissivulta löytyy erillinen osio, *Videot ja kuvat*, joka sisältää paitsi uutisvideoita myös erilaisia kuvakoosteita ja lukijoiden kuvia. Myös Ilkan uutissivuilla on erillinen osio videoille ja kuville, ja Turun Sanomien verkkosivuilta pääsee katsomaan uutisvideoita TS-TV:stä.

²⁴ Juttujen lukumäärät päivälehdissä 2008 (N=772), 2010 (N=670) ja 2012 (N=734), iltapäivälehdissä 2008 (N=280), 2010 (N=317) ja 2012 (N=255) ja verkossa 2008 (N=1237), 2010 (N=1338) ja 2012 (N=1355)

Kuvio 6.5. Liikkuvaa kuvaa sisältävien juttujen määrä verkossa viestimittäin vuosina 2008, 2010 ja 2012 (prosenttia kunakin vuonna välineestä kerätystä juttumäärästä²⁵)

Vaikka videoiden käyttö pääuutisten kuvituksena on vähentynyt, videouutiset eivät varmastikaan ole häviämässä verkosta. Mäenpään ja Männistön (2009, 104) mukaan videot voivat olla mukana esimerkiksi uusissa ansaintamalleissa, joilla verkkolehdet voidaan saada kannattaviksi.

Vuoden 2012 tutkimusaineistossa uutisten yhteydessä julkaistut videot olivat lähes yksinomaan toimitusten itse tuottamia tai toisilta viestimiltä hankkimia, eivät lukijoiden lähettämiä. Esimerkiksi Iltalehti julkaisi CNN:n tuottaman urheilulegendojen nyrkkitappelusta juhhalounaalla kertovan videouutisen, joka oli julkaistu Youtubessa²⁶.

Kuvien ja videoiden käyttöön verkkouutisissa liittyy jo trendiksi muodostunut juttutyyppi, jossa otsikko ei suoraan kerro, mistä uutisessa on kysymys, vaan lukijaa kehoitetaan sen sijaan katsomaan video tai kuvat. Esimerkiksi MTV3 julkaisi syksyllä 2011 ABC Newsin tuottaman ja Youtubessa julkaistun uutisen surffarin ja valaan kohtaamisesta Santa Cruzissa Yhdysvalloissa. Otsikkona oli ”Kohta rysähtää – katso uskomaton video”²⁷. Esimerkiksi käy myös Iltalehden juttu ”Katso Rihannan kohuvideo IL-TV:stä, Seksiä ja huumeita”, jossa otsikko antaa ristiriitaisen viestin. Juttu kertoo Rihannan uudesta musiikkivideosta We Found Love ja sen kuvauksissa sattuneista tapahtumista²⁸.

25 Yksittäisiltä verkkosivuilta kerätyt juttumäärät vaihtelivat vuosittain 130–170 jutun välillä.

26 Iltalehti.fi 29.1.2011 klo 9.05, Urheilulegendat tappelivat juhhalounaalla http://www.iltalehti.fi/iltavurheilu/2011112902009141_v9.shtml

27 MTV3.fi 9.11.2012 klo 15.25, <http://www.mtv3.fi/uutiset/ulkomaat.shtml/kohta-rysahtaa---katso-uskomaton-video/2011/11/1431270>

28 Iltalehti.fi 20.10.2011 klo 13.07, http://www.iltalehti.fi/viihde/2011102014606722_vi.shtml

Nopeaa verkkouutisointia syvennetään painetussa lehdessä

Uutisointi verkossa poikkeaa perinteisistä viestimistä. Verkossa pyritään tarjoamaan jatkuvasti uusia uutisia. Useimmiten verkossa julkaistaan ensimmäiset saadut tiedot tapahtuneesta, seuraavan päivän lehti tai television iltauutiset kertovat aiheesta syvällisemmin. Verkkouutisoinnilla on myös joitain muita erityispiirteitä (ks. Barnhurst 2010, 238).

Libyan diktaattori Muammar Gaddafin kuolemasta uutisoitiin ensimmäisenä verkossa. Esimerkkiin valittu Turun Sanomien verkkosivujen juttu perustuu pääasiassa STT:n ja Reutersin tietoihin eikä siinä haastateltu ketään, mutta jo siinä kerrottiin tiedot, jotka oli saatu eri lähteistä. Tiedot olivat keskenään ristiriitaisia. Seuraavan päivän painettuun lehteen oli tehty aiheesta erikoissivut, joilla oli useita Libyaan ja Gaddafiin liittyviä juttuja. Ulkomaansivujen pääjuttu perustui Reutersin ja AFP:n tietoihin. Jutussa perattiin muun muassa tietotul-

vaa, joka Gaddafin kuolemasta oli seurannut ja todettiin eri lähteiden tietojen olleen ristiriitaisia. Tämän lisäksi painetun lehden anti syvensi aihetta lukijalle paikallistamalla sitä ja kertomalla laajasti kaiken saatavilla olevan tiedon aiheesta. Etusivun vinkkiin oli haastateltu turkulaista libyalaissyntyistä Ahmed Musratia ja ulkomaansivuille toista Turussa asuvaa libyalaissyntyistä miestä, Mohedin Al Aswadia. Toimittaja oli kirjoittanut pääjutun yhteyteen kommentin. Toinen ulkomaansivujen pääjuttu perustui STT:n, TT:n ja AFP:n tietoihin ja kertoi Gaddafin valtakauden historiasta. Sen kainalo liittyi suomalaisten yritysten hankkeisiin Libyassa ja haastateltavana jutussa oli Suomalais-Arabialaisen Kauppayhdistyksen puheenjohtaja Kari Norkonmaa. Ulkomaansivujen kolme muuta pientä Libyaan liittyvää juttua perustuivat niin ikään uutistoimistojen tietoihin. Vaikka alkuperäiset uutistoimistotiedot aiheesta olivat ristiriitaisia, aiheeseen oli yhden päivän aikana saatu runsaasti lisää syvyyttä näkökulmilla, paikallisuudella ja haastateltavien käytöllä.

Libyan syrjäytetty johtaja Muammar Gaddafi on vangittu haavoittuneena.

Reuters: Gaddafi on kuollut

Turun Sanomat 20.10.2011 14:28:09
(Päivitetty 20.10.2011 15:04:54)

Uutistoimisto Reutersin mukaan Muammar Gaddafi on kuollut kiinnottotilanteessa. Libyan väliaikashallinnon mukaan Gaddafi on vangittu haavoittuneena. Gaddafi on haavoittunut vakavasti molempien jalkoihin. USA ei vahvista Gaddafin kiinnijäämistä.

Libyan syrjäytetty johtaja Muammar Gaddafi jäi kiinni varhain tänä aamuna, kertoo Libyan väliaikashallinnon edustaja. Edustajan mukaan Gaddafi oli paenneessa Sirtestä saatua, joka joutui sotilasliitto Naton ilmaiskun kohteeksi. Gaddafin asevoimien komentaja Abu Bakr Junus Jabr kuoli samassa iskussa, kertoo edustaja. Nato kertoo tutkivansa tietoja Gaddafin kiinni jäämisestä.

Myös libyalainen tv-asema vahvistaa, että Gaddafi on jäänyt vangiksi. Yhdysvaltain ulkoministeriö puolestaan ei vielä pysty tietoa vahvistamaan.

Gaddafi jäi kiinni synnyinkaupunkinsa Sirten lähellä. Väliaikashallinto kertoi hieman aiemmin vallanneensa kokonaan Sirten.

Sirteä on pidetty Gaddafin tukijoiden viimeisenä merkittävänä linnakkeena.

Väliaikashallinnon joukot nostivat Libyan uuden lipun salkoon kaupungin keskustassa. Voittoa juhliittiin myös ammuskelemalla ilmaan.

Sirten piiritys kesti lähes kaksi kuukautta.

Väliaikashallinnon on nyt aika ryhtyä valmistelemaan Libyaan uutta demokraattista järjestelmää. Hallinto on luvannut, että se ryhtyy tehtävään heti, kun Sirte on valloitettu.

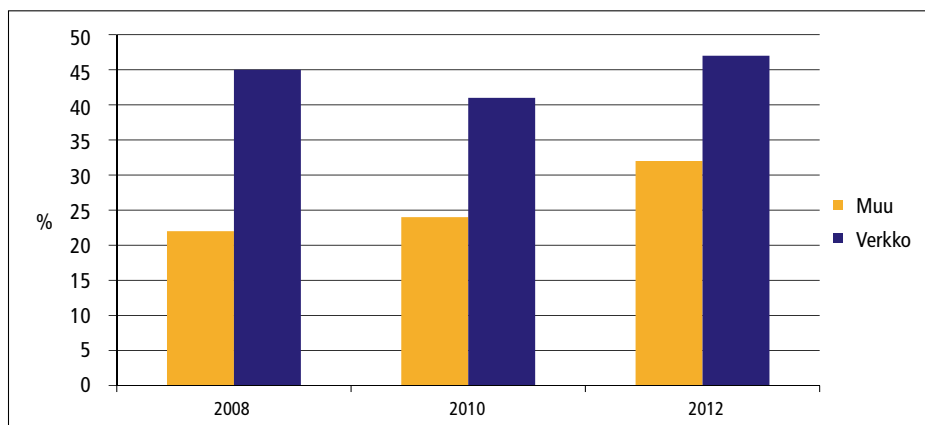
TS-STT

Verkon uutinen kertoo faktat (Turun sanomat.fi 20.10.2011). Painettu sanomalehti (TS 21.10.2011, ks viereinen sivu) antaa mahdollisuuden käsitellä tiettyä uutista laajasti ja useista näkökulmista. Usein aihe ehditään myös liittää jollakin tavalla paikkakuntaan, kuten Turun Sanomien esimerkkijutussa on tehty.

Uutinen Italian lainankorkojen noususta julkaistiin HS.fi:ssä tiistaina ja se perustui uutistoimisto AP:n juttuun aiheesta eikä sisältänyt juuri muuta kuin lainankorkoihin liittyvää tietoa. Seuraavan päivän lehdessä uutinen liitettiin parhaillaan meneillään olevaan Euroopan valtionvaranministerien kokoontumiseen Brysselissä, päivän lainahuutokauppaan sekä euron ja pörssikurssien yleiseen tilanteeseen maailmalla. Juttuun oli haastateltu asiantuntijoita OP-Pohjolasta ja Nordea-pankista. Lisäksi Helsingin Sanomien toimittaja oli ollut paikalla seuraamassa valtiovarainministerien kokousta Brysselissä ja raportoi sieltä siteeraten eri maiden ministereiden kommentteja. Taloussivujen pääuutisiin oli liitetty pieni taustoittava juttu, jossa kerrottiin eri euroalueen maiden joukko-velkakirjojen myynnistä kuluneella viikolla. Painettu lehti pystyi siis tässäkin tapauksessa tarjoamaan haastateltavien kommentteja sekä verkkojuttuja laajempia näkökulmia ja syvällisempää tietoa aiheesta.

Lähteisiin viitataan verkossa hiukan vähemmän kuin ”emoviestinten” jutuissa, ja muutenkin lähteiden käyttö verkossa on epämääräisempää kuin muussa uutisoinnissa. Kaikilla seurantakierroksilla verkkoviestimissä on ollut enemmän sellaisia juttuja, joissa ei ole viitattu yhteenkään lähteeseen. Silloinkin kun verkkoviestinten jutuissa viitattiin johonkin lähteeseen, kyseinen lähde oli usein epäselvemmin identifioitu kuin perinteisissä viestimissä. Verkkouutisten esitystapa on kaiken kaikkiaan epämääräisempää ja suljetumpaa, kun taas samat asiat esitetään perinteisissä välineissä perusteellisemmin ja selkeämmin lähteisiin viitaten. Perinteisten välineiden ja niiden verkkosivujen ero tältä osin on kuitenkin hiukan kaventunut (ks. kuvio 6.6).

Kuvio 6.6. Epätarkasti merkityt lähteet verkkoviestimissä vs. muissa viestimissä 2008–2012²⁹

²⁹ Jutuiksi, jotka sisältävät ”epätarkasti merkityjä lähteitä” on katsottu kokonaan vailla lähdemerkintöjä olevat jutut sekä lähteen nimeä vailla olevat jutut.

Se, että verkossa lähteitä käytetään vähemmän ja epämääräisemmin kuin muissa viestimissä, voi johtua siitä, että osa verkkojutuista kirjoitetaan tiivistetympään, uutissähkemäisempään muotoon kuin painetuissa lehdissä. Uutistuotannon nopeus sanelee ehdot sille, kuinka usein juttuihin ehditään tai kannattaa ottaa haastateltavia. Toinen syy voi liittyä tietoiseen perinteisen median roolin ylläpitoon: verkkoon jätetään tarkoituksellisesti vain lyhyt uutissähkeversio kustakin aiheesta, jotta perinteisten välineiden tarkemmille selostuksille ja syvällisemmille analyyseille jäisi paikkansa.

Nykyisin on tavallista niin perinteisessä mediassa kuin verkossakin, että uutisen on alun perin julkaissut joku toinen tiedotusväline. Esimerkiksi kaikki tutkitut verkkosivut (Turunsanomat.fi, HS.fi, Yle.fi, Iltasanomat.fi, Iltalehti.fi, Ilkka.fi ja Kainuunsanomat.fi) julkaisivat MTV3:n tekemän kyselyn tulokset presidenttikilvan tilanteesta keskiviikkona 1.2.2012. MTV3.fi:ssä alkuperäinen juttu oli julkaistu tuona samana päivänä klo 13.12 ja muilla verkkosivuilla aikaisintaan 8 minuuttia (Iltasanomat.fi) tai viimeistään kaksi tuntia (Kainuunsanomat.fi) myöhemmin.

Presidenttiheikkinen Sauli Niinistö (vas.) ja Pekka Haavisto osallistuivat nuorten Next Step -messujen presidenttipaneeliin Helsingissä keskiviikkona.

MTV3:n kysely: Niinistö johtaa selvin luvuin

Turun Sanomat 1.2.2012 13:48:38

Kokouksen Sauli Niinistö johtaa presidenttikamppailua selvästi, selviää MTV3:n keskiviikkona julkaisemasta kyselystä. Niinistössä kannatti 63 prosenttia kantansa ilmoittaneista vastaajista. Vihreiden Pekka Haaviston vastaava lukema oli 37 prosenttia. Vastaajista 24 prosenttia ei osannut tai halunnut kertoa kantaansa. Luvut ovat lähes samat kuin aiemmissa toisen kierroksen kyselyissä.

Mittauksen perusteella keskustan Paavo Värysen kannattajista suurin osa olisi siirtymässä Niinistön taakse vaalien toisella kierroksella. Myös perussuomalaisten Timo Soinin ensimmäisellä kierroksella äänestäneistä iso osa kertoi kannattavansa nyt Niinistötä.

Research Insight Finland haastatteli kyselyä varten runsasta tuhatta ihmistä tammikuun lopussa. Viimeiset haastattelut tehtiin tiistaina.

Virhemarginaali on kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

[MTV3:n uutinen](#)

TS-STT

Turun Sanomien verkkosivuilta ilmestynyt MTV3:n tuottama uutinen oli merkitty STT:n tietoihin pohjautuvaksi. Jutussa on linkki myös MTV3:n alkuperäiseen uutiseen.

Tämänkaltainen uutisten lainaaminen on verkossa hiukan tavallisempaa kuin perinteisissä välineissä, mutta suurta eroa viestinryhmien välillä ei ole. Toisista tiedotusvälineistä lainattujen juttujen määrät seurantahankkeen eri vuosina olivat huomattavan pieniä, vain 1-2 prosentin luokkaa³⁰. Lainaamalla toisilta tiedotusvälineiltä uutisia kukin mediatalo pyrkii ilmeisesti tarjoamaan uutisia kattavasti, pysymään mukana kiihtyvässä uutiskilpailussa. Uutisaggregaatit omalta osaltaan sekä pakottavat että auttavat mediayrityksiä toisten julkaisemien uutisten lainaamiseen.

Iltapäivälehtien ja MTV3.fi:n verkkosivuilla vakiouutisiksi ovat tulleet uutiset tosi-TV-ohjelmien tapahtumista. Ne olivat etusivulla osana uutisvirtaa Gaddafin pidätyksestä tai Kreikan velkakriisistä kertovien juttujen rinnalla, mutta ne oli yleensä merkitty ohjelman tunnuksella. Näitä olivat esimerkiksi Big Brother -ohjelmista kertovat uutiset Iltalehti.fi:ssä³¹ ja Tanssii tähtien kanssa -ohjelmista MTV3.fi:ssä.

Verkkosivuja selkeytettiin ja niille lisättiin uusia palveluja

Seurantahankkeen aineistonkeruu antoi tuntuman siitä, että verkkoviestimet ovat jatkuvassa uusiutumistilassa. Verkkosivuille lisättiin hankkeen aikana muun muassa vuorovaikutteisuutta parantavia ja muuta kiinnostavuutta lisääviä uusia palveluja, jotka eivät suoraviivaisesti liittyneet päivän pääuutisiin tai ylipäätään uutisointiin. Esimerkiksi HS.fi ylläpiti vuonna 2012 verkossa Oma-kaupunki.fi -sivustoa, johon lukijat voivat itse tuottaa uutisia, tapahtumia ja palvelumainoksia. Uudistuminen on luonnollista, sillä uutta lukijakuntaa pyritään houkuttelemaan ja kasvattamaan jatkuvasti, jotta toiminta olisi kannattavaa. Lisäksi verkkoon liittyvä tekniikka kehittyy ja uusien välineiden tuomat mahdollisuudet luovat paineita myös uudenlaisen sisällön luomiseen.

Tutkimushankkeen aikana useat viestimet ilmoittivat tekevänsä verkkosivu-uudistuksia. Tapahtuneet muutokset olivat kuitenkin päällisin puolin katsoen pinnallisia ja liittyivät pääasiassa uutisten järjestelyyn sivuilla siten, että ne oli helpompi löytää. Tämä tutkimus ei kuitenkaan kerro, tapahtuiko tekstien osalta laadullisia muutoksia ja suunnattiinko samalla lisää resursseja myös verkkojuttujen kirjoittamiseen.

30 Muilta välineiltä lainattujen juttujen vähäinen osuus voi johtua siitä, että aineistossamme ovat vain "etusivun uutiset". Muilla uutissivuilla lainattujen juttujen osuus saattaa olla suurempi.

31 Iltalehti.fi 30.9.2011 klo 10.01 BB: Veera ja Annika haukkuivat Minnan: Ämmä saanut kaiken valmiina!

Vuosien 2008 ja 2012 välillä seurantahankkeessa mukana olleista viestimistä osa toteutti verkkosivujen uudistuksia säännöllisin väliajoin ja muutama uudistus osui myös keskelle seurantahankkeen aineistonkeruuta. Esimerkiksi Ilkka.fi uudisti verkkosivunsa vuosien 2007 ja 2008 vaihteessa siten, että pääuutispalstan juttuja tuli lisää. Uudistuksen jälkeen pääuutispalstalle otettiin mukaan juttuja kaikilta lehden eri osastoilta, kun syksyllä 2007 jutut olivat lähinnä maakunnan ja kotimaan osastojen juttuja. Uudistuksen pyrkimyksenä oli ilmeisesti saada lehden tarjonta paremmin näkyviin pääuutispalstalle.

Myös Kainuun Sanomat uudisti verkkosivunsa keväällä 2008, mutta uudistus tapahtui vasta sen jälkeen, kun tutkimusaineiston keruu seurantahankkeeseen oli loppunut. Kainuun Sanomien verkkosivujen pääuutispalstalle tuotiin uudistuksessa lisää uutisia ja suurempia kuvia.

Vuoden 2012 aineiston ulkoisesti huomattavimman verkkosivu-uudistuksen teki MTV3.fi. Sen pääuutispalsta muuttui paitsi ulkonäöltään myös järjestelyltään. Ylimmäksi tuli *Pääuutiset*-palsta, joka sisälsi noin 10 uutista ja sen alle *Uutisvirta*, jossa kaikki päivän uutiset oli järjestetty julkaisuajankohdan mukaan kuviksi ja otsikoiksi³² uusimmasta alkaen. Tämä viittaa siihen, että julkaisuajankohdasta oli tullut entistä tärkeämpi asia. Näin voidaan vastata lukijoiden tarpeeseen löytää sivustolta ne uutiset, jotka vielä ovat siltä päivältä lukematta. Uutisten tarjoaminen tuorein edellä muistuttaa myös uutisportaalien eli uutisaggregaattien³³ toimintaa. MTV3:n Uutisvirta ei ole uusi keksintö, vaan vastaava uutiset julkaisuajankohdan mukaan järjestävä palsta löytyy myös muilta verkkosivuilta. MTV3:ssa Uutisvirralla annettiin kuitenkin muita verkkosivuja enemmän tilaa etusivulla, ja jokaiseen juttuun liitettiin uutiskuva.

Myös Iltalehti.fi uudistui marraskuun toisella viikolla 2011, mutta sisältö ei oleellisesti muuttunut. Pääuutispalstan ensimmäiset uutiset saivat hiukan aikaisempaa enemmän tilaa. Tämäkin uudistus liittyi siis ilmeisimmin uutisaineiston ulkonäköön.

Yhteenvetoa

Suomalainen verkkomedia käy edelleen läpi murrosvaihetta. Uusiutuva tekniikka ja totuttautuminen juttujen tuottamiseen useisiin eri välineisiin vievät aikaa perinteiseltä toimitustyöltä. Verkkoon sijoitettava sisältö ei enää ole

32 Toukokuun 2012 lopulla MTV3.fi:n verkkosivujen uudistus oli edelleen meneillään ja sivuille oli ilmestynyt mahdollisuus katsoa julkaisuajajärjestykseen lajiteltua uutisvirtaa sekä pelkkänä otsikkoluettelona että otsikkoluettelona, joka sisälsi uutiskuvat.

33 esimerkiksi ampparit.com tai www.tuoreetuutiset.fi

identtistä perinteisten välineiden sisällön kanssa, vaan verkolla on oma roolinsa uutiskierrossa, useimmiten uutisoinnin kärjessä. Verkkosivujen uutisjutut ovat lyhyitä painetun median juttuihin verrattuna. Uutistuotanto on nopeutunut ja sitä kautta journalismi myös hallitsee aikaa entistä enemmän esimerkiksi vaikuttamalla yhteiskunnallisiin päätöksentekoprosesseihin.

Uutiskriteerit saattavat olla muovautumassa verkossa uusiksi. Tämän tutkimuksen perusteella verkossa lisääntyvät uutistoimistojournalismi, muilta tiedotusvälineiltä tai toisista lähteistä ostetut jutut, eri tavoin viihteelliset uutiset sekä rikoksista ja onnettomuuksista kertova aineisto. Uusia juttutyypppejä testataan ja samalla kartoitetaan, minkälainen verkkojournalismi on ihmisten mielestä kiinnostavaa, mikä on taloudellisesti kannattavaa ja minkälaiset käyttöliittymät palvelevat nuorta lukijakuntaa. Esimerkiksi tämän tutkimushankkeen aikana valokuvien käyttö verkossa lisääntyi ja videot siirrettiin erillisiin osioihin pois pääuutisten joukosta. Myös uutisjuttujen järjestelyä sivustoilla parannettiin ja sivujen ulkoasua selkeytettiin. Uutta lukijakuntaa houkuteltaessa verkoon kehiteltiin uusia palveluja, jotka eivät välttämättä liittyneet journalismiin.

Muiden muutosten keskellä uutisten aihepiirit eivät kuitenkaan ole juuri muuttuneet. Verkossa uutisoidaan perinteisiä välineitä enemmän *turvallisuudesta* eli rikoksista ja onnettomuuksista, vähemmän taas *politiikasta* ja *taloudesta*. Erot aihepiirijakaumassa verkon ja perinteisten välineiden välillä eivät kuitenkaan ole niin suuria kuin voisi olettaa. Esimerkiksi *vapaa-aika* -aihepiirin sisällä viestinten verkkosivuilla urheilu painottuu enemmän kuin muilla foorumeilla, painetuissa versioissa ja kanavilta löytyy taas yleensä enemmän kulttuuria kuin verkosta.

Tämän tutkimuksen aineisto ei kuitenkaan vastaa kysymyksiin siitä, minkälaisia muutoksia on tapahtunut verkkojournalismin tyyliässä tai sisällössä. Juttujen esitystapaan, pituuteen, analyttisyyteen tai aikajänteeseen liittyvät seikat ilmenevät paremmin toisenlaisissa aineistojen tarkastelutavoissa kuin mitä tässä tutkimushankkeessa on käytetty.

Verkkojournalismi voisi erota perinteisestä mediasta vielä selvemmin ja hyödyntää verkon erityisominaisuuksia, esimerkiksi vuorovaikutteisuutta. Paperisessa sanomalehdessä vuorovaikutteisuutta edustaa yleisönosasto, joka monessa tapauksessa toimii hyvin. Verkossa vuorovaikutusta edustaa juttujen jälkeinen kommentointi, jossa vuorovaikutus saattaa toimia muodollisesti, mutta sisällöllisesti se on usein varsin kevyttä.

Tulosten tarkastelua väline- ja konsernikohtaisesti

Tässä luvussa esitellään tutkimukseen valitut tiedotusvälineet ja kerrotaan niihin liittyvistä tutkimustuloksista väline kerrallaan. Vertailuja tehdään eniten painetun lehden ja verkon välillä saman organisaation sisällä, mutta myös radiouutisia, TV-uutisia sekä tv-yhtiöiden verkkosivuja verrataan keskenään media-yhtiökohtaisesti. Luonnehdinnat ovat voimakkaasti yleistäviä ja vain kiinnostavimpiin piirteisiin liittyviä. Välineiden eroja kuvaavaa yksityiskohtaista numerotietoa löytyy lopun liitetaulukoista.

Sanomalehdet tarjosivat tutkituista välineistä laajimpia juttukokonaisuuksia, joissa oli mahdollista ottaa mukaan runsaasti haastateltavia ja näkökulmia ja liittää yhteen erilaisia tapahtumia. Verkon erityispiirre, julkaisunopeus, teki jutuista selvästi lyhyempiä kuin painetuissa lehdissä, ja ne keskittyivät yleensä vain yhteen tai muutamaan faktaan. Tietotoimistomateriaalia käytettiin paljon. Ykkösuutinen ja muutkin uutiset saattoivat vaihtua verkkosivuilla päivän mitaan, joten verkon aihepiiriprofiili on luonteeltaan selvemmin tiettyyn hetkeen perustuva kuin sanomalehtien³⁴.

Tutkitut radiouutiset olivat Radio Novan osalta lyhyitä ja ytimekkäitä sähköuutisia. Verkolla ja radiolla onkin tässä suhteessa paljon yhteistä. Ylen Päivän peilissä (klo 17) muutamat uutiset olivat sähköuutista laajempia ja vastasivat laajoja TV-juttuja tai sanomalehtien ykkösjuttuja.

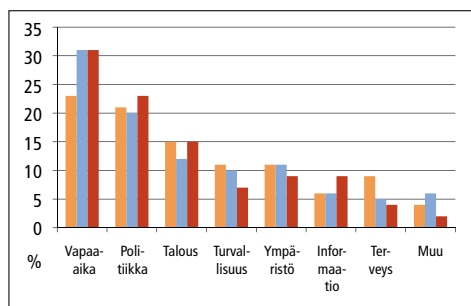
34 Verkkoaineisto kerättiin iltapäivällä klo 15–17 välisenä aikana ja sitä on verrattu saman iltapäivän radiouutisiin, illan tv-uutisiin tai seuraavana aamuna ilmestyneen sanomalehden etusivuun.

Helsingin Sanomat ja HS.fi

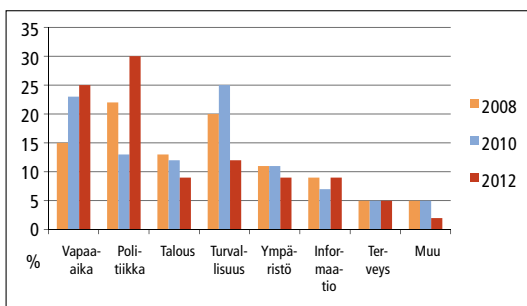
Sanoma News kustantaa useita paikallisia ja valtakunnallisia sanomalehtiä, joita täydentävät erilaiset liitteet ja digitaaliset palvelut³⁵. Sanoma Newsiin kuuluvat Pohjoismaiden suurin päivälehti Helsingin Sanomat, verkkopalvelu HS.fi sekä muun muassa iltapäivälehti Ilta-Sanomat verkkosivuineen³⁶. Syyskuusta 2011 alkaen Sanoma Newsiin ovat kuuluneet myös kaupunkilehti Metro sekä kaupunkilehti Vartin pääkaupunkiseudun, Keski-Uusimaan ja Itä-Uusimaan painokset. Tämän seurauksena Vartin uutisia voi lukea nykyisin myös HS.fi:n Oma kaupunki -sivustolta. Sanoma Newsiin kuuluu myös paikallislradio Radio Helsinki. HS.fi-palvelun etusivu sisältää päivän pääuutiset ja niiden oikealla puolella on lista viimeisten 24 tunnin aikana julkaistuista uutisista. Uutisten alla on lukuisia muita osioita³⁷. Uutta HS.fi:ssä verrattuna aikaisempiin seurantahankkeen tarkastelukertoihin on se, että videoita ei enää liitetä etusivun uutisiin juuri ollenkaan, vaan ne ovat erillisessä videoille ja kuville tarkoitettussa osiossa.

Helsingin Sanomien painetun lehden etusivulla aihepiirien jakauma säilyi vakaana vuodesta toiseen (kuvio 7.1). HS.fi:ssä aihepiirien välillä taas oli selvää vaihtelua eri vuosina (kuvio 7.2). Tämä voi johtua monista syistä. Painetun lehden etusivulla ei ole tehty vuosien varrella suuria muutoksia, vaan eri osastoilta tarjotaan vinkkejä samaan tapaan kuin aikaisemminkin. Verkossa uutisjuttujen kokoelma etusivulla on sen sijaan alati muuttuva ja tarjoaa uutisia päivän aikana määrällisesti enemmän kuin painettu lehti.

Kuvio 7.1. Aihepiirit Helsingin Sanomissa³⁸

Kuvio 7.2. Aihepiirit HS.fi:ssä³⁹

35 <http://www.sanoma.fi/tietoa-sanomasta/sanoma-news/mediaportfolio>

36 Tutkimusaineistoon kuuluva Ilta-Sanomat ja sen verkkosivut käsitellään tässä luvussa erikseen, sillä niiden profiilit poikkeavat selvästi Helsingin Sanomien profiilista.

37 Omakaupunki-sivuston osio, teemaosiot, mielipide-sivut, videot ja kuvat sekä Nelosen uutisten osuus, jossa on lisää videoita, Ajankohtaiset-osio säätietoineen, ja kaikkien lehden osastojen mukainen uutisten lajittelu, sarjakuvat ja lista suosituimmista uutisista.

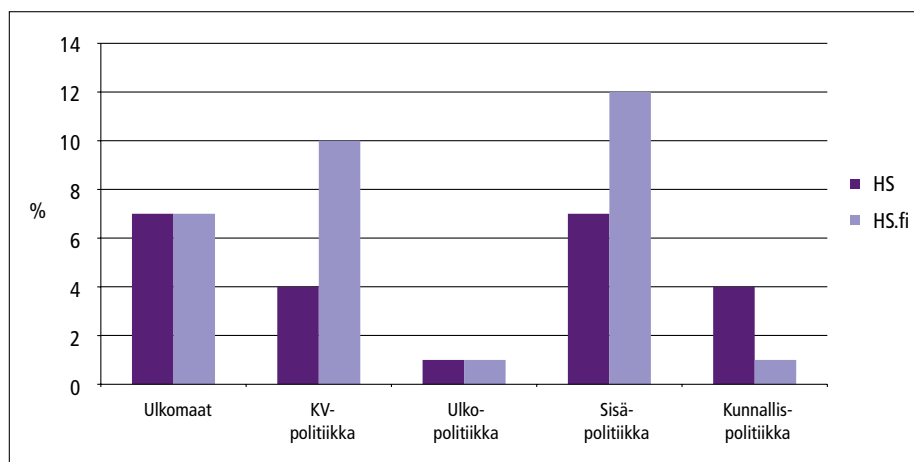
38 2008 (N=236), 2010 (N=190) ja 2012 (N=205)

39 2008 (N=144), 2010 (N=168) ja 2012 (N=174)

Vapaa-aika oli vahva aihepiiri sekä Helsingin Sanomien painetussa lehdessä että verkossa (kuviot 7.1. ja 7.2.). *Taloutta* käsiteltiin molemmissa lähes saman verran. *Turvallisuus* oli enemmän verkon kuin painetun lehden aihepiiri. *Turvallisuuden* osuus verkossa kuitenkin pieneni selvästi vuonna 2012, noin kymmeneen prosenttiin, kun se aikaisemmilla seurantakierroksilla oli 20–25 prosenttia kaikista verkkojutuista.

Politiikka oli painetussa lehdessä esillä tasaisesti kaikilla seurantakierroksilla noin viidenneksellä jutuista, mutta verkossa sen osuus vaihteli runsaasti eri vuosina (kuviot 7.1 ja 7.2). Esimerkiksi vuonna 2012 politiikan juttujen osuus oli suurempi verkossa kuin painetussa lehdessä. Verkko tarjosi selvästi enemmän sisäpolitiikan ja kansainvälisen politiikan juttuja, kun taas lähes kaikki kunnallispolitiikan jutut sijoitettiin painettuun lehteen (kuvio 7.3).

Kuvio 7.3. Vuoden 2012 politiikan jutut aiheuokittain Helsingin Sanomissa

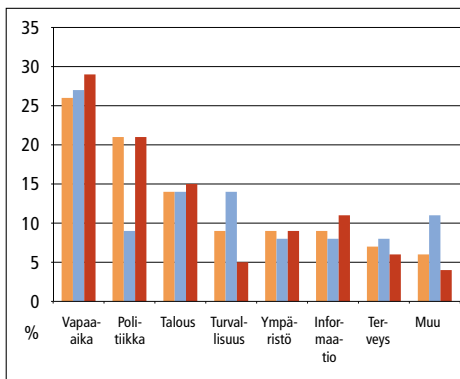
Helsingin Sanomien tai HS.fi:n painopiste ei ole paikallisuudessa toisin kuin muissa tutkituissa päivälehdissä. Painetun lehden jutuista suurin osa, noin kolmannes oli valtakunnallisia ja vain viidennes oli jollakin tavoin paikallisia kaikilla seurantakierroksilla. HS.fi:ssä tilanne oli samansuuntainen. Paikallisten juttujen osuus verkossa jopa puolittui vuonna 2012, kun se laski 10 prosenttiin⁴⁰. Lisäksi noin 30 prosenttia jutuista sijoittui verkossa kokonaan ulkomaille, kun painetussa lehdessä osuus oli 20 prosenttia.

⁴⁰ Tässä on syytä muistaa, että kysymys on vain juttumääristä: luokittelumme ei kuvaa sitä, miten paljon palstatilaa etusivun paikallisiin juttuihin on käytetty.

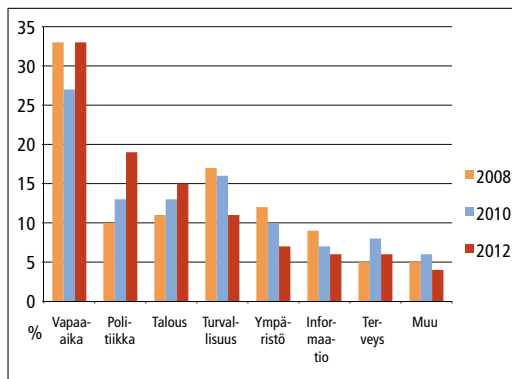
Ilkka ja Ilkka.fi

Ilkka-Yhtymä kustantaa kahta maakuntalehteä, viittä paikallislehteä ja kahta kaupunkilehteä⁴¹. Journalistista sisältöä tuotetaan myös verkkoon ja mobiililaitteisiin. Ilkan verkkosivuilta löytyy pääuutisten lisäksi linkkejä poliisiuutisiin, Terve24-sivustolle, erilaisiin blogeihin ja TV-ohjelmätietoihin sekä erilaisiin palveluihin. Tutkimusaineistoon koottiin broadsheet-kokoisen Ilkka-lehden etusivun jutut. Ilkka.fi-verkkosivustolta tarkasteltiin etusivun pääuutisosiota, jota täydennettiin uusimmilla uutisilla.

Kuvio 7.4. Aihepiirit Ilkassa⁴²

Kuvio 7.5. Aihepiirit Ilkka.fi:ssä⁴³

Niin Ilkka-lehdessä kuin sen verkkosivuillakin aihepiirijakaumat vaihtelivat jonkin verran seurantahankkeen eri vuosien aineistoissa (kuviot 7.4 ja 7.5). Ero verkon ja painetun lehden välillä ei kuitenkaan ollut suuri. *Vapaa-aika* oli kaikilla seurantakierroksilla molemmissa suurin aihepiiri. Sen osuus oli lähes kolmannes koko seurantahankkeen ajan sekä verkossa että painetussa lehdessä.

Painetun lehden ja verkon aihepiiriprofiilit ovat lähentyneet Ilkassa ja Ilkka.fi:ssä toisiaan vuodesta 2008, jolloin verkossa oli vielä selvästi enemmän *vapaa-ajan* ja *turvallisuuden* juttuja kuin painetussa lehdessä. Painettu lehti taas keskittyi tuolloin enemmän *talouteen* ja *politiikkaan* kuin verkko. Vuonna 2010 profiilit olivat lähes yhtenevät lukuun ottamatta *politiikan* osuutta, joka oli painetussa lehdessä pienempi (9 %) kuin verkossa (13 %). Vuonna 2012 eroa oli käytännössä vain *turvallisuuden* ja *informaation* osuuksissa. *Turvallisuuden* eli

41 <http://www.ilkka-yhtyma.fi/Web%5CYhtyma%5Ccorporate.nsf/pages/indexfin>

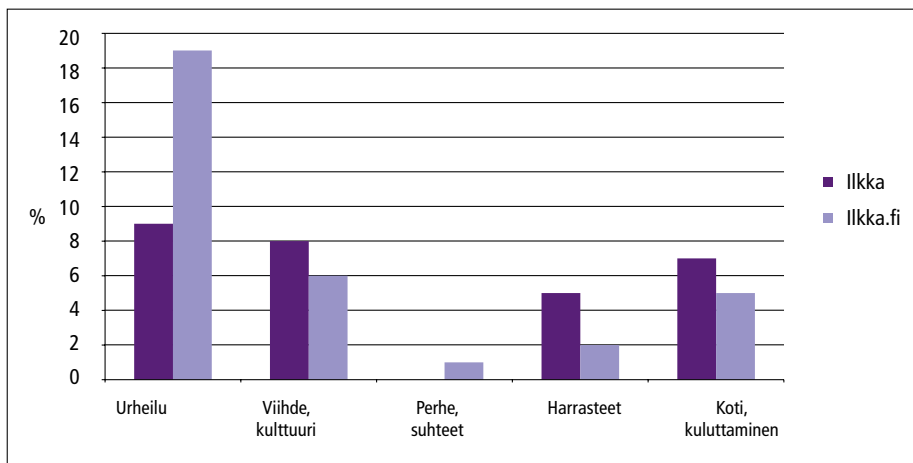
42 2008 N=176, 2010 N=179 ja 2012 N=140

43 2008 N=157, 2010 N=167, 2012 N=172

rikosten ja onnettomuuksien osuus oli vuonna 2012 Ilkassa 5 prosenttia ja sen verkkosivuilla 11 prosenttia.

Ilkka.fi:ssä *vapaa-ajan* aihepiiriin sisältyi poikkeuksellisen paljon urheilujuttuja (kuvio 7.6). Niiden osuus oli toiseksi suurin, 19 prosenttia, kun tarkastellaan kaikkien välineiden tuloksia vuodelta 2012. Ilkan painetussa lehdessä urheilujuttujen määrä oli maltillisempi, yhdeksän prosenttia, ja muut vapaa-ajan teemat eli viihde ja kulttuuri, harrastukset tai koti ja kuluttaminen olivat juttujen aiheena useammin kuin verkossa.

Kuvio 7.6. Vuoden 2012 vapaa-ajan-aihepiirin aihealueiden osuudet Ilkassa

Urheilun määrä on ollut vuoden 2012 tasolla Ilkan verkkosivuilla myös vuosina 2008 ja 2010. Kotiin ja kuluttamiseen liittyvien juttujen määrä lisääntyi niin verkossa kuin painetussa lehdessä vuonna 2012 aikaisempien vuosien parin prosentin koosta yli viiteen prosenttiin ja se heijastui muun muassa viihteen ja kulttuurin juttujen osuuden pienenemisenä.

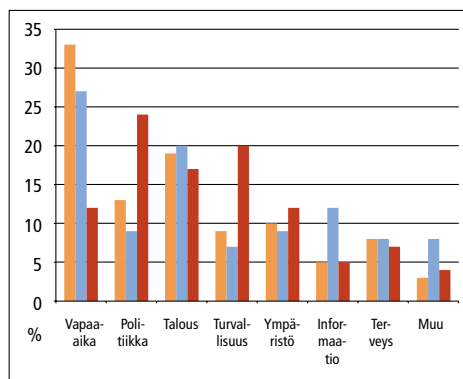
Ilkka-lehti panostaa selvästi paikallisjournalismiin, sillä sen osuus oli painetussa lehdessä kaikilla tutkimuskierroksilla yli 40 prosenttia. Verkossa paikallisjuttuja oli vuosina 2008 ja 2012 lähes 40 prosenttia, mutta vuonna 2010 vain hiukan yli 20 prosenttia jutuista. Valtakunnallista juttuaineistoa oli noin kolmannes kaikilla seurantakierroksilla. Verkossa ulkomaille sijoittuvia juttuja oli selvästi painettua lehteä enemmän, 10-20 prosenttia, kun painetussa lehdessä osuus jäi alle 10 prosentin.

Kainuun Sanomat ja Kainari.fi

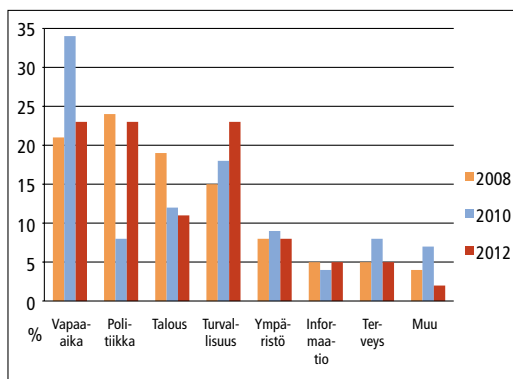
Alma Median omistama⁴⁴ Kainuun Sanomat sekä sen verkkosivusto Kainari.fi (osoitteessa www.kainuunsanomat.fi) kuuluvat Alman tytäryhtiöön Pohjois-Suomen mediaan⁴⁵, joka kustantaa yhteensä yhdeksää sanomalehteä. Verkkosivusto Kainari.fi tarjoaa uutisten lisäksi muutamia alueelle suunnattuja palveluita ja Alman tuoteperheeseen kuuluvan Telkku.com -ohjelmaoppaan.

Kainuun Sanomat muuttui ennen vuoden 2012 seurantakierroksen alkua tabloid-kokoiseksi. Uutisia esille panevaa etusivua ei lehdessä enää ollut, uutistarjonnan esillepano muuttui olennaisesti. Aineistonkeruun kriteereitäkin oli pakko muuttaa. Tästä syystä Kainuun Sanomien paperilehteä koskevat tilastotiedot eri vuosilta eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Kuvio 7.7. Aihepiirit Kainuun Sanomissa⁴⁶

Kuvio 7.8. Aihepiirit Kainuunsanomat.fi:ssä⁴⁷

Vapaa-ajan osuus pienentyi Kainuun Sanomien painetussa lehdessä seurantahankkeen aikana 33:sta prosentista 12 prosenttiin, mikä johtui urheilujuttujen ja viihde- ja kulttuurijuttujen määrän vähenemisestä. *Turvallisuuden* osuus lähes kaksinkertaistui vuodesta 2008 niin verkossa kuin painetussakin lehdessä, ja aihepiiri kattoi vuonna 2012 viidesosan molempien sisällöstä. Myös *politiikan* osuudessa oli suurta vaihtelua eri vuosina. Esimerkiksi vuonna 2010 sen osuus oli niin painetussa lehdessä kuin verkossakin alle 10 prosenttia ja vuonna 2012 lähes 25 prosenttia.

Kainuun Sanomien verkkosivuilla (kuvio 7.8.) vapaa-aika oli suurin tai toiseksi suurin aihepiiri kaikilla seurantakierroksilla, ja se koostui pääasiassa urhei-

44 Alma median Iltalehteä verkkosivuineen käsitellään myöhemmin tässä luvussa.

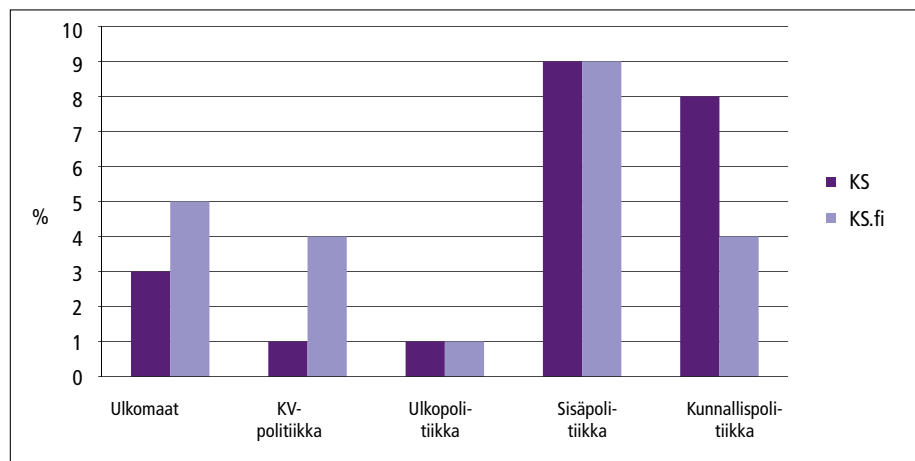
45 <http://www.almamedia.fi/pohjoiset-lehdet>

46 2008 N=185, 2010 N= 128 ja 2012 N= 215

47 2008 N=153, 2010 N=168 ja 2012 N=168

lusta. Urheilun osuus verkossa oli huomattavasti suurempi kuin painetussa lehdessä vuosina 2008 ja 2012. Erityisen suuri ero oli vuonna 2012, kun urheilun osuus verkossa oli 15 prosenttia ja painetussa lehdessä 5 prosenttia.

Kuvio 7.9. Vuoden 2012 politiikan aihealueiden osuudet Kainuun Sanomissa

Vuonna 2012 Kainuun Sanomissa kirjoitettiin sisäpolitiikasta ja kunnallispolitiikasta huomattavasti aikaisempia vuosia enemmän. Verkossa *politiikan* aihepiirin suuruuteen vaikutti sisäpolitiikan lisäksi kansainvälistä politiikkaa ja ulkomaiden sisäisiä asioita käsittelevien juttujen määrän reilu lisääntyminen aikaisemmista vuosista (kuviot 7.9).

Vuonna 2012 painetussa lehdessä lisääntyi myös turvallisuuden eli rikoksista ja onnettomuuksista kertovien juttujen määrä. Rikoksista raportoitui vuosi vuodelta enemmän myös verkossa. Onnettomuuksien osuus puolestaan pysyi verkossa suhteellisen vakaana eri seurantakierroksilla. Merkittävää oli painetun lehden ja verkon lähentyminen toisiaan tässä aihepiirissä, joka on yleisesti ollut aineistossa pääasiassa verkon aihepiirinä.

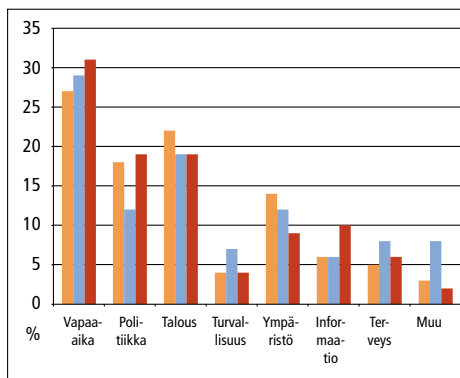
Kainuun Sanomat on luonteeltaan vahvasti maakunnallinen lehti. Sen jutuista lähes puolet sijoittui levikkialueelle. Myös Kainari.fi on paikallisesti vahva (30–40 % jutuista). Verkossa oli painettua lehteä enemmän tarjolla valtakunnallisia ja ulkomaille sijoitettavia juttuja.

Turun Sanomat ja Turunsanomat.fi

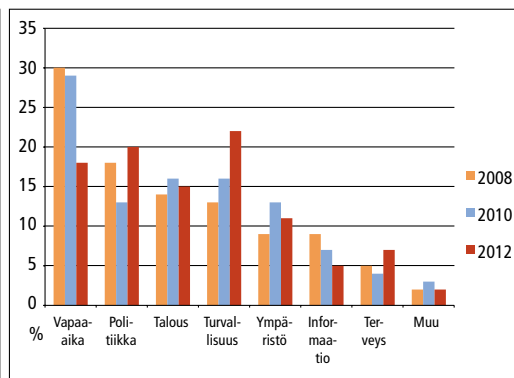
Turun Sanomia ja sen verkkolehdeä julkaisee varsinaissuomalainen TS-yhtymä Oy. Lehti on Suomen kolmanneksi suurin seitsemäpäiväinen sanomalehti. Yhtymä kustantaa yhteensä kymmentä sanomalehteä ja lisäksi siihen kuuluvat Ra-

dio Auran Aallot, Radio Melodia, Turku-TV ja Turun Kaapelitelevisio Oy. Verkko sivusto TS.fi (osoitteessa Turunsanomat.fi) tarjoaa etusivullaan uutisten lisäksi muun muassa keskusteluja, videoita, blogeja, teemasivustoja ja sarjakuvia.

Kuvio 7.10. Aihepiirit Turun Sanomissa⁴⁸

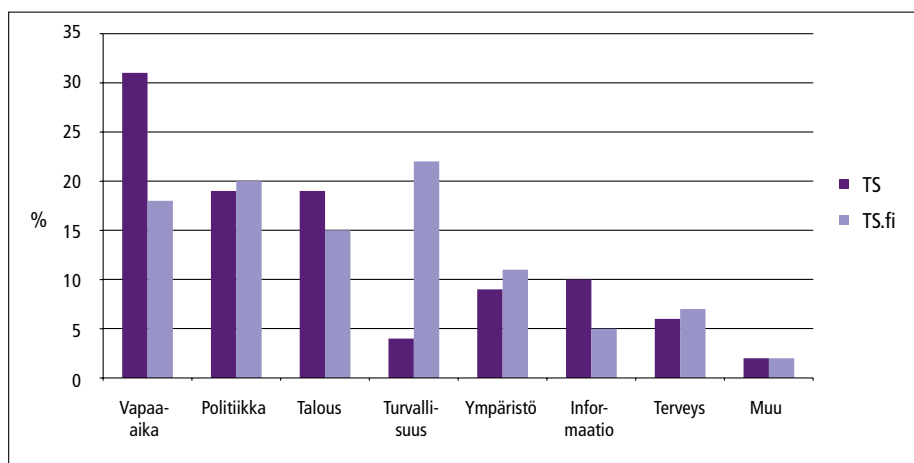

Kuvio 7.11. Aihepiirit Turunsanomat.fi:ssä⁴⁹

Turun Sanomien osalta huomiota kiinnittää lähinnä se, että verkkoversiossa *vapaa-ajan* osuus oli vuonna 2012 tipahtanut lähes puolella, *turvallisuuden* osuus oli vastaavasti verkkoversiossa olennaisesti kasvanut. Turvallisuus on vuonna 2012 Turun Sanomien verkkoversion suurin aihepiiri. Vapaa-aika hallitsi Turun Sanomien painettua laitosta ja turvallisuus verkkoa; tämä yhdistelmä on jossain määrin poikkeuksellinen.

Kuvio 7.12. Vuoden 2012 aihepiirien osuudet Turun Sanomissa ja Turunsanomat.fi:ssä

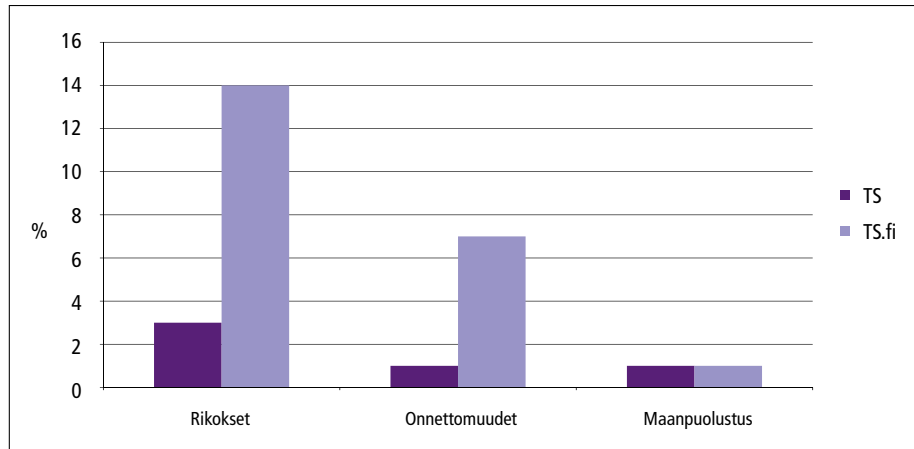

48 2008 N=175, 2010 N=173 ja 2012 N=174

49 2008 N=142, 2010 N=168 ja 2012 N=169

Turvallisuuden osuus verkossa oli selvästi painetun lehden osuutta suurempi kaikkien vuosien aineistoissa ja se kasvoi jokaisella seurantakierroksella aina 13 prosentista 22 prosenttiin. Painetussa lehdessä turvallisuuden osuus ei vaihdellut merkittävästi, vaan pysyi 4-7 prosentissa. Ero verkon ja painetun lehden välillä oli erityisen suuri vuonna 2012 (kuvio 7.13). Rikos- ja onnettomuus uutisia sijoitettiin siis painetun lehden etusivulle hyvin niukasti.

Kuvio 7.13. Vuoden 2012 turvallisuus-aihepiiri aihealuokittain Turun Sanomissa ja Turunsanomati.fi:ssä

Turun Sanomat sijoittui paikallisuuden suhteen päivälehtien keskitasoon. Paikallista aineistoa oli kaikilla tutkimuskierroksilla painetussa lehdessä 30–40 prosenttia, verkossa hiukan alle 30 prosenttia. Turun Sanomien verkkosivut ovat painottuneet hiukan painettua lehteä enemmän valtakunnallisiin ja ulkomaille sijoittuviin uutisiin, näin on muidenkin päivälehtien laita.

Iltapäivälehdet ja niiden verkkosivut

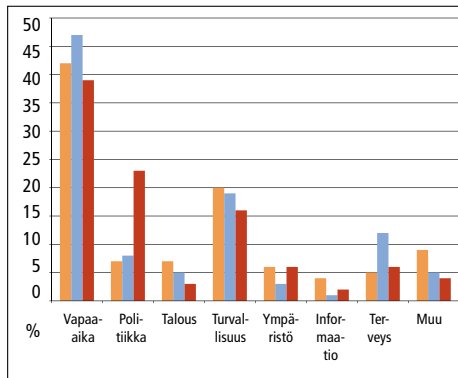
Tutkimusaineistoon poimittiin juttuja molemmista iltapäivälehdistä ja niiden verkkosivuilta. Sanoman julkaisema Ilta-Sanomat on Suomen toiseksi suurin sanomalehti⁵⁰ ja Suomen suurin iltapäivälehti. Mediaperheeseen kuuluvat lisäksi Iltasanomat.fi-sivusto ja urheilulehti veikkaaja.fi. Alma Median julkaisema Iltalehti on levikiltään Suomen kolmanneksi suurin lehti ja sen verkkosivusto Iltalehti.fi on Suomen suosituin verkkomedia⁵¹. Telkku.com on myös osa Iltalehteä.

50 <http://www.sanoma.fi/tietoa-sanomasta/sanoma-news/mediaportfolio/sanomalehdet>

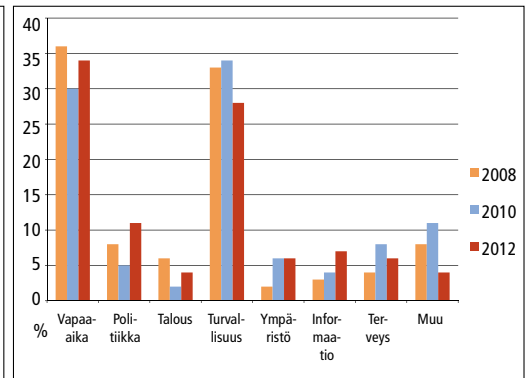
51 <http://www.almamedia.fi/iltalehti>

Koska iltapäivälehdet ovat tabloidi-kokoisia, niiden etusivun juttujen lisäksi tutkimusaineistoon kerättiin sisäsivujen juttuja siten, että kotimaan, ulkomaan, viihteen ja urheilun juttuja tuli kokonaisuuteen mukaan aina kutakin vähintään kaksi. Tämä vaikuttaa iltapäivälehtien aihepiiriprofileihin jonkin verran, mutta tällä toimenpiteellä on päästy tuloksissa parempaan verrattavuuteen muiden viestimien kanssa. Iltapäivälehtien verkkosivuilta jutut poimittiin vuonna 2012 sivuston etusivuilta, mutta aikaisempina vuosina on käytetty myös uutisten etusivua.

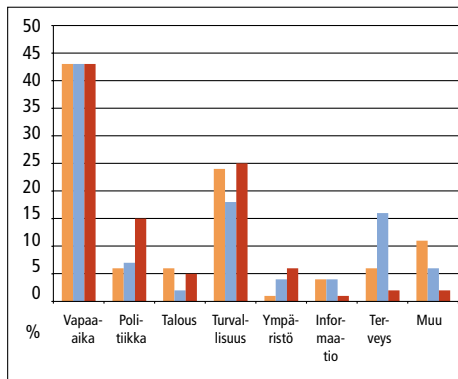
Kuvio 7.14. Aihepiirit Ilta-Sanomissa⁵²

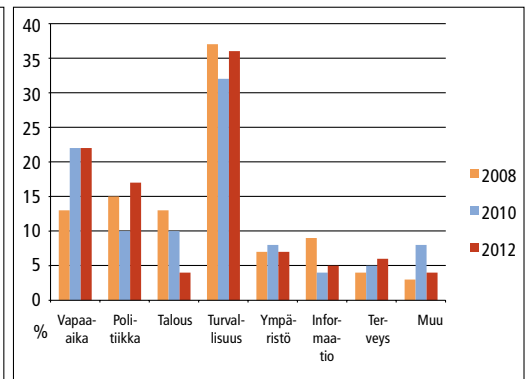
Kuvio 7.15. Aihepiirit Iltasanomat.fi:ssä⁵³

Kuvio 7.16. Aihepiirit Iltalehdessä⁵⁴

Kuvio 7.17. Aihepiirit Iltalehti.fi:ssä⁵⁵

Iltapäivälehtien ja niiden verkkosivujen aihepiirijakaumat muistuttavat pitkälti toisiaan ja niitä dominoivat *vapaa-ajan* ja *turvallisuuden* aihepiirit (Kuviot 7.14–7.17). Muiden aihepiirien osuudet pysyivät kaikilla seurantakierroksilla

52 2008 N=137, 2010 N=157 ja 2012 N=130

53 2008 N=168, 2010 N=166 ja 2012 N=170

54 2008 N=143, 2010 N=160 ja 2012 N=125

55 2008 N=139, 2010 N=168 ja 2012 N=168

5–10 prosentissa lukuun ottamatta *politiikkaa*. Vuonna 2012 politiikka oli aikaisempia vuosia enemmän esillä sekä painetuissa iltapäivälehdissä että niiden verkkosivuilla.

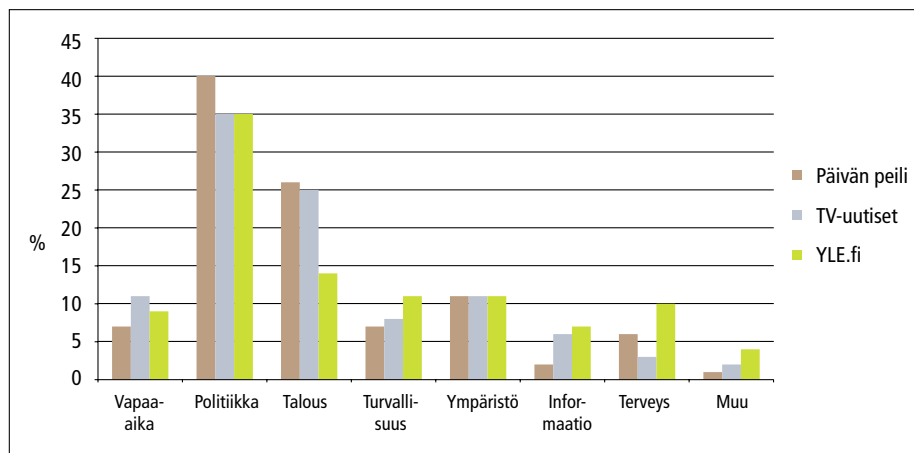
Iltalehdessä oli selvästi nähtävissä jako verkon ja perinteisen välineen välillä niin, että painettu lehti tarjosi enemmän urheilu- ja viihdejuttuja ja verkko enemmän rikoksia ja onnettomuuksia. Ilta-Sanomissa jako ei ollut näin selvä, vaikka sielläkin rikosten ja onnettomuuksien osuus verkossa oli hiukan suurempi kuin painetussa lehdessä.

Iltapäivälehdissä paikallisjournalismiin rinnastettavat jutut oli enimmäkseen sijoitettu verkkosivuille, joilla osuus nousi molemmissa välineissä yli 20 prosentin. Tämä selittyy ainakin osittain eri puolilla Suomea tapahtuneilla rikoksilla ja onnettomuuksilla, joiden yhteydessä aina mainitaan paikkakunta. Myös ulkomaille sijoittuvien juttujen määrä oli verkkosivuilla painettuja lehtiä suurempi. Painettujen iltapäivälehtien jutuissa puolestaan Suomen ja ulkomaan näkökulma yhdistyi selvästi useammin kuin verkkojutuissa. Tämä on luonnollista, sillä verkon nopea julkaisutahti ei anna toimittajille aikaa tehdä verkkojuttuihin paikallista näkökulmaa yhtä usein kuin sanomalehtien juttuihin.

Ylen kanavat

Tässä tutkimuksessa oli mukana kolme Suomen Yleisradion valtakunnallista kanavaa: Radio Suomi (Päivän peili klo 17.00), Yle TV1 (Puoli yhdeksän uutiset) sekä verkkosivusto Yle.fi.

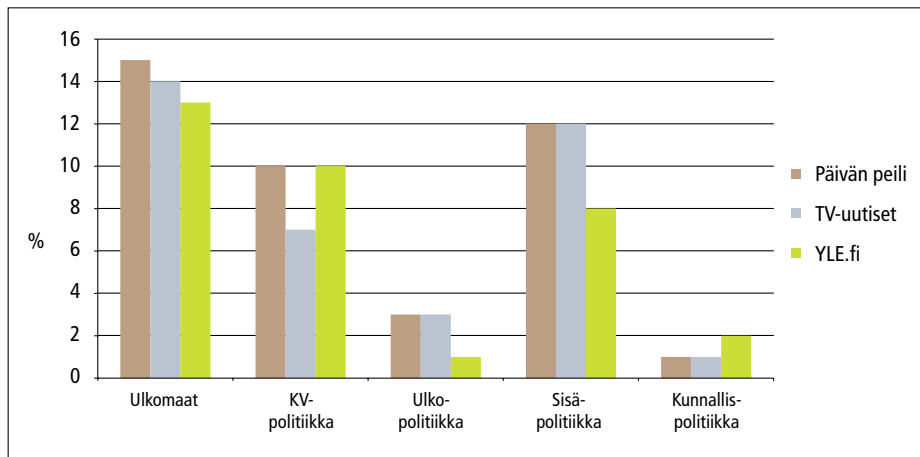
Kuvio 7.18 Vuoden 2012 aihepiirijakauma Ylen kanavilla⁵⁶

⁵⁶ Ylen Päivän peili (N=142), Ylen TV-uutiset (N=155) ja Yle.fi (N=166)

Kaikkien kolmen tutkitun Ylen kanavan profiilit olivat lähellä toisiaan kunkin seurantavuonna. *Politiikka* oli vahvin aihepiiri kaikilla seurantakierroksilla. Kuviossa 7.18 näkyy vuoden 2012 aiheiden jakauma, joka ei paljoa poikkea vuoden 2008 jakaumasta. Sen sijaan vuonna 2010 *vapaa-ajan* ja *turvallisuuden* osuudet olivat muita vuosia runsaammat, kun ne lähentelivät 15:ttä prosenttia. Vuonna 2012 jo muutenkin vahva (20–30 %) politiikan aihepiiri kasvoi kaikissa välineissä yli 35 prosenttiin. Tämä johtui suurelta osin ulkomaisten tapahtumista, kuten Libyan tilanteesta, sillä politiikan aihepiirin sisällä (kuvio 7.19) nimenomaan ulkomaille sijoittuneiden juttujen määrä oli suurin vuonna 2012.

Kuvio 7.19. Vuoden 2012 politiikan aihealueiden osuudet Ylen kanavilla

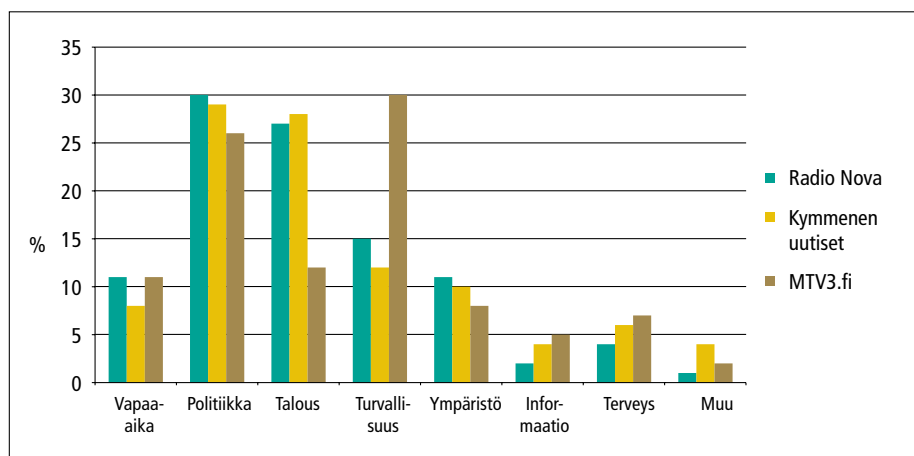

Tarkastellut Ylen kanavat olivat valtakunnallisia, ja niiden uutisistakin 40 prosenttia oli valtakunnallisia. Tavalla tai toisella paikallisiksi luokiteltiin 5–10 prosenttia uutisista. Noin kolmannes kaikkien Ylen kanavien uutisista sijoitui ulkomaille ja lähes 20 prosenttia yhdisti Suomen ja ulkomaan näkökulman.

MTV Median kanavat

Radio Nova on Suomen suurin kaupallinen radiokanava ja MTV3 katsotuin tv-kanava. Molemmat omistaa MTV Media⁵⁷. Yksi yhtiön verkkosivustoista on MTV3.fi, joka tarjoaa paitsi uutisia, myös viihdettä sekä ajanviete- ja hyötypalveluita. Mediayhtiö omistaa lisäksi useita maksuttomia ja maksullisia tv-kanavia, verkkosivustoja, mobiili- ja sähköpostipalvelun, musiikki- ja verkkokaupan, verkkopeliportaalin jne. Tutkimukseen poimittiin Radio Novan klo 16, 17 ja 18 uutislähetykset, MTV3:n Kymmenen uutiset sekä MTV3.fi-sivustolta uutisten etusivulta 12 ensimmäistä juttua.

Kuvio 7.20. Vuoden 2012 aihepiirijakauma MTV Median kanavilla⁵⁸

Radio Novan ja Kymmenen uutisten aihepiirien profiilit olivat vuonna 2012 hyvin samankaltaiset (Kuvio 7.20.) ja ne olivat lähentyneet toisiaan kaikilla aikaisemmilla seurantakierroksilla. Profiilit olivat hyvin lähellä myös Ylen kanavien aihepiirien profiilia (katso kuvio 7.18). Novan ja Kymmenen uutisten vahvimmat aihepiirit olivat kaikilla seurantakierroksilla *politiikka* ja *talous*. Muiden aihepiirien osuudet liikkuiivat muutamasta prosentista noin kymmeneen.

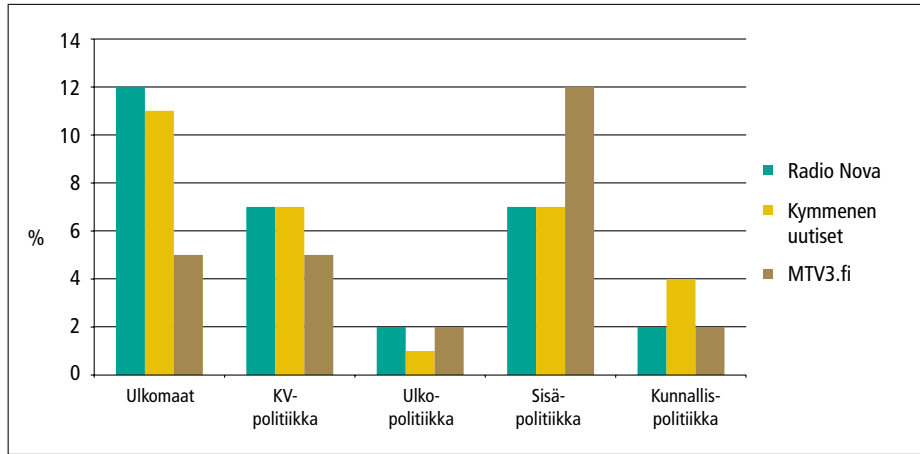
MTV3.fi poikkesi molempien muiden MTV Median kanavien aihepiiri-profiilista selvästi. Se sijoittuu painotuksiltaan päivälehtien ja iltapäivälehtien väliin. *Turvallisuus* oli MTV3.fi:n vahvin aihepiiri kaikilla seurantakierroksilla, ja seuraavaksi eniten oli tarjolla *politiikan* ja *talouden* juttuja. Poliitiikka oli MTV3.fi:ssä lähes yhtä suuri kuin Novassa ja Kymmenen uutisissäkin, mutta

⁵⁷ <http://www.mtvmedia.fi/mediat/>

⁵⁸ Radio Nova (N=190), MTV3:n Kymmenen uutiset (N=172) ja MTV3.fi (N=168)

aihepiirin sisällä painotukset olivat erilaiset. Nova ja Kymmenen uutiset kertoivat hyvin yhtenevästi eniten ulkomaiden asioista kun taas MTV3.fi tarjosi eniten sisäpolitiikan juttuja (kuvio 7.21).

Kuvio 7.21. Vuoden 2012 politiikan aihealueet MTV Median kanavilla

Novan ja Kymmenen uutisissa aihepiirien keskinäiset suhteet pysyivät eri seurantakierroksilla suhteellisen vakaina. MTV3.fi:ssä puolestaan variaatiota eri vuosina oli enemmän. Vaihtelu johtuu osittain verkkosivujen luonteesta reaaliaikaisesti päivittyvänä medianä.

Radio Nova oli hyvin selkeästi keskittynyt Suomen valtakunnallisiin asioihin (noin 50 % jutuista). Kymmenen uutiset sisälsivät hiukan Novaa vähemmän Suomen asioita ja keskittyi Novaa runsaammin ulkomaille sijoittuviin tai Suomen ja ulkomaan näkökulman yhdistäviin juttuihin. MTV3.fi erottui verkkosivuille tyypillisellä tavalla muista konsernin medioista ulkomaille sijoittuvien juttujen suurimmalla määrällä. MTV3.fi:ssä oli samaan tapaan kuin ilta- ja aamulehdissä paikallisia juttuja noin viidennes aineistosta, mikä todennäköisimmin johtuu rikos- ja onnettomuus uutisten huomattavasta määrästä.

Muuttuuko uutinen?

Uutisseurannan tavoitteena oli luoda menetelmä ja koota aineistoa journalismin sisällöllisten painopisteiden, uutisten toimijarakenteen ja esitystapojen kehityksen arvioimiseksi. Tutkimuksen keskeinen tulos on, että ulkoasun ja formaattien muutoksista riippumatta uutisjournalismin asettama päiväjärjestys näyttää hyvin vakaalta. Puhumme journalismin murroksesta, mutta tuloksemme viittaavat pikemminkin pysyvyyteen kuin muutokseen. Uutisjournalismin ydin on säilynyt entisellään. Samalla vuonna 2012 esiin tullut politiikan ja politiikkojen näkyvyyden kasvu osoittaa, että hyvin lyhyessäkin ajassa saattaa tapahtua merkittävää vaihtelua aiheiden käsittelyssä. Mutta tässäkin on kysymys pikemmin paluusta ytimeen kuin suuresta murroksesta.

Vaikka tutkimuksen aloitusvaiheessa viisi vuotta sitten ennakoitu muutos jäi näkemättä, tuloksena on joka tapauksessa vakuuttava aineisto suomalaisen journalismin keskeisestä sisällöstä vuosilta 2007–2012. Seuraavat päätelmät perustuvat yhteensä yli 10 000 jutun luokitteluun tämän hankkeen aikana.

Juttujen aihepiirien määrälliset osuudet vaihtelivat hankkeen kuluessa jonkin verran, mutta vuonna 2012 uutisaiheiden jakauma palautui lähelle vuoden 2007 tilannetta. Yleisesti voi sanoa, että suomalainen uutisjournalismi on säilyttänyt roolinsa asiallisena maailman tapahtumien välittäjänä. Nyt toteutettu ”etusivujournalismin” sisällön kartoitus ei anna ainakaan yksiselitteistä tukea väitteelle journalismin viihteellistymisestä ja kevenemisestä tai väkivallan ja erotiikan lisääntymisestä (vrt. Pietilä 2007, Kivioja 2008).

Samalla on otettava huomioon tämän tutkimuksen rajoitukset. Ensinnäkään soveltamamme sisällönanalyysi ei tavoita journalismin koko sisällön muutoksia, koska valtaosa sisäsivujen, liitteiden ja erikoissivujen jutuista ei sisälly tutkimusaineistoon. Toiseksi metodina käyttämämme määrällinen sisällönanalyysi ei tavoita mahdollisia uutisten ilmaisutapojen muutoksia, jotka saattavat kuvata journalismin muutosta paremmin kuin analysoimamme aihe- ja toimijajakaumat. Poliitiikan journalismin kehitystä Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle analysoineet Kunelius ja Väliverronen (2012) erittelivät uutisoinnin sävyä, uutistapahtumien kehitystä ja journalistien omaa roolia uutisjutuissa. Hekin päätyivät toteamaan, että myös näin suoraan esitystavallisiin seikkoihin kohdistunut määrällinen tutkimusote vaati myös tekstien lähempää tutkimusta (ibid, 224).

Vuoden 2012 uutisjournalismi: paluu politiikkaan

Vuosi 2012 oli selvästi politiikan vuosi aikaisempiin seurantakierroksiin verrattuna. Poliitiikkaa koskevien juttujen määrä nousi kymmenkunta prosenttiyksikköä, ja politiikka nousi suurimmaksi aihepiiriksi. Aikaisemmilla tutkimuskierroksilla suurin aihepiiri oli lähinnä urheilu- ja kulttuurijutuista koostuva vapaa-aika.

Toimijarakenteen osalta tapahtui vastaava muutos kuin aihepiireissä. Poliitikot valtasivat areenan, he olivat keskeisessä osassa joka neljännessä jutussa. Sinänsä poliitikkojen osuuden kasvu (kolme prosenttiyksikköä) ei ollut niin suurta kuin politiikan osuuden kasvu aihepiirien joukossa. Mutta kun samaan aikaan muut aiemmin hyvin edustettuina olleet ryhmät (talouden toimijat, yksityishenkilöt sekä urheilun, kulttuurin ja viihteen edustajat) menettivät osuuttaan, poliitikkojen osuuden kasvu korostuu. Kun yksityishenkilöiden osuus laski kolmanneksella aiempiin seurantakierroksiin verrattuna, voidaan sanoa siirrytyn kevyestä raskaaseen, pois mikrotasolta kohti suurempia kokonaisuuksia. Samaan suuntaan vaikuttaa myös ulkovaltojen edustajien ja kansainvälisten organisaatioiden osuuden kasvu. Näihin kehityskulkuihin ovat osaltaan vaikuttaneet vuoden 2011 ja 2012 mullistukset Lähi-idässä, Suomessa 2012 pidetyt presidentinvaalit sekä euroalueen taloudellinen kriisi.

Kun sukupuolten voimasuhteet hivenen tasoittuivat vuodesta 2008 vuoteen 2010, kaksi vuotta myöhemmin ne kääntyivät entistä selvemmin miesten eduksi. Aiemmillä seurantakierroksilla naisten osuus juttujen pääosissa olevista henkilöistä oli runsas neljännes. Vuoden 2012 seurantakierroksella naisten osuus juttujen ja kuvien henkilöistä oli enää vajaa neljännes, miehiä oli yli kolminkertainen määrä naisiin verrattuna.

Väkivaltaa koskevan aineiston osuus vuonna 2012 oli runsaat 10 prosenttia, saman verran kuin edellisilläkin seurantakierroksilla. Erotiikkaa koskevaa aineistoa koko aineistosta on noin yksi prosentti. Tämä osuus aineistosta sisältyy lähes kokonaan iltapäivälehtiin (niiden internetsivut mukaan lukien). Niin väkivaltaa kuin erotiikkaakin koskevat lukemat vastaavat varsin tarkasti näiden sisältöpiirteiden osuutta aiemmilla seurantakierroksilla. Mutta väkivaltaisista tapahtumista kertovissa jutuissa väkivallan yksityiskohtainen kuvailu oli selvästi vähentynyt, huolimatta hyvin väkivaltaisesta kehityksestä Lähi-idässä.

Eri uutisvälineillä on seurantajaksojen aikana ollut omat roolinsa, niissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Poliitiikka ja talous ovat korostuneimmin esillä Ylen radiouutisissa, Ylen ja MTV3:n televisiouutiset ja päiväsanomalehdet ovat aihejakaumaltaan hyvin samanlaisia, kun taas iltapäivälehdissä painottuvat edellisiä enemmän urheilu, viihde ja turvallisuus, siis onnettomuudet ja rikokset. Internetissä kaikkien viestinten asema lähestyy iltapäivälehtien kaltaista kilpailutilannetta. Verkkosivuilla on tarjottava koko ajan jotain uutta ja löydettävä tapoja ylläpitää lukijoiden mielenkiintoa. Se näkyy mm. rikos- ja onnettomuus uutisten painokkaassa asemassa internetin uutissivuilla.

Internetissä suomalaiset viestimet etsivät yhä rooliaan. Tutkimuksessamme koottu verkkojournalismi on yksilöotteista ja lähdepohjaltaan hiukan hämää rää painettuihin viestimiin verrattuna. Internetissä julkaistaan ensin se, mitä ”emoviestimissä” sitten syvennetään ja rikastetaan. Toisaalta jatkuva mahdollisuus uusien verkkosivun aineistoa on saattanut johtaa myös ”ajattomien uutisten” määrän kasvuun verrattuna muihin viestimiin.

Uutisen aikäksitys muuttumassa?

Uutisjournalismin suhde aikaan saattaa olla muuttumassa kahdessa mielessä. Yhtäältä reaaliaikaisuus, ”nyt”-hetken paine käy yhä polttavammaksi, toisaalta ajattomasta saattaa tulla ajankohtaista aiempaa useammin.

Laura Juntunen kirjoittaa siitä, kuinka nopeus (välitön julkaiseminen tiedon saamisen jälkeen) on nousemassa uutistuotannossa tärkeämmäksi kuin pitkälle viedyt pohdiskelut tai useasta lähteestä tarkastetut faktat. Tämän päivän journalismissa fokus on usein nykyhetkessä tai tulevaisuudessa ja luotettavuus jää toissijaiseksi, kun kilpaillaan uutisvoitosta tai siitä, kuka onnistuu parhaiten ennustamaan tulevia tapahtumia. Tosin Juntusen tutkimusten aineisto oli osin poikkeuksellinen, kouluampumisten uutisointi suomalaisessa mediassa. (Juntunen 2010, 169)

Mahdollisuus ja paine raportoida reaaliaikaisesti ja tavoittaa mahdollisimman suuri yleisö ovat johtaneet uutiskierron nopeutumiseen. Tämä kehitys

on sopusoinnussa journalismin ammatti-ideologian keskeisten arvojen kanssa. Deuze (2005, 446–447) nostaa välittömyyden, ajankohtaisuuden ja nopeuden yhdeksi journalismin viidestä ”ydinarvoista”. Ideaalissa journalismissa uutiset pitääkin kertoa mahdollisimman nopeasti, joskus jopa luotettavuuden kustannuksella. Yleisöllä on paitsi tarve myös oikeus saada informaatiota niin nopeasti kuin mahdollista. Voitto uutiskilpailussa tukee myös uutisorganisaatioiden itse-tuntoa (Riegert & Olsson, 2007, Juntunen 2010).

Samalla verkkojulkaisemisen nopeus merkitsee, että voitto uutiskilpailussa on yhä mahdottomampaa. Uutisaggregaattien tarjoamat linkit ja toisten välineiden skuauppien lainaaminen omalle sivulle merkitsevät, että uutisen nopeuskilpailun voittamisella on usein vain journalistien ammattikunnan keskinäiseen arvostukseen liittyvä merkitys. Uutisen lukijalle lieenee yhdentekevää, kuka uutisen on ensin julkaissut, vaikka se hyvien tapojen mukaisesti mainittaisiin.

Kari Koljonen kirjoittaa tulevassa väitöskirjassaan⁵⁹ journalismin suhteesta aikaan. Koljosen mukaan journalismin rooli ajanhallitsijana voi vaihdella passiivisesta portinvartijasta aktiiviseen agendan rakentajaan. Portinvartija-ajattelu perustui menneisyyden tapahtumien raportointiin, ja siinä ajankohtaisuus oli totuuden veroinen toimintaa ohjaava journalismin ydinarvo. Journalismiin oli sisäänrakennettu ajatus informaation tuoreudesta, jolloin uutisen arvo mitattiin sen mukaan, miten pieni on viive uutisen tapahtuma-ajan ja uutisen julkaisuajan välillä.

Koljosen mukaan internet on yhdenmukaistanut uutistoimitusten aikatauluja, mikä on käytännössä tehnyt lopun eri välineiden (esimerkiksi radion ja sanomalehtien) välisestä reviirijaosta. Kaikki uutisvälineet kilpailevat media-kuluttajien ajasta aamusta iltaan. Tämä on muuttanut journalismin aikasuhdetta siten, että menneisyyden tapahtumien, infojen ja tiedotteiden raportointin ohella luodaan aktiivisesti omaa agendaa etsimällä omia aiheita ja näkökulmia. Kun journalismi aikaisemmin sopeutui raportoitavien tapahtumien aikaan, medioituneessa yhteiskunnassa ihmisten ja instituutioiden on pitänyt sopeutua journalismin tuottamiin uutistapahtumiin ja asettamaan aikaan.

Edellä kuvattu kehitys on reaaliaikaisuuden ja hetken paineen ohella merkinnyt myös sitä, että ajattomasta saattaa tulla ajankohtaista aiempaa useammin. Kun periaatteessa ajaton uutinen julkaistaan jossakin tiedotusvälineessä, se muuttuu ajankohtaiseksi puheenaiheeksi, johon muidenkin on otettava kantaa. Tämän seurantatutkimuksen verkkoaineistoa kerätessä tuli esiin, että kun useimmilla verkkosivuilla uusien uutisten määrä eli julkaisunopeus (uutis-

59 Koljonen (tulossa).

kierto) oli kasvanut aikaisemmasta, samalla aineistossa oli entistä runsaammin ajattomia uutisia, jotka olisi voitu julkaista milloin tahansa vaikkapa viikon, kuukauden tai puolen vuoden aikajänteellä.

Johanna Vehkoon mukaan verkko toimii yhtä aikaa nopeana julkaisualustana ja hitaan, ajattoman journalismin kanavana. Joidenkin kansainvälisten esimerkkien valossa hidas journalismi voi toimia sekä printtilehden että verkon uutena mahdollisuutena. Pitkät ajattomat jutut toimivat uutistoimistojuttuihin rajoittuvan pikaruokajournalismin vaihtoehtona. Tekninen kehitys saat-
taa omalta osaltaan vahvistaa hitaan laatujournalismin asemaa, sillä lukulaitteet sopivat erinomaisesti pitkien juttujen julkaisualustoiksi. (Vehkoo 2010, 191–195)

Tekniikka muuttaa uutista ja sen liikettä

Sosiaalinen verkkomedia on erityisesti nuorten keskuudessa haastanut perinteiset uutisvälineet ja niiden verkkosivut uutisten ensisijaisina lähteinä. Perinteen ja sosiaalinen media eivät kuitenkaan ole toisensa poissulkevia vaihtoehtoja, vaan perinteisen median sisällöt kiertävät lainauksina sosiaalisen median yhteisöpalveluissa, ja samaan aikaan perinteinen media käyttää yhä enemmän sosiaalisen median sisältöjä omilla sivuillaan⁶⁰.

Vaikka perinteinen uutisjournalismi säilyttäisi merkittävän asemansa tiedonvälityksessä, sen rooli viestinnän kokonaiskentässä todennäköisesti heikentyy suhteessa internetin ja mobiiliviestimien kautta tapahtuvaan muuhun kuin journalistiseen viestintään. Kun journalismi aikaisemmin oli se institutio, joka välitti eri lähteistä saadun informaation yleisölle, nyt ja erityisesti tulevaisuudessa internet ja mobiiliviestimet yhdistävät monenlaiset toimijat verkostoksi, jossa journalismilla ei enää ole entisenkaltaista portinvartijan erityis-
asemaa.

Arvioimme vuoden 2010 väliraportissa, että yllä kuvattu kehitys tuo muutospaineita perinteiselle uutiskäsitykselle ja uutiskriteereille. Ennakoimme, että uutisten kulutuksen trendinä on siirtymä tiettyjen tuttu-
jen uutisvälineiden seuraamisesta ”linkkitalouden” aikaan (ks. Aitamurto 2010, 24–29). Arvioimme, että kun uutisten käyttäjät personoivat mobiili- ja lukulaitteensa ja siirtyvät yhä enemmän uutisten seuraamiseen yhteisömedian tai uutisaggre-
gaattien linkkien ohjaamina, uutisia ei enää lueta sillä perusteella, missä ne on

60 Ks. esimerkiksi Harju 2012, Maasilta 2012, Matikainen 2009, 107–111 ja Matikainen 2012, State of the News Media 2012, Nikunen 2011.

ensin julkaistu. Ratkaisevaa ei ole uutisen sijoittelu etusivulle, vaan erilaiset keinot, joilla se saadaan kiertämään verkossa. Silloin ensisijaiseksi nousevat aiheen kiinnostavuus, otsikointi sekä visuaaliset ja muut ilmaisutavat.

Perinteiset uutisten lukemisen ja jakamisen tavat kuitenkin jatkavat elämänsä. Tuore ja kattava Yhdysvalloissa tehty uutisten käyttötutkimus viittaa uutismedian omien verkkosivujen merkityksen säilymiseen. Ihmiset etsivät edelleen uutisia tutuilta ja luottamiltaan uutissivustoilta, ei siis aggregaattien ja sosiaalisen median linkkien ohjaamina. (State of the News Media 2012) Suomen NextMedia -hankkeen uutisten kiertoa koskevassa tutkimuksessa puolestaan tuli esiin, miten kasvokkaist keskustelut olivat vielä keväällä 2012 ylivoimaisesti tärkein uutisten jakamisen tapa.⁶¹

Yhdysvaltojen mediajärjestelmä ja journalistinen kulttuuri ovat kovin erilaisia Suomeen verrattuna. Siitä huolimatta on mielenkiintoista suhteuttaa oman maamme verkkojournalismin kehitystä Amerikan vastaavaan. Barnhurstin (2009, 8–9) mukaan verkkoviestinten jutut olivat 2000-luvun alussa Yhdysvalloissa aluksi lyhyempiä ja epäanalyttisempiä kuin painettujen viestinten jutut. Isot hyvin resursoidut lehdet kirjoittivat politiikasta edelleen pitkiä ja analyttisiä juttuja, joskin juttujen analyttisyys laski aluksi hiukan aiemmasta. Verkkoviestimille tyypillisenä piirteenä mukaan tulivat myös lyhyet, syiden ja seurausten ketjuja vähäisessä määrin purkavat onnettomuus- ja rikosuutiset. Heikommien resursoiduissa lehdissä nämä piirteet tulivat selvemmin ilmi. Myöhemmin (Barnhurst 2010, 218) kehitys kääntyi kuitenkin kaikissa välineissä kohti pidempiä ja analyttisempiä juttuja. Aivan viime vuosina taulutietokoneiden ja muiden lukulaitteiden yleistyttyä suunta pitkiin ja analyttisiin juttuihin saat-
taa edelleen vahvistua (ks. Heinonen 2012).

Oman aineistomme perusteella vaikuttaa siltä, että Suomessakin verkkojournalismi on merkinnyt aluksi samanlaista laadun notkahdusta kuin Yhdysvalloissa. Verkon juttujen lähdepohja on kapeampi, ja aiheissa korostuvat rikokset ja onnettomuudet. Voisiko myös Suomessa kehitys mennä samaan suuntaan kuin Yhdysvalloissa, jolloin mediatalojen myyntivalttina olisi perinteisten ideaalien näkökulmasta mitattuna laadukas verkkojournalismi? Toistaiseksi tästä ei ole paljoa merkkejä. Suomen pienellä kielialueella mediatalojen kilpailutilanne on erilainen kuin Yhdysvalloissa, ja kehitys voi mennä myös päinvastaiseen suuntaan.

61 Tulos perustuu suhteellisen pieneen otokseen, mutta tuttavien ja perheenjäsenten kanssa käytyjen keskustelujen rooli uutisten leviämässä oli selvästi merkittävämpi kuin sosiaalisen median (Harju 2012). Sosiaalisten verkostojen keskeistä roolia uutisten leviämässä käsitellään tuoreessa laajaan aineistoon perustuvassa yleisötutkimuksessa (Heikkilä et al 2012).

Uutiskriteerit voivat olla muuttumassa tai ne ovat jo voineet muuttua. Rikos- ja onnettomuus uutisten saama huomio verkkosivuilla viittaa tähän. Jos uutisten lukemisen painopiste siirtyy vähitellen paperista verkkoon ja lukulaitteisiin, se voi merkitä rikos- ja onnettomuus uutisoinnin painoarvon kasvua uutisjournalismissa.

Mennään pä uutissivustoille suoraan tai jonkun toisen välittämän linkin kautta, klikkausten määrästä on tullut yksi mediatalojen menestyksen mittareista, mikä saattaa vaikuttaa uutiskriteereihin ja journalismin laatuun. Verkossa pyritään tarjoamaan sellaista, mikä houkuttelee ihmisiä. Mutta kuten vuoden 2012 uutisseurantamme tulokset vahvistavat, jos maailmassa tai Suomen sisäpolitiikassa tapahtuu tärkeää ja kiinnostavaa, perinteiset vakavat aiheet nousevat uutisten kärkeen. Tuore laajaan aineistoon perustuva yleisötutkimus kertoo tärkeiden ja vakavien aiheiden säilyttäneen kiinnostavuutensa myös lukijoiden ja katsojien keskuudessa (Heikkilä et al 2012).

Seurantajakso 2011–2012 näkyi tutkimuksessamme politiikan nousukautena. Journalismin suhde politiikkaan on viime vuosikymmeninä muuttunut (ks. Aula 1991, Kunelius ja Väliverronen 2012, Kantola 2011), mutta tuo muutos ei näy tämän uutisseurannan varsin lyhyen ajanjakson aikana kootussa aineistossa. Sekä journalismin suhde poliittiseen valtaan että viestinkentän toiminta-ehdojen muutos alkoivat jo kauan ennen 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen loppua. Mikäli halutaan piirtää suomalaisen uutisjournalismin kehityskaarta, olisi vähintään yhtä tärkeää liikkua ajassa taaksepäin kuin suuntautua tulevaisuuteen. Yhdysvalloissa Kevin Barnhurst ja Ruotsissa Jan Ekecrantz ovat, hyvin erilaisin menetelmin, yrittäneet piirtää journalismin kehityskaarta lähes vuosisadan mittaiselta ajanjaksolta.

Ekecrantz ja Olsson tutkivat ruotsalaisia sanomalehtiä muun muassa ottamalla poikkileikkauksia noin 30 vuoden välein vuosilta 1925, 1955 ja 1987. Metodina oli taittoa kuvia ja tekstiä kokonaisuudeksi nivova tutkimusote. Tuloksena oli kaunis historiallinen kaari. Vuonna 1925 lehdet täyttyivät yksittäisiä (miesten) päitä esittävistä potreiteista ja kyseisten henkilöiden puherefeeraateista, kakofoniasta. Vuonna 1955 oli siirrytty sinfoniaan. Sivulla oli ryhmäkuvia ja uutisia teiden ja laitosten rakentamisesta, yhteiskunta siirtyi moderniin elämänvaiheeseen, kansankotia rakennettiin. Vuonna 1987 journalistiset esitykset täyttyivät ongelmista ja ongelmien määrittelystä. Kuvat esittivät usein yksilöitä ongelmallisissa tai ongelmiin liittyvissä ympäristöissä ja tekstit välittivät instituutioiden puhetta. (Ruotsalaisten hankkeesta ks. Ekecrantz 1994).

Yhdysvaltojen 1900-luvun journalismia tutkineen Kevin Barnhurstin näemyksen mukaan uutisjournalismi on kehittynyt kohti laajempia ja pidempiä kokonaisuuksia. Tekstien ote on käynyt erittelevämmäksi ja kontekstit laajem-

miksi. Journalistit ovat myös itse ottaneet itselleen enemmän valtaa tapahtumien määrittelyssä erityisesti sähköisen viestinnän jutuissa. Suunta on ollut myös pois paikallisuudesta kohti laajempia yhteyksiä. (ks. Barnhurst 2005, 2009 ja 2012).

Seismografin värähtelyä

Olipa vuosiseurannan aineisto miltä ajalta tahansa, tutkimuksemme lähestymistapa ei anna selviä vastauksia journalismin muutoksen ja yhteiskunnan muutoksen suhteesta. Käyttämämme metodiikka tuo kyllä esiin muutoksia, mutta ne määräytyvät journalismin kannalta ulkoisista tapahtumakuluista: kun Suomessa pidetään vaalit tai arabimaissa valta kumotaan, nähdään politiikkaa koskevan kirjoittelun lisääntyvän ja poliitikot valtaavat palstoja.

Toteuttamamme uutisseuranta suhtautuu journalismiin kuin geologi seismografiaan. Seismografi mittaa missä värisee ja millä voimalla. Väriin vaihtelut kirjautuvat paperille tai tiedostoihin. Tällöin ei kuitenkaan suoranaisesti vastata kysymyksiin siitä, miten seismografi toimii eli miten käy journalismin laadun. Ei tiedetä, käyvätkö tekstin erittelevämmiksi vai pinnallisemmaksi, katsovatko ne menneisyyteen tai tulevaisuuteen, tai miten ne tulkitsevat kuvaamansa yhteiskunnan muutoksen.

Viisivuotinen projektimme on läpivalaissut suomalaisen uutisjournalismin rakenteen, mutta samalla on tullut näkyviin tarve viedä analyysia askel eteenpäin. Jos halutaan saada tiukempi ote journalismin laadusta koskevista kysymyksistä, soveltamamme aihealuokka- tai viiteryhmäkoodauksen anti ei riitä. Analyysia kehitettäessä huomion pitäisi siirtyä kohti sitä, miten uutiskierron nopeutuminen vaikuttaa uutiskriteerien lisäksi uutisten analyttisyyteen, kriittisyyteen sekä niiden asiayhteyksiin sijoittamiseen. Ne ovat avainkysymyksiä journalismin kamppaillessa elintilasta internetin ajan informaatio- ja viestintätulvassa.

Kirjallisuus

- Aitamurto, Tanja (2010). Kymmenen väitettä journalismin tuhosta – ja miksi niistä ei kannata huolestua. Raportti journalismin trendeistä Yhdysvalloissa vuonna 2009. Helsinki: Helsingin Sanomain Säätiö. http://www.hssaatio.fi/images/stories/tiedostot/raportti2_net.pdf.
- Aula, Maria Kaisa (1991). Poliitikkojen ja toimittajien suhteet murroksessa? Tutkimus Yleisradion politiikan toimittajien ammatti-identiteetistä 1980-luvulla. Helsinki: Yleisradio.
- Barnhurst, Kevin G. (2005). News Ideology in the Twentieth Century. In Diffusion of the News Paradigm, 1850–2000, pp. 239–62. Ed. Sverre Høyer (University of Oslo) and Horst Pöttker (University of Dortmund). Gothenburg, Sweden: Nordicom, 2005. Luettavissa internetissä osoitteessa <http://tiger.uic.edu/~kgbcomm/longnews/pdf/9kbnews-id.pdf>
- Barnhurst, Kevin G. (2009). The Internet and News. Changes in Content on Newspaper Websites. Luettavissa internetissä osoitteessa <http://tiger.uic.edu/~kgbcomm/longnews/pdf/11BarWeb2cont.pdf>.
- Barnhurst, Kevin G. (2012). The Content of Online News in the Mainstream U.S. Press, 2001–2010. Kirjassa Communication @ The Center, edited by Steve Jones. University of Illinois, Chicago. New York: Hampton Press.
- Boczkowski, Pablo J. and Mitchelstein, Eugenia (2009). Between Tradition and Change. A review of recent research on online news production. Journalism 10 (5), 562 – 586. London: Sage.
- Cushion, Stephen (2010). Introduction. What is 24-Hour News Television? Kirjassa The Rise of 24-Hour News Television. Global Perspectives. Edited by Stephen Cushionb & Justin Lewis. New York: Peter Lang. 2010, 1–11.
- Deuze, Mark (2005). What is Journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. Journalism 2005; 6; 442–464.
- Ekecrantz, Jan (1994). Journalismi viestintänä, Tiedotustutkimus 4/94, 4–23)
- Halonen, Irma-Kaarina (1999). Matka journalismin sukupuolittumisen strategisille alueille. Tampere: Tampere University Press, Acta Universitatis Tamperensis 669.
- Harju, Auli (2012). News Media Diaries – four days of following and sharing the news. NextMedia, A TIVIT programme, WP2, Personal Media Day deliverable 2.2.3.3.
- Heikkilä Heikki, Ahva Laura, Siljamäki Jaana ja Valtonen Sanna (2012). Kelluva kiinnostavuus. Journalismin merkitys ihmisten sosiaalisissa verkostoissa. Tampere: Vastapaino.
- Heinonen, Ari (2012). Tablettidebatissa edelleen kysymyksiä vastausten asemasta. Teoksessa Tablettijournalismia tutkimassa. Tampere: Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET. Verkossa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-8938-9>
- Herkman, Juha (2011). Poliitiikan mediajulkisuus. Tampere: Vastapaino.
- Juntunen, Laura (2010). Explaining the Need for Speed. Speed and Competition as Challenges to Journalism Ethics. Kirjassa The Rise of 24-hour News Television. Edited by Stephen Cushion & Justin Lewis 2010, 167 – 180.

- Kantola, Anu (Toim.) (2011). Hetken hallitsijat. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kivioja, Pasi (2008). Iltapäivälehdet mediakentän ja yhteiskunnan muutoksessa. Tampere: Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos, journalismin tutkimusyksikkö. Verkossa: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7496-5>
- Koljonen, Kari (tulossa): Journalismi kriiseissä (väitöskirja, Tampereen yliopisto).
- Kunelius, Risto & Väliverronen Jari (2012). From Reporting to Storytelling: Mediating the Political Public Sphere in Finland from the 1960s to 2005. Teoksessa *Communication @ the center* (edited by Steve Jones). New York: Hampton Press.
- Matikainen, Janne (2009): Sosiaalisen ja perinteisen median rajalla. Viestinnän tutkimuskeskus CRC, Helsingin yliopisto, Viestinnän laitoksen tutkimusraportteja 3/2009. http://www.valt.helsinki.fi/blogs/crc/sosiaalisen_ja_perinteisen_median_rajalla_raportti.pdf
- Matikainen, Janne (2012). Uudet mediamuodot. Teoksessa *Suomen mediamaisema* (toim. Kaarle Nordenstreng ja Osmo A. Wiio), 295–311.
- Mäenpää, Jenni & Männistö, Anssi (2009). Kun kaikki videoivat kaikkea. Tampere: Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitoksen julkaisuja, sarja B 53/2009. Verkossa: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7750-8>
- Pietilä, A.-P. (2007). Uutisista viihdettä, viihteestä uutisia. Jyväskylä: Art House.
- Pietilä, Kauko & Sondermann, Klaus (1994). Sanomalehden yhteiskunta. Tampere: Vastapaino.
- Raittila, Pentti – Haara, Paula – Kangasluoma, Laura – Koljonen, Kari – Kumpu, Ville & Väliverronen, Jari (2009). Kauhajoen koulusurmat mediassa. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö, Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja A 111/2009. Verkossa <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7654-9>
- Rieght K. & Olsson, E. 2007. ”The Importance of Ritual in Crisis Journalism.” *Journalism Practice* 1(2), 143-158.
- Saloniemi, Aira & Suikkanen, Risto (2007). Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta. Pilottitutkimus 2006. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen julkaisuja B 46/2007.... (esitutkimusraportti)
- Suikkanen, Risto & Aira Saloniemi & Holma, Aino (2008). Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2008. Tampere: Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos, journalismin tutkimusyksikkö. Verkossa: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7550-4>
- Suikkanen, Risto & Hanna Syrjälä (2010). Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2010. Tampere: Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos, journalismin tutkimusyksikkö. Verkossa: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8187-1>
- State of the News Media 2012. <http://stateofthemedias.org/>
- Syrjälä, Hanna (2007). Väkivalta lööppijulkisuudessa. Tampere: Tampereen yliopisto, Journalismin tutkimusyksikkö.
- Uskali, Turo (2007). Ulkomaan uutisten uusi maailma. Tampere: Vastapaino.
- Vehkoo, Johanna 2011. Painokoneet seis. Kertomuksia uuden journalismin ajasta. Helsinki: Teos.

Mitä tapahtui

Tutkimuksemme keskeinen pohdinnan kohde on ollut, johtuvatko löytämämme muutostrendit journalismin toimintatapojen ja painopisteiden muutoksista, vai onko kysymys vain vaihtelevien uutistapahtumien aiheuttamista heijastuksista uutisisältöihin. Tämän raportin tuloksia esittävässä luvussa on jo viitattu ajankohtaisten tapahtumien vaikutuksiin, ja tässä liitteessä esitetään kootusti eri aineistonkeruujaksojen tapahtumia.

Erot eri vuosilta olevien aineistojen välillä ovat yleensä verraten pieniä. Poikkeuksiakin on, esimerkiksi politiikan aihepiiri (joka tarkoittaa toimintapiirejä aina kansainvälisestä politiikasta kunnallispolitiikkaan). Sen osuus seurantahankkeen eri vaiheiden aikana vaihdellut kymmenenkin prosenttiyksikköä (14 % vuonna 2010, 24 % vuonna 2012). Vuoden 2012 aineiston silmiinpistävin piirre on juuri politiikan läpilyönti niin aiheiden kuin toimijoidenkin muodossa.

Seurantahankkeessa on kerätty aineistoa kolmelta hyvin lähellä toisiaan olevalta ajanjaksolta. Tällöin aineistoissa havaittavien erojen taustalla ovat pikemminkin yksittäiset tapahtumat ja tapahtumasarjat kuin instituutioiden muutokset. Seuraavassa luodaan lyhyt katsaus niihin tapahtumiin, jotka hyvin todennäköisesti ovat vaikuttaneet eri vuosien välillä havaittaviin eroihin.

2008: Työmarkkinoiden vuosi

Työehtosopimusjärjestelmän rytmi ja Suomen tuotantoalarakenteen muutokset ovat seikkoja, joilla on ollut merkitystä eri vuosien tulosten painottumiseen.

Vuoden 2007 eduskuntavaalien alla käytettiin puheenvuoroja, jotka ainakin jälkikäteen miellettiin lupauksiksi parantaa sairaanhoitajien ja muiden naisvaltaisten matalapalkka-alojen palkkoja. Varsinkin työnantajapuoli suhtautui tuolloin keskitettyihin työmarkkinaratkaisuihin varauksellisesti, eikä sellaista vuoden 2007 syksyllä syntynytkään. Matalapalkka-alojen kehitys jäi riippumaan lähinnä siitä, millaisen työehtosopimuksen kunta-alan työmarkkinajärjestöt sopisivat. Vuoden 2007 syksyllä käynnistyneet kunta-alan työehtosopimusneuvottelut raukesivat terveys- ja sosiaalialan ammattijärjestö Tehyn osalta

tuloksettomina. Järjestö mobilisoi jäsenistön joukkoirtisanoutumisen ja jonkin aikaa viestimet täyttyivät arvailuista, mitä asiasta seuraisi ja miten tilanne päättyisi. Tilanne viritti keskustelua etiikasta palkkakysymyksiin ja veti varsinkin naisia julkisuuteen. Toinen tuolloin jossain määrin kärjistynyt tilanne oli teknologiateollisuudessa vallinnut lakonuhka. Molemmat työtaistelut päättyivät sopimukseen ennen varsinaisten työtaistelutoimenpiteiden alkua mutta jättivät näkyvän jäljen ajankohdan julkisuuteen.

Iso jälki julkisuuteen jäi myös puunjalostusteollisuuden kokemista mullistuksista. Stora Enso tiedotti loppuvuodesta 2007 suunnittelevansa Kemijärven sellutehtaan sulkemista. Päätös asiasta tehtiin tammikuussa 2008. Tuolloin suljettiin myös Stora Enson paperitehdas Haminassa. Päätökset synnyttivät Kemijärven tehtaan sulkemista vastustaneen joukkoliikkeen. Tapahtuma kirvoitti kannanottoja niin valtion ja yritysten suhteesta yleensä kuin Stora Enson toiminnasta erikseen. Myös sulkemista vastustaneen joukkoliikkeen toiminta jatkui aktiivisena koko kevään.

Niinpä työmarkkinatilanteen ja puunjalostusteollisuuden toimenpiteiden ansiosta vuoden 2008 raportissa talouden asema on vahva niin aiheiden kuin toimijoidenkin osalta.

2010: Joukkomurhan ja onnettomuuksien vuosi

Vuoden 2009 syksyllä ja vuoden 2010 keväällä tapahtui muutamia traagisia onnettomuuksia sekä yksi hyvin vakava henkirikos. Lokakuussa 2009 Turun seudulla sattunut tulipalo johti usean nuoren kuolemaan. Saman vuoden joulukuussa ammuttiin pääkaupunkiseudun kauppakeskuksessa Sellossa neljä työntekijää sekä samassa yhteydessä vielä toisaalla ampujan entinen naisystävä.

Samana talvena tapahtui vielä muutamia laajaa huomiota herättäneitä onnettomuuksia. Helsingin rautatieaseman liepeillä viemäriverkoston rikkoutuminen sotki vähäksi aikaa elämää keskustassa pariinkin otteeseen ja siitä saatiin tietää maan joka kolkalla. Helsingin rautatieasemalla sattui ja tapahtui muutenkin: neljä vaunua irtosi ratapihalla muusta junarungosta ja irronnut vaunuletka törmäsi ryskyen asema-alueella sijaitsevan hotellirakennuksen seinästä sisään. Tuhot jäivät aineellisiksi mutta huomiota tapaus herätti. Kaikki nämä seikat sekä erät hyvin lumisen talven aiheuttamat onnettomuudet johtivat siihen, että vuoden 2010 seurantakierroksen aineistossa näkyy pieni piikki turvallisuuden kohdalla.

Vuoden 2010 aineistossa myös ympäristöä koskeva uutisointi koki pienen huippuhetken. Niin Haitissa kuin Chilessäkin alkuvuodesta 2010 tapahtuneet maanjäristykset aiheuttivat suunnatonta inhimillistä ja aineellista tuhoa ja val-

tasivat useaan kertaan viestinten huomion. Suomessa taas luminen ja ankara talvi sotki perusteellisesti maan raideliikenteen ja aiheutti muutakin hankaluutta. Nämä seikat kirjautuivat suurelta osin ympäristöongelmiksi ja johtivat siihen, että ympäristöä koskeva kirjoittelu oli vuoden 2010 aineistossa hieman tavallista runsaampaa.

2012: Presidentinvaalit Suomessa, eurokriisi Euroopassa, kuohuntaa arabimaissa

Vuoden 2012 alkupuolella suoritettiin presidentinvaali. Sen ensimmäinen kierros pidettiin tammikuun jälkipuolella, toinen kierros taas helmikuun alkupäivinä. Etusivuilla vaalit alkoivat näkyä tammikuun alusta asti. Ensimmäisen kierroksen äänestyspäivän jälkeinen päivä oli otospäivä, eikä kaikissa välineissä tuolloin muita aiheita koskevia juttuja aina ollutkaan. Kaikkiaan vaalien vaikutus oli nähtävissä tavalla tai toisella viiden otospäivän aineistossa.

Kreikan velanhoito-ongelmat olivat kärjistyneet jo ennen seurantakierroksen alkua. Asia oli esillä ensimmäisen otospäivän aineistossa ja esillä se myös pysyi viikosta toiseen. Ongelmista paisui koko euroalueen kriisi. Italian ja Espanjan uumoiltiin syöksyvän ennen pitkää tai nopeamminkin Kreikan kanssa samaan kurimukseen. Komissiot ja keskuspankit kokoontuivat, pää- ja valtionvarainministerit tapasivat, velkakirjoja myytiin ja ostettiin. Osa tästä kirjoittelusta lankesi talouden piiriin mutta suuren osan siitä katsottiin olevan ennen muuta politiikkaa (esimerkiksi uutiset Kreikan hallituksen päätöksistä tai lukuisat jutut Kreikan sisäisistä konflikteista).

Aivan vuoden 2010 lopulla käynnistyi Tunisiassa vallankumoukseen johtanut kansannousu. Seurantahankkeen aineistoihin Tunisian vallankumous ei vaikuttanut juuri mitenkään mutta se oli kipinä, joka osui kuivaan puuhun. Ensiksi paloi, kirjaimellisestikin, Egyptissä. Itsevaltaisesti maata vuosikymmeniä vallinnut Hosni Mubarak joutui kasvavan oppositioliikehännän pakottamana eroamaan. Maa velloi kuukausia puolittaisessa sekasorrossa mutta paitsi mielenosoituksia ja kymmenien ihmisten kuolemaan johtaneita väkivaltaisuuksia maassa onnistuttiin seurantahankkeen aikana järjestämään myös useampi vaiheiset verraten vapaat vaalit.

Kuohunta Egyptissä ylsi ajoittain myös suomalaisten viestinten etusivuille ja pääuutislähetyksiin. Pian Egyptissä käynnistyneen kansannousun jälkeen syntyi Libyassa sisällissota, joka oli kiivaimmillaan seurantahankkeen käynnistyessä ja koki kliimaksinsa sen kestäessä. Silloinen valtionpäämies Muammar Gaddafi syrjäytettiin ja hän kuoli dramaattisten vaiheiden jälkeen vastustajiensa luoteihin. Kuvat Gaddafin runnellusta päästä kirkuivat lähes kaikkien välinei-

den pääuutispaikoilla ja lienevät suomalaistenkin mieliin pitkiksi ajoiksi syöpynttä maailmanpolitiikan kuvastoa.

Samaan aikaan kuin Egyptin kansannousu ja Libyan sisällissota alkoi myös voimistuva oppositioliikehdintä Syyriassa. Liikehdinnän voi vuoden 2011 mitaan katsoa eskaloituneen hyvin lähelle sisällissotaa. Syyrian tapahtumista tuli niistäkin viestinten kestoaiheita.

Suomen kunnallishallinnon uudistushankkeista ei saa yhtä helposti niin kirkuvia ja räikeitä tai laajoihin lukijamassoihin vetoavia otsikoita kuin presidentinvaaleista tai maailmanpolitiikan dramaattisimmista tapahtumista. Tämä vuodesta toiseen käynnissä oleva jatkuvalämmitteinen ja merkitykseltään varsin kauaskantoinen hallitusohjelmaan kirjattu hanke oli kuitenkin sekin ajoittain näkyvästi esillä. Yhdessä kaikki edellä mainitut tapahtumat johtivat sekä toimijapiirin miesvaltaistumiseen että politiikan ja politiikassa toimivien korostuneeseen osuuteen vuoden 2012 aineistossa.

Tutkimuksen aineistot ja menetelmät – kuvaus ja pohdintaa menetelmän kehittämiseksi

Tämä seurantatutkimus on toteutettu neljässä vaiheessa. Seuraavassa kuvataan eri vaiheiden tutkimusaineistot ja analyysimenetelmän kehitys sekä arvioidaan menetelmän toimivuutta. Perusteellisesti kuvataan viimeisen eli vuonna 2012 päättyneen vaiheen aineisto ja sen käsittely; aikaisempien seurantakierrosten vastaava yksityiskohtainen kuvaus löytyy hankkeen väliraporteista.

Vuoden 2007 pilottitutkimus ja vuosien 2008 ja 2010 seurantakierrokset

Seurantahanke alkoi pilottihankkeella, joka toteutettiin syksyn 2006 ja kevään 2007 aikana. Sen aineistona oli kuusi päivälehteä, kaksi ilmaisjakelulehteä, molemmat iltapäivälehdet, Ylen ja Radio Novan pääuutislähetys sekä Ylen ja MTV3:n toimittamat television pääuutislähetys (ks. liitetaulukko 1). Aineistoa kerättiin seitsemän päivän ajalta syksyllä 2006, kerran viikon kultakin päivältä. Otosta verrattiin pieneen vuodelta 1996 peräisin olevaan aineistoon sanomalehtien osalta. Aineistona olivat siis lehdet sekä radio- ja tv-uutiset.

Tutkimusmetodina oli määrällinen sisällönanalyysi, jossa tietoa pyrittiin keräämään ennen muuta uutisaiheista, esillä olevista toimijaryhmistä ja sukupuolten voimasuhteista sekä siitä, missä määrin aineisto sisälsi väkivallasta kertovia tai erotiikkaa tavalla tai toisella koskevia juttuja. Mukana oli myös muuttujia, jotka karsittiin tutkimuksen seuraavissa vaiheissa aineiston paisuessa.

Yksi pilottiversiossa kokeiltu ja seuraavissa vaiheissa pois jätetty oli ”dramatisoivien esitystapojen” tarkasteluun tarkoitettu muuttuja. Koska kysymys ”tabloidisaatiosta” oli tuolloin paljon esillä, pyrittiin tarkastelemaan sitä, missä määrin mielenkiintoa lietsottiin liioittelemalla, vetoamalla tirkistelynhaluun, vääntämällä sensaatiota, demonisoimalla kohdetta tai pelkistämällä asioita henkilöön (ks. Saloniemi & Suikkanen 2007, 63–67). Näitä dramatisoivia esitystapoja löytyikin melko runsaasti, mutta oikeastaan vain iltapäivälehdistä. Muuttuja jätettiin pois muun muassa sen koodaamisen työläyden vuoksi ja siksi, että useiden

koodaajien oli vaikea päästä yhdenmukaisiin ja vertailukelpoihin ratkaisuihin. Vaikka dramatisoivien esitystapojen luokittelusta aikanaan jouduttiin luopumaan, nyt muutamaa seurantakierrosta myöhemmin vaikuttaisi kiinnostavalta pyrkiä selvittämään sitä, luoko internet painetta juttujen ”räväköittämiseen”.

Pilottiversiossa yritettiin seurata myös tuotemerkkien esiintymistä kuissa ja uutisteksteissä sekä uutistekstien kietoutumista kulutussuuntautuneeseen elämäntapaan (esimerkiksi kuluttajavalistuksen muodossa). Näiden luokittelujen anti jäi niukaksi, ja hankkeen edetessä niistä luovuttiin. Jossain määrin pilottiversion muuttuja-arsenaalia muotoiltiin muutenkin uudelleen varsinaisten seurantakierrosten käynnistyessä.

Kokeiluhankkeen jälkeen on suoritettu kolme varsinaista seurantakierrosta. Ensimmäinen varsinainen seurantakierros koski syksyä 2007 ja kevättä 2008. Toinen alkoi syksyllä 2009 ja päättyi keväällä 2010. Viimeinen käynnistyi syksyllä 2011 ja se ulottui kevääseen 2012. Aineiston keruu on alkanut lokakuun alussa ja sitä on jatkettu kymmenen päivän välein aina maaliskuun alkupäiviin saakka. Kukin viikonpäivä on sisältynyt aineistoon näin ollen kahdesti, ensimmäisen kerran syksyltä, toisen kerran keväältä. Joulukuulta aineistoa ei ole kerätty aivan kuun alkupäiviä lukuun ottamatta. Seurantakierroksia kutsutaan yksinkertaisuuden vuoksi niiden päättymisvuoden mukaan.

Liitetaulukko 1: Aineisto ja juttumäärät tutkimuksen neljässä vaiheessa

Viestin	Juttumäärät				%		
	2007	2008	2010	2012	2008	2010	2012
Helsingin Sanomat	181	236	190	205	8	6	7
Ilkka	103	176	179	140	6	6	5
Kainuun Sanomat	-	185	128	215	6	4	7
Turun Sanomat	85	175	173	174	6	6	6
Ilta-lehti	40	143	160	125	5	5	4
Ilta-Sanomat	37	137	157	130	5	5	4
Ilmaislehti Metro	56	103	-	-	3	-	-
Aamulehti	143	-	-	-	-	-	-
Kaleva	118	-	-	-	-	-	-
Savon Sanomat	74	-	-	-	-	-	-
Uutislehti 100	54	-	-	-	-	-	-
Yle: Päivän peili	91	165	145	142	6	5	5
Radio Nova	36	135	184	190	5	6	6
Yle: puoli yhdeksän tv-uutiset	87	156	147	155	5	5	5
MTV3:n Kymmenen uutiset	94	160	176	172	5	6	6
HS.fi	-	144	168	174	5	6	6
Ilkka.fi	-	157	167	172	5	6	6
Kainuunsanomat.fi	-	153	168	168	5	6	6
TurunSanomat.fi	-	142	168	169	5	6	6
Ilta-lehti.fi	-	139	168	168	5	6	6
Ilta-Sanomat.fi	-	137	166	170	6	6	6
Yle.fi	-	168	165	166	6	6	6
MTV3.fi	-	166	168	168	6	6	6
Yhteensä	1199	3008	2977	3003	100	100	100

Vuoden 2008 seurantakierroksella pudotettiin sanomalehtien määrää, ja ilmaisjakelulehdistä mukaan otettiin vain toinen (Metro). Uutena elementtinä pois pudotettujen lehtien tilalle tulivat eri välineiden verkkosivut. Tutkittiin siis niin lehtien painettuja kuin verkkoversioitakin, samoin sekä yleisradioyhtiöiden radio- ja tv-uutisia että niiden verkkosivuja. Näin vuonna 2008 päädyttiin 19 uutislähteeseen (liitetaulukko 1).

Menetelmänä oli pilottiversiossa käytetty sisällönanalyysi jossain määrin riisutussa ja muutetussa muodossaan. Vuoden 2008 kierroksella kiinnitettiin erityistä huomiota uutisten toimijaryhmien (viiteryhmiä) analyysiin. Analyysin tavoitteena oli vastata kysymykseen siitä, millainen on ”sanomalehden yhteiskunta” (Pietilä & Sondermann 1994) eli missä määrin viestinten toimijat koostuvat kasvottomista kollektiivisista subjekteista (yrityksistä, järjestöistä tai muista), missä määrin tuollaiset toimijat esiintyvät edushenkilöidensä kautta, ja missä määrin taas esillä on mihinkään kiinnittymättömiä yksityishenkilöitä. Pelkkien kollektiivisubjektien suuri osuus merkitsisi organisaatioyhteiskuntaa, jossa lukija ei näe vastuunkantajia. Pelkkien yksityishenkilöiden suuri osuus merkitsisi hajoavaa ja jäsentymätöntä tai ”vieraantunutta” yhteiskuntaa kun taas edustajiensa kautta esillä olevat sosiaaliset muodostumat kertoisivat suhteellisen terveestä (sanomalehden tai viestimen) yhteiskunnasta. Tällainen toimijaryhmien erottelu osoittautui kuitenkin erittäin suuritöiseksi, ja se sisälsi monia tulkinnallisia ongelmia. Niinpä siitä luovuttiin seurantahankkeen myöhemmissä vaiheissa. (ks. Suikkanen, Saloniemi & Holma 2008, 31–38)

Vuonna 2010 aineistosta pudotettiin ilmaisjakelulehti Metro, muuten aineisto säilyi muuttumattomana. Vuoden 2010 seurantakierroksella yritettiin alustavasti lähestyä kysymystä siitä, mikä tekee jutun kiinnostavaksi ja saa sen ylittämään julkaisukynnyksen eli lähestyttiin kysymystä uutiskriteereistä, tosin hyvin iltapäivälehtimäisestä näkökulmasta. Juttuja tarkasteltiin muun muassa siitä näkökulmasta, oliko ne ehkä pantu esille outouden, eroottisen kiinnostavuuden, sukupuolten ominaisuuksiin liittyvien stereotyyppien, huvittavuuden tai moraalisien närkästyksen takia (ks. Suikkanen & Syrjälä 2010, 38–39). Vaikutelmaksi kuitenkin jäi, ettei yritys tuolloin kantanut hedelmää ja siitä luovuttiin vuoden 2012 seurantakierroksella. Tämäkin ulottuvuus tuntuisi siitä huolimatta edelleen kaipaavan tarkastelua.

Vuoden 2012 seurantakierros

Vuoden 2012 seurantakierroksella aineisto pysyi nimikkeiltään samana, kuin se oli ollut edelliselläkin kierroksella. Tosiasiallisesti eri vuosilta kerätty aineisto

ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoista, sillä ennen vuoden 2012 seuranta-
kierrosta Kainuun Sanomat muutti muotoaan tabloidiksi. Muutoksen myötä
lehdestä katosi pääuutiset kerännyt etusivu, mikä vaikeutti aineiston valintaa
tämän lehden osalta. Kainuun Sanomia koskeva tilastotieto vuodelta 2012 ei
näin siis ole täysin vertailukelpoista vuosilta 2008 ja 2010 peräisin olevien tieto-
jen kanssa. Muilta osin ei vastaavia muutoksia ole tapahtunut. Aineiston valin-
takriteerit ovat muuttuneet sikäli, että vuoden 2008 jälkeen säätiedotuksia ei ole
otettu mukaan aineistoon, muuten aineistoa on poimittu kaikilla kierroksilla
samalla, tuonnempana ilmi käyvällä, tavalla.

Vuodelta 2012 aineistoa koottiin 18 eri uutislähteestä. Tutkittavana oli neljä
päävälehteä, molemmat iltapäivälehdet, kaksi radiokanavaa, kaksi tv-kanavaa
sekä kahdeksan internetsivustoa (liitetaulukko 1).

Aineiston keruu on noudattanut aina samoja periaatteita. Ensin on koottu
jutut internetsivustoilta ja sähköisistä välineistä. Lehtiaineisto on kerätty seuraa-
van päivän lehdistä. Näin on pyritty mahdollisimman suureen vertailtavuuteen,
sillä päivälehdet joutuvat tekemään valintansa ainakin osaksi samasta materi-
aalista, joka on tarjolla internetsivustoille ja sähköisille viestimille edellisenä
iltana. Aineistopäiviä oli kaikkiaan 14, kukin viikonpäivä sisältyy aineistoon
kahdesti. Aineistoa verrattiin vuosien 2008 ja 2010 uutisseurannan aineistoon.

Liitetaulukko 2. Vuoden 2012 uutisseurannan otospäivät

Syksy 2011							
Internet, radio ja tv	pe. 30.9	ma. 10.10	to. 20.10	su. 30.10	ke. 9.11	la. 19.11	ti. 29.11.
Lehdet	la. 1.10.	ti. 11.10.	pe. 21.10.	ma. 31.10.	to. 10.11.	su. 20.11.	ke. 30.11.
Kevät 2012							
Internet, radio ja tv	ma. 2.1.	to. 12.1.	su. 22.1.	ke. 1.2.	la. 11.2.	ti. 21.2.	pe. 2.2.
Lehdet	ti. 3.1.	pe. 13.1.	ma. 23.1.	to. 2.2.	su. 12.2.	ke. 22.2.	la. 3.2.

Lehdissä aineisto rajattiin etusivun juttuihin (ja juttuvinkkeihin) sekä näihin sisäsivulla liittyneisiin juttuihin. Jos ja kun etusivun juttuun tai juttuvinkkiin liittyi sisäsivujen juttuja, tulkittiin nämä kaikki (etusivun juttu tai juttuvinkki sekä sisäsivun jutut) yhdeksi kokonaisuudeksi, josta käytetään nimitystä juttu. Iltapäivälehtien etusivulla juttumäärät olivat hyvin pieniä (päivälehtien etusivuilla juttumäärä vaihteli runsaasta kymmenestä pariinkymmeneen). Siksi iltapäivälehdistä kerättiin aineistoa myös sisäsivuilta (kaksi keskeiseltä vaikuttavaa uutista kotimaasta, ulkomailta, urheilusta ja viihteestä).

Sähköisten välineiden uutislähetysistä tutkittiin koko lähetyksen sisältö juttu jutulta. Internetsivustoilta kerättiin 12 ensimmäistä uutista. Uutiset on aina poimittu verkkosivuilta joko sivuston pääsivulta tai uutisten etusivulta. Päätös pääsivun tai uutisten etusivun käyttämisestä kunkin välineen kohdalla jouduttiin toisinaan myös tekemään kahden lähes samanarvoisen vaihtoehdon välillä, kun pääsivun ja uutisten etusivun sisällöt eivät juuri eronneet toisistaan. Internetsivujen uutiset kerättiin klo 15 ja klo 18 välisenä aikana.

Pohdintaa tärkeimpien uutisten valikoinnissa tutkimuskierroksella 2011–2012 aiheuttivat uudenlaiset verkkouutissisällöt. Pääuutisten joukossa oli verkossa aikaisempaa useammin viihdesisältöä, esimerkiksi saman konsernin tv-ohjelmien sisällöistä ja alkamisajoista kertovia juttuja, ”katso kuvat” tai ”katso video” -tyyppisiä juttuja tai Youtube-videoita, joiden kohdalla tuli aiheelliseksi pohtia, onko kyse uutisesta vai onko kysymyksessä esimerkiksi mainos tai jokin muu kuin uutinen. Tämänkaltaisen materiaali on kuitenkin tulkittu tässä tutkimuksessa uutisaineistoksi, mikäli se on sijainnut pääuutisten joukossa ja ollut tasa-arvoisessa asemassa muiden pääuutisten kanssa. Toisilta tiedotusvälineiltä suoraan (logon kanssa) lainattuja uutissisältöjä tai selkeitä säätiedotuksia ei ole otettu mukaan tutkimusaineistoon. Sen sijaan esimerkiksi säästä kertovat uutisjutut ovat päätyneet mukaan.

Aineistoa tutkittiin määrällisesti. Keskeisiä mielenkiinnon kohteita olivat juttujen aiheet, esillä olevat toimijaryhmät sekä miesten ja naisten suhdeluku.

Juttujen aiheita tarkastellaan ensinnäkin kahdeksan keskeisen aihepiirin puitteissa. Tällaisia aihepiirejä ovat esimerkiksi talous tai politiikka. Aihepiirit jakautuivat aihealuokiksi (talous esimerkiksi talouspolitiikaksi, yritystaloudeksi ja työmarkkinoiksi ja maataloudeksi) ja aiheuokatkin joskus vielä aihealaluokiksi. Aihepiirit, -luokat ja niiden alaluokat ovat täydellisinä nähtävissä liitetaulukossa 3.

Jutuissa esillä olevia ja niissä toimivia tahoja tarkastellaan periaatteessa samalla tavoin. Eri toimijoiden taustaryhmät jaoteltiin ensin kahdeksaan pääasialliseen toimijaryhmään (ks. taulukko 4.1), esimerkiksi talouden toimijoihin tai yksityishenkilöihin. Nämä toimijaryhmät jakaantuivat eräissä tapauksissa

vielä alaryhmiksi. Täydellisenä toimijaryhmät alaryhmineen ovat nähtävissä liitteessä 3 (kohdat 8 ja 12). Toimijaryhmiä tarkasteltiin yhtäältä niiden yleisen näkyvyyden kannalta kirjaamalla aina keskeisen jutussa esiintyvän toimijan eli ns. päätahon toimijaryhmä. Toiseksi tarkasteltiin sitä, miten eri toimijaryhmät pääsivät ääneen kirjaamalla kustakin jutusta keskeisen puhujan toimijaryhmä.

Edellä olevat seikat muodostivat vuosiseurannan keskeisimmän osan. Lisäksi selvitettiin väkivaltaa koskevan ja eroottisesti sävyttyneen aineiston määrää. Aineiston tarkastelun perustana ollut koodausrunko on liitteenä 3.

Yhtenä puutteena koko seurantahankkeen ajan on ollut rajoittuminen pääasiassa kirjoitettujen tekstien analysoimiseen. Aineiston luokittelussa on kyllä laskettu kuvat sekä todettu niissä olevien henkilöiden sukupuoli. Askel eteenpäin voisi olla sen seuraaminen, millaisissa tilanteissa kuvien ihmiset esiintyvät. Osa kuvista esimerkiksi on pelkkiä henkilöpotretteja, osa työ- tai suorituskuvia, osa taas dokumentoi tilaisuuksia, ja paljon on myös kuvia, joista inhimilliset toimijat puuttuvat tyystin. Valokuvamateriaalin analyysin hienojakoistaminen olisi periaatteessa verraten helppoa, mutta se toisi taas uuden ulottuvuuden muutenkin erittäin monimutkaiseen koodausurakkaan. Jos analyysin tarkentaminen ulotettaisiin myös television ja internetsivujen liikkuviin kuviin, näin suurten aineistojen määrällinen luokittelu vaatisi jo kokonaan toisentasoiset resurssit.

Koodausrunko vuonna 2012

Koodattava aineisto koostuu ensimmäisessä muuttujassa mainituista sanomalehdistä, radio- ja televisiolähetysistä sekä internet-sivustoista. Päivälehdissä aineiston muodostavat ensisijaisesti ne jutut ja jutturyppäät, joihin kunkin lehden etusivu viittaa. Kainuun Sanomista aineistoon otetaan kuitenkin etusivulla viitattut jutut sekä seuraavalle aukeamalle sisältyvät jutut

Ilta-päivälehdistä valitaan kustakin kaksi keskeistä kotimaan uutista, kaksi keskeistä ulkomaille viittaavaa juttua sekä kaksi viihde- ja kaksi urheiluosaston juttua. Tämän lisäksi koodataan ne etusivun jutut, jotka eivät sisälly jo edellä mainittuihin.

Radio ja televisiolähteykset koodataan kokonaisuudessaan (MTV3:n osalta tämä tarkoittaa Kymmenen uutisia. Radio Novan osalta pääuutislähteyksenä pidetään kello 18:n lähetystä, jota täydennetään kahden edeltävän lähteyksen uutisilla).

Internet-sivustojen osalta koodattava aineisto valitaan Helsingin Sanomien, Ilkan, Kainuun Sanomien ja Turun Sanomien yleisetusivulta. Iltalehdestä ja Ilta-Sanomista aineisto poimitaan yleisetusivulta. Yleisradion ja MTV3:n internetaineisto otetaan niiden pääuutissivuilta.

Internet-sivustoilta poimitaan kultakin (enintään) 12 juttua. Pääsääntöisesti nämä jutut ovat pääuutispalstan juttuja. Tätä pääsääntöä täydennetään kuitenkin seuraavasti.

- Verkko-Ilkasta otetaan ne pääuutispalstan jutut, joita ei ole merkitty julkaistuiksi jo Ilkan lehtiversiossa ja täydennetään ”tuoreimmat”-palstan uutisilla.
- Myös Turun Sanomia täydennetään tarvittaessa ”tuoreimmat”-palstan uutisilla.

Aineistosta ei koodata mainoksia tai ilmoituksia, säätiedotuksia eikä koko lehteä koskevia sisällysluetteloita. Pääsääntö on, että verkkosivustoilta koodataan vain tekstiperustaiset jutut (ei liikkuvaa kuvaa). Myöskään sellaisia jutturyppäitä tai niihin viittaavia vinkkejä ei koodata, jotka on ilmoitettu julkaistuiksi toisaalla (esimerkiksi viittauksia internet-sisältöön sanomalehden etusivuilla

tai internetsivustoilla julkaistuja tv- tai radiouutisia). Päivälehtien erillisliitteiden jutusta koodataan vain se osa, joka sisältyy lehden etusivulle. Mielenpidejutut koodataan vain aiheeseen saakka.

1. Tiedotusväline

- 1 Helsingin Sanomat
- 2 Ilkka
- 3 Kainuun Sanomat
- 4 Turun Sanomat
- 5 Iltalehti
- 6 Ilta-Sanomat
- 7 Yle/Päivän peili
- 8 Radio Nova
- 9 Ylen TV-uutiset
- 10 MTV:n uutiset
- 11 Helsingin Sanomien internetsivusto
- 12 Ilkan internetsivusto
- 13 Kainuun Sanomien internetsivusto
- 14 Turun Sanomien internetsivusto
- 15 Iltalehden internetsivusto
- 16 Ilta-Sanomien internetsivusto
- 17 Ylen internetsivusto
- 18 MTV3:n internetsivusto

2. Jutun numero

Mahdollinen sisäsivun juttu tai jutut luetaan samaan kokonaisuuteen kuuluviksi kuin etusivun juttu, vinkkijuttu tai -otsikko (numero viittaa koko jutturyppäeseen). Numerointi aloitetaan aina alusta eli kunkin lehden, lähetyksen jne. ensimmäinen juttu saa arvon 1).

3. Päivämäärä

Merkitään kuusinumeroisena lukuna ddmmyy

4. Otsikko

(Kirjoitetaan ainakin ensimmäinen sana)

5. Jutun asema

- 1 Ykkösuutinen
- 2 Muu juttu
- 3 Iltaapäivälehden sisäsivun juttu (vain paperilehdet)

6. Juttureypän luonne

- 1 Koostuu uutisjutuista
- 2 Koostuu uutisjutuista, joihin liittyy mielipidejuttu
- 3 Mielipidejuttu
- 9 Muu

7. Jutun aihe

Koodataan ensisijaisesti etusivulla olevan jutun tai vinkkijutun tai vinkin avulla. Mikäli aihe hajoaa usean alaluokan piiriin, käytetään aina alaluokkaa: ”muu”.

1. Puolue- ja valtakunnanpolitiikka

- 11 Presidentin toiminta
- 12 Hallituksen, valtioneuvoston tai eduskunnan päätökset ja niiden käymät keskustelut (koskee etupäässä hallituksen, valtioneuvoston tai eduskunnan tekemiä päätöksiä, mutta näissä valtioelimissä käydyt keskustelut koodataan ensisijaisesti keskustelunaiheen mukaiseen luokkaan)
- 13 Puolueet: poliittiset kannanotot, puoluekokoukset, skandaalit, vaalit ja muu puoluetoiminta, esimerkiksi presidentinvaalit.
- 19 Muu

2. Suomen ulkopolitiikka

- 21 Suomi EU:ssa, Suomen oma näkökulma ja asema korostuu (esimerkiksi Suomen kannanotot ja tiedustelut, jotka koskivat CIA:n vankikuljetuksia lentoteitse Suomen kautta, on koodattu tähän).
- 22 Suomen ja Venäjän suhteet
- 23 Suomen ja Pohjoismaiden suhteet
- 29 Muu

3. Kansainvälinen politiikka ja diplomatia

Jutut joissa Suomen asema ei korostu. Vieraiden valtioiden keskinäiset suhteet.

- 31 Euroopan integraatio / EU
- 32 USA:n ulkopoliitiikka (mm. Irakia koskevista jutuista ne, joissa USA:n ulkopoliitiikka on etusijalla)
- 33 Venäjän ulkopoliitiikka
- 34 Muu kansainvälinen politiikka ja diplomatia (mm. YK:n toiminta ja rauhanturvatoiminta)
- 35 Sodat, konfliktit ja niiden uhka (valtioiden väliset)
- 39 Muu (mm. kansainvälinen rauhanliike, Nobelin rauhanpalkinto, ihmisoikeuspalkinnot)

4. Ulkomaiden sisäiset asiat

Koskee ennen muuta yksittäisten vieraiden valtioiden sisäpolitiikkaa tai tapahtumia tai kehityskulkuja vieraassa valtiossa. Kun ulkomaanjutussa on poliittinen näkökulma tai se esittää tapahtumia vieraassa valtiossa tavalla tai toisella jonkin poliittisen kehityksen kautta, se koodataan 41:ksi tai 49:ksi. Jos näkökulmaa ei löydy, juttu koodataan aiheen mukaan muihin luokkiin.

- 41 Sisäiset väkivaltaiset konfliktit ja niiden uhka (mm. Tsetsenia, Irakin sisäiset konfliktit. Uutiset Kreikan mellakoista on koodattu tähän, samoin Iltalehti.fi:ssä ollut (20.11.2012) juttu terrorismiuhasta Britanniassa)
- 49 Muu (esimerkiksi uutiset Kreikan hallituksen päätöksenteosta on koodattu tähän).

5. Suomen kansalliset ja kulttuuriset vähemmistöt, maahanmuutto, pakolaiskysymykset

- 51 Suomessa työskentelevät ulkomaalaiset ja työperäinen maahanmuutto
- 52 Etnisperusteiset konfliktit
- 53 Pakolaiskysymykset, ei-työperäinen maahanmuutto
- 59 Muu

6. Suomen ulkoinen turvallisuus ja maanpuolustus

- 61 Sotilaallinen maanpuolustus, puolustuspolitiikka, puolustusvoimien toiminta

- 62 Sotilaallinen liittoutuminen, rauhankumppanuus, joukot jne.
- 63 Kotimainen rauhanliike
- 69 Muu

7. Rikos ja rangaistus

- 71 Poliisitoimi organisaationa muuten kuin rikosten yhteydessä
- 72 Rikokset (sisältää myös esimerkiksi nettiväärinkäytökset)
- 73 Oikeustapaukset (syytteet, oikeudenkäyntiselostukset, oikeuden päätökset; tähän on koodattu MTV3:n verkkosivuilla ollut juttu ”Menikö poliisi liian pitkälle Facebook-tarkkailussaan” (2.1.2012), jossa käsiteltiin suhteellisen harmittomasta Facebook-kirjoittelusta virinnyttä syytettyä)
- 74 Oikeuslaitos, vankilat ja vankeinhoito
- 79 Muu

8. Onnettomuudet ja pelastustoimi

- 81 Palo- ja pelastustoimi, tulipalot, räjähdykset ja muut onnettomuudet
- 82 Liikenneonnettomuudet
- 89 Muu (muun muassa katoamisilmoitukset ja itsemurhat; tähän luokkaan on koodattu myös jutut Kotkan satamaan joksikin aikaa pysäytetystä ohjus- ja räjähdysainelastia kuljettaneista Thor Liberty -aluksesta)

9. Talouspolitiikka (finanssi-, raha- ja elinkeinopolitiikka)

- 91 Ylikansallinen, maailmantalouden perspektiivi (myös EU, WTO, IMF, FED)
- 92 Suomen talous (mm. verotus, myös ajoneuvoverotus)
- 99 Muu

10. Yritystalous ja rahoitusmarkkinat, liiketoiminta

- 101 Yritystaloutta ja yksittäisiä yrityksiä koskevat jutut (Stora Enson irtisanomisia koskevat jutut vuodelta 2008 koodattiin tähän)
- 102 Arvopaperi-, raha- ja rahoitusmarkkinat ja suhdanteet (kysyntä, tarjonta, hinnat)
- 109 Muu

11. Maa- ja metsätalous

- 111 Maatalouspolitiikka, maatalouden harjoittaminen, maatalouden tuet ja toimeentulo
- 112 Metsäpolitiikka, metsätalouden harjoittaminen
- 119 Muu (muun muassa kalatalous; kaivostellisuutta koskevat jutut koodattiin pääsääntöisesti tähän).

12. Työmarkkinat, työelämä

- 121 Työllisyys, työttömyys, työvoimapolitiikka
- 122 Työtaistelut
- 123 Työntekijäjärjestöt, työnantajajärjestöt, tulopolitiikka ja työehtosopimukset
- 124 Sukupuolisyrintä
- 125 Muu syrjintä (esim. ikä tai muut syyt)
- 129 Muu

13. Energia

- 131 Energia (Tähän luokkaan koodattiin mm. suuri joukko syysmyrskyjen sähkölinjoille aiheuttamista tuhoista. Esimerkiksi Turun Sanomien verkkosivujen juttu 12.1.2012: Sähköt poikki tuhansilta suomalaisilta lumisateiden vuoksi).

14. Ympäristökysymykset

- 141 Ympäristöpolitiikka (Suomen , EU:n jne.)
- 142 Ympäristöongelmat, uhkat, tuhot ja luonnonkatastrofit (Tähän luokkaan koodattiin mm. syysmyrskyuutiset silloin, kun niiden painopiste ei ollut energiantoimitusta koskevissa katkoissa. Talvivaaran kaivoksen aiheuttamista ongelmista kertovat jutut kuuluivat myös tähän luokkaan)
- 143 Alueiden käyttö ja kaavoitus (Esimerkiksi Kainuun Sanomien verkkoversion juttu 19.11.2011: Paltamo: Lupa-asiat kuntoon ennen kaivoksen aloituslupaa)
- 149 Muu

15. Liikenne

- 151 Liikennepolitiikka (valtion ja kuntien)
- 159 Muu (mm. ”liikkujan” näkökulma)

16. Asuminen

- 161 Asuntopolitiikka, julkisen vallan näkökulma
- 162 Asuminen, asukkaan näkökulma (muun muassa asumisterveys)
- 169 Muu tai useampi edellä mainituista

17. Koulutus

- 171 Koulutuspolitiikka
- 172 Kansakoulu/keskikoulu/peruskoulu (ensimmäisen asteen koulutus)
- 173 Ammattikoulutus, lukio (toisen asteen koulutus)
- 174 Korkeakoulut ja yliopistot (korkea-asteen koulutus)
- 179 Muu (muun muassa opintotuki ja ammattikurssit, täydennyskoulutus ja aikuiskoulutus silloin kun ne eivät selvästi liity edellisiin)

18. Terveys ja sairaus

- 181 Terveys ja sairaus, julkishallinnon näkökulma
- 182 Terveys ja sairaus, yksilön näkökulma (Tähän koodattiin esimerkiksi Ilta-Sanomien verkkoversion 10.10.2011 juttu *Ravintolisien käyttö ei juuri ehkäise kansansairauksia, kertoo laaja seurantatutkimus*; yhtä hyvin juttu olisi voitu koodata tieteeseen ja tutkimukseen).
- 189 Muu

19. Sosiaaliturva

- 191 Sosiaalipolitiikka
- 192 Erilaiset etuudet: lapsilisät, sairausvakuutuksen korvaukset, kansaneläkkeet, toimeentulotuki, työttömyysturva
- 193 Vanhainkodit, vanhusten ja eläkeläisten asema
- 194 Päivähoito, lasten asema, lastensuojelu
- 199 Muu

20. Kunnallispolitiikka ja aluehallinto

- 201 Kunnallis- ja maakuntapolitiikka, kuntien yhdistäminen (ei liikennepolitiikka)
- 202 Kuntien ja kuntainliittojen talous (muun muassa kunnallisverotus)
- 209 Muu

21. Joukkoviestintä

- 211 Viestintäpolitiikka (myös sananvapaus, mainonnan säätely)
- 212 Internet (ei sisällä nettiväärinkäytöksiä)
- 213 Muut tiedotusvälineet (mediakonserneja koskevat jutut, mediayritysten talous)
- 219 Muu

22. Taide ja kulttuuri (myös joukkoviestintän sisällä)

- 221 Kulttuuripolitiikka (esimerkiksi Guggenheim-museota koskevista jutuista osa meni tähän luokkaan).
- 222 Taide- ja kulttuuriesitykset, korkeakulttuuri
- 223 Taide- ja kulttuuriesitykset, populaarikulttuuri, myös TV- viihde
- 229 Muu

23. Urheilu

- 231 Urheilupolitiikka tai julkinen tuki urheilulle, urheilujärjestöjen toiminta
- 232 Urheilukilpailut ja niiden tulokset, henkilöjutut
- 239 Muu (esim. dopingtapaukset)

24. Perhe ja parisuhde

- 241 Perhepolitiikka, parisuhdeasiat sekä seksuaalipolitiikka (yhteiskunnan näkökulma)
- 242 Parisuhde, lastenkasvatus, suku, sukulaiset (yksilön/perheen näkökulma)
- 249 Muu

25. Harrasteet ja vapaa-aika

- 251 Liikunta ja kuntourheilu
- 259 Muu (mm. metsästys ja virkistyskalastus)

26. Kotitalous, ruoka ja kuluttaminen

- 261 Kuluttajapolitiikka ja kuluttajien oikeuksia koskeva säännöstö, tuote- ja hintavalistus
- 262 Ruoka, pukeutuminen, matkailu, sisustaminen, autot (yksilön/perheen/kuluttajan näkökulma)
- 269 Muu

27. Alkoholi ja huumeet

- 271 Alkoholi- ja päihdepolitiikka, alkoholivero, alkoholin käytön säätely, raittiusliike, alkoholi- ja päihdevalistus
- 272 Alkoholin ja huumeiden aiheuttamat ongelmat, käyttäjän näkökulma
- 279 Muu

28. Historia

- 281 Suomen historia (myös paikallis- ja maakuntahistoria)
- 282 Maailmanhistoria
- 289 Muu

29. Tiede, tutkimus ja tekniikka

- 291 Tiede- ja teknologiapolitiikka, tutkimuksen rahoitus ja säätiöt
- 292 Biotieteet, ympäristötutkimus ja luonnontiede
- 293 Kulttuuri, yhteiskunta ja talous
- 294 Tekniikan tutkimus (esimerkiksi erästä yritystä koskeva hyvin teknologiapainotteinen juttu koodattiin tähän luokkaan)
- 295 Terveystutkimus ja lääketiede
- 299 Muu

30. Uskonto ja elämänselitys

- 301 Valtion kirkkolainsäädäntö ja kirkkopoliittika, kirkot, seurakunnat ja erilaiset uskonnolliset yhteisöt ja niiden toiminta (institutionaalinen näkökulma)
- 302 Uskonto, uskoa ja elämänselityksestä käsittelevät jutut (yksilön näkökulma)
- 309 Muu

31. Muu aihe

- 319 Kaikki muu
- Tähän luokkaan meni esimerkiksi seuraavia juttuja:
 - Maailman pisimmät nenäkarvat löytyivät Kuopiosta (MTV3 30.9.2011)
 - Karhu mellasti vihannestiskillä alaskalaisessa ruokakaupassa (MTV3 20.10. 2011)
 - Uudenvuodenrakettien pauke ajoi suuren määrän koiria karkuteille (Päivän peili 2.1 2012)

8. Päätahon tai -henkilön viiteryhmä

Päätaho tarkoittaa jutussa eniten esillä olevaa tahoa (henkilöä tai henkilöitä, organisaatiota tai mitä tahansa ihmisten konstellatiota mutta ei olioita, esineitä tai mitään, mikä ei koostu ihmisistä) puhuja-asemasta riippumatta.

Päätaho pyritään koodaamaan otsikon ja ingressin avulla sekä mahdollinen etusivulla oleva kuva huomioon ottaen, tarvittaessa myös sisäsivuilta. Epäselvissä tapauksissa päätaho on ensimmäinen jutussa mainittu taho. Päätahon asema hierarkiassa, sukupuoli ja ikä koodataan päätahoa edustavien henkilötoimijoiden perusteella, mikäli sellaisia jutussa on.

Muuttujan arvot 2–6 tarkoittavat Suomen hallinnonhaaroja ja instituutioita. Arvot 7–19 koskevat niin suomalaisia kuin ulkomaisiakin tahoja.

- 0 Päätahoa ei ole
- 1 Vieras valtio, sen valtiokoneiston (julkishallinto, armeija, pankkilaitos) tai poliittisen järjestelmän vakiintunut osa tai ylikansallinen poliittinen, taloudellinen tai sotilaallinen yhteenliittymä.
- 2 Suomen valtiojohto (presidentti, valtioneuvosto tai sen jäsenet, eduskunta) tai suomalainen poliittinen ryhmittymä, suurlähettilää
- 3 Julkishallinto tai julkinen palvelutuotanto. Valtio, maakuntaliitot, kunnat, kuntainliitot. Yleishallinto sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja sivistyspalvelut eli koulut ja kirjastot
- 4 Poliisihallinto ja rajavartiosto, pelastuslaitos
- 5 Oikeusistuinelaitos (syyttäjät, tuomarit, oikeusistuinasiakirjat)
- 6 Puolustushallinto
- 7 Tieteen- ja tutkimuksen harjoittajat, ”vapaat” asiantuntijat.
- 8 Elinkeinoelämän järjestö tai yritys. Työnantajaliitot, toimialaliitot ja yksittäiset yritykset, myös yksittäistä yritystä edustavat henkilöt.
- 9 Ammattiyhdistysliike
- 10 Kirkollinen tai uskonnollinen yhteisö.
- 11 Maa- ja metsätalous, maanviljelijät, maatalouden etujärjestöt, poro- ja kalatalous, turkistarhaus
- 12 Urheilu, urheilujärjestöt
- 13 Muut kansalaisjärjestöt tai kansanliikkeet
- 14 Taide, kulttuuri, niiden laitokset ja järjestöt
- 15 Viihde- ja muotiteollisuus, populaarikulttuuri
- 16 Tiedotusväline tai sitä edustava henkilö, esimerkiksi toimittaja (ei koske kulloinkin koodattavana olevan välineen toimittajia tai muuta henkilöstöä).

- 17 Yksityishenkilö- ei mainita mitään erityistä taustatahoa tai ei edusta mitään taho.
- 18 Lehti tai viestin itse
- 19 Muu taho tai epäselvä.

9. Päähenkilön tai -tahon asema viiteryhmässä

Koskee päätahon asemaa omassa viiteryhmässään. Ei koske, urheilijoita, taidetta ja kulttuuria eikä viihdettä ja muotiteollisuutta (näissä tapauksissa muut-tuja saa arvon 9).

- 0 Päätahoa ei ole
- 1 Päätaho toimii suorittavissa tehtävissä
- 2 Päätaho toimii johto-, hallinto- tai asiantuntijatehtävissä
- 3 Päätaho on yksityishenkilö
- 9 Asemaa ei ole mahdollista tai mielekästä määrittää

10. Päähenkilön tai -tahon sukupuoli

- 0 Päätahoa ei ole
- 1 Nainen
- 2 Mies
- 3 Päätaho koostuu molemmista (herrasväki Virtanen)
- 9 Ei määritettävissä

11. Päätahon ja keskeisen puhuvan toimijan suhde

- 0 Jutussa ei ole lainkaan puhuvia toimijoita
- 1 Päätaho ei ole puhuva toimija
- 2 Päätaho on puhuva toimija mutta eri kuin keskeinen puhuva toimija
- 3 Päätaho on sama kuin keskeinen puhuva toimija
- 9 Suhdetta ei voi määrittää koska jutussa ei ole päätahoa

12. Keskeisen puhuvan toimijan viiteryhmä

(Keskeisellä puhuvalla toimijalla – joka voi olla myös kirjallinen lähde – tarkoi-tetaan puhujaa, joka on eniten esillä jutun kärjen määrittämästä aiheesta. Epä-selvissä tapauksissa se on ensimmäinen puhuva toimija). Ensisijaisesti puhuvat toimijat ovat ihmisiä, mutta ne voivat olla myös esimerkiksi organisaatioita, ins-tituutioita tai mitä tahansa ihmisten konstellatioita.

Puheteoiksi katsotaan tavanomaisen siteerauksen (”ministeri kertoi”) ja referoinnin (”ministerin mukaan”) myös esimerkiksi sellaiset muotoilut kuin ”oikeus tuomitsi”, ”oikeus on tuominnut” tai ”A tuomittiin” (eli niin sanotut institutionaaliset performatiivit niiden pääluokasta, aktiivista tai passiivista riippumatta). Samoin puheteoiksi katsotaan sellaiset jutun fokusta edeltävään aikaan viittaavat muotoilut kuten esimerkiksi ”on vaatinut” tai ”on päättänyt”.

Muuttujan arvot 2-6 tarkoittavat Suomen hallinnonhaaroja ja instituutioita. Arvot 7-19 koskevat niin suomalaisia kuin ulkomaisiakin tahoja.

- 0 Puhuvaa toimijaa ei ole
- 1 Vieras valtio, sen valtiokoneiston (julkishallinto, armeija, pankkilaitos) tai poliittisen järjestelmän vakiintunut osa tai ylikansallinen poliittinen, taloudellinen tai sotilaallinen yhteenliittymä.
- 2 Suomen valtiojohto (presidentti, valtioneuvosto tai sen jäsenet, eduskunta) tai suomalainen poliittinen ryhmittymä, suurlähettilää
- 3 Julkishallinto tai julkinen palvelutuotanto. Valtio, maakuntaliitot, kunnat, kuntainliitot. Yleishallinto sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja sivistyspalvelut eli koulut ja kirjastot.
- 4 Poliisihallinto ja rajavartiosto, pelastuslaitos
- 5 Oikeusistuineläinlaitos (syyttäjät, tuomarit, oikeusistuinasiakirjat)
- 6 Puolustushallinto
- 7 Tieteen- ja tutkimuksen harjoittajat, ”vapaat” asiantuntijat.
- 8 Elinkeinoelämän järjestö tai yritys. Työnantajaliitot, toimialaliitot ja yksittäiset yritykset, myös yksittäisiä yrityksiä edustavat henkilöt.
- 9 Ammattiyhdistysliike.
- 10 Kirkollinen tai uskonnollinen yhteisö.
- 11 Maa- ja metsätalous, maanviljelijät, maatalouden etujärjestöt, poro- ja kalatalous, turkistarhaus
- 12 Urheilu, urheilujärjestöt
- 13 Muut kansalaisjärjestöt
- 14 Taide, kulttuuri, niiden laitokset ja järjestöt
- 15 Viihde- ja muotiteollisuus, populaarikulttuuri
- 16 Tiedotusväline tai sitä edustava henkilö, esimerkiksi toimittaja (ei koske kulloinkin koodattavana olevan välineen toimittajia tai muuta henkilöstöä).
- 17 Yksityishenkilö – ei mainita mitään erityistä taustatahoa tai ei edusta mitään tahoja
- 18 Lehti tai viestin itse.
- 19 Muu taho tai epäselvä.

13. Keskeisen puhuvan toimijan sukupuoli

- 0 Keskeistä puhuvaa toimijaa ei ole
- 1 Nainen
- 2 Mies
- 3 Keskeinen puhuva toimija koostuu molemmista (herrasväki Virtanen)
- 9 Ei määritettävissä

14. Muiden puhuvien toimijoiden sukupuoli

Puhuvia toimijoita ovat niin haastatellut kuin referoidut tahot. Sähköisissä välineissä tämä merkitsee sitä, että puhuviksi toimijoiksi lasketaan myös toimittajien pelkästään referoimat (ei haastattelemat) tahot.

- 0 Jutussa ei ole muita puhuvia toimijoita
- 1 Nainen
- 2 Mies
- 3 Muissa puhuvissa toimijoissa esiintyy sekä miehiä että naisia
- 9 Ei määritettävissä

15. Päähenkilön tai -tahon sukupuolen esittämisen tavat (monimuuttuja)

Tarkoittaa stereotyyppistä ulkonäön kommentointia tai ylipäänsä huomion kiinnittämistä tai viittauksia henkilön sukupuoleen liittyviin ominaisuuksiin, vaikka henkilö olisi esillä muiden seikkojen vuoksi (esimerkiksi poliitikko asiansa vuoksi, toimitusjohtaja firmansa tuloksen vuoksi, muusikko tai urheilija saavutuksensa vuoksi). Faktalaatikoita ei lueta mukaan, paitsi jos siihen on jokin erityinen syy.

Muuttujan arvo ”puhetta luonnehditaan emotionaalisesti värittyneellä tavalla” tarkoittaa kaikkia johtoilmauksia, jotka poikkeavat pelkästä sanomisesta tai toteamisesta. Esimerkkejä tällaisista verbeistä ovat nauraa, naurahtaa, tyrmätä, ihmetellä, valitella, hymähtää, huoata, iloita, hymyillä, raivostua, pillastua. Esi-merkit eivät ole eikä mikään esimerkkien lista voi olla tyhjentävä. Tullakseen koodatuksi ei kyseisen kohdan tarvitse välttämättä viitata johtolauseen verbiin vaan myös muu kuvailu otetaan huomioon.

Neutraalista poikkeaviksi verbeiksi ei katsota esimerkiksi seuraavia: uskoa, kommentoida, huomauttaa, katsoa, luonnehtia, arvioida, varoittaa, kiteyttää, povata, vakuuttaa, vaatia, toistella.

Jutussa mainitaan tai kosketellaan tai kommentoidaan seuraavia asioita

- 0 Ei esiinny
- 1 Päätoimijan ikä (tarkoittaa myös syntymävuoden mainitsemista)
- 2 Päätoimijan sukupuoli
- 3 Päätoimijan siviilisääty
- 4 Päätoimijan uran ja perheen yhdistäminen
- 5 Päätoimijan ulkoinen olemus (pukeutuminen, asusteet, kampauss, meikki jne.)
- 6 Päätoimijan luonteenpiirteet (ei koske päätoimijan itse itsestään tekemiä luonnehdintoja)
- 7 Päätoimijan puhetta luonnehditaan emotionaalisesti värityneellä tavalla tai hänen esitystään kuvaillaan muuten tavalla, joka ei ole neutraali
- 8 Päätoimijaan liittyy eroottissävytteinen viittaus (sisältää kuvat)

16. Väkivalta

Sisältää myös uhan kokemisen, kuvien sisältö otetaan huomioon.

Väkivallalla tarkoitetaan tässä ihmiseen, ei omaisuuteen kohdistuvaa väkivaltaa.

- 0 Juttu ei koskettele eikä siihen sisälly väkivaltaa
- 1 Juttu koskee tai siihen sisältyy vähäistä väkivallan kuvausta (esimerkiksi maininta)
- 2 Väkivallan kuvaamisella on jutussa olennainen osuus
- 3 Koskee tai käsittelee väkivaltaa sitä kuvaamatta

17. Jutun maantieteellinen alue

Tarkoittaa ennen kaikkea jutun näkökulmaa, mutta sitä ei voi erottaa maantieteellisestä paikasta.

- 1 Paikallinen tai alueellinen (esimerkiksi onnettomuus uutiset)
- 2 Valtakunnallinen (esimerkiksi uutiset lainsäädäntökeskustelusta eduskunnassa)
- 3 EU-tasoinen
- 4 Jossain ulkomailla tai maailmanlaajuinen (sisältää yksittäiset EU-valtiot)
- 5 Juttu yhdistää Suomen ja ulkomaan tai Suomen ja EU:n näkökulman. Myös jutut, joissa Suomi tai suomalaiset ovat esillä ulkomailla.
- 9 Ei määritettävissä (kaikenlaiset paikkaan sitomattomat jutut kuten esimerkiksi artikkelit terveydestä, vuorokausirytmistä tai tekniikan kehitymisestä)

18. Juttuun liittyvien valokuvien määrä (ei koske TV:tä)

19. Kuvien keskeisten henkilöiden sukupuoli (ei koske TV:tä)

- 0 Ei kuvaa lainkaan tai ei ihmisiä kuvassa
- 1 Nainen
- 2 Mies
- 3 Keskeisissä henkilöissä on sekä naisia että miehiä
- 9 Keskeiset henkilöt eivät ole määritettävissä (esimerkiksi ihmisjoukko)
(Kuvien keskeiset henkilöt ovat yleensä etualalla olevia tai kuvaa muuten hallitsevia henkilöitä)

20. Kuvien keskeisten henkilöiden ikäryhmä (ei koske TV:tä)

- 0 Ei kuvaa tai kuvassa ei ole ihmisiä
- 1 Lapsi tai nuori (0-18)
- 2 Nuori aikuinen (19 -34)
- 3 Keski-ikäinen aikuinen (35-64)
- 4 Eläkeikäisiä
- 5 Lapsia ja nuoria aikuisia
- 6 Lapsia ja keski-ikäisiä
- 7 Lapsia ja eläkeikäisiä
- 8 Kaikenikäisiä aikuisia
- 9 Nuoria aikuisia ja eläkeikäisiä
- 10 Keski- ja eläkeikäisiä
- 11 Lapsia ja kaikenikäisiä aikuisia
- 12 Kaikenikäisiä aikuisia ja eläkeikäisiä
- 13 Kaikki ikäryhmät edustettuna
- 14 Ei ole mahdollista määrittää

21. Toimituksen tuottamien videoiden määrä

(koskee internet-aineistoja) Vain aineistonkeruupäivänä julkaistuissa jutuissa olevat videot.

22. Toimitusten ulkopuolisten videoiden määrä.

Esim. lukijoiden videot, linkki YouTubeen, kansainvälisten uutistoimistojen videot. Vain aineistonkeruupäivänä julkaistuissa jutuissa olevat videot.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 3: Aihepiirit ja aiheluokat vuoden 2008 aineistossa viestintäryhmittäin, n=2905

%	Koko aineisto	Päivälehdet	Päiväl. int.	Ip-lehdet	Ip. int.	Radio	Tv	Yle int.	MTV3 int.	N
N	2905	772	596	280	307	300	316	168	166	2905
1 Vapaa-aika	22	27	25	43	26	5	10	4	19	639
Urheilu	9	10	16	18	9	1	1	0	8	267
Viihde, kulttuuri	8	11	7	10	8	2	6	2	7	220
Perhe, suhteet	2	1	0	11	4	2	1	0	1	58
Kotitalous, kuluttaminen	2	3	1	3	4	0	1	1	1	57
Harrasteet	1	2	1	1	2	0	1	0	1	37
2 Poliittikka	19	17	18	5	10	32	26	35	24	560
Ulkomaat	8	7	8	1	4	11	10	17	11	230
Kv-politiikka	4	3	4	1	3	8	7	10	7	129
Sisäpolitiikka	4	3	3	3	3	10	6	7	4	124
Kunnallispolitiikka	2	4	2	0	0	1	1	1	0	46
Ulkopolitiikka	1	1	1	0	0	3	1	2	1	31
3 Talous	18	18	15	7	10	28	28	27	16	525
Yritystalous	9	10	9	2	6	14	16	11	5	268
Työmarkkinat	7	5	4	4	4	12	9	13	10	188
Maatalous	1	2	1	0	0	1	1	3	1	36
Talouspolitiikka	1	1	1	1	1	2	3	1	1	33
4 Turvallisuus	16	8	16	22	35	12	13	8	26	463
Rikokset	10	5	9	15	24	8	7	4	18	290
Onnettomuudet	5	2	6	7	11	3	4	3	7	147
Maanpuolustus	1	1	1	0	0	1	1	1	1	26
5 Ympäristö	9	11	10	4	4	8	10	13	9	257
Ympäristö	4	5	4	1	1	4	7	10	4	125
Liikenne	3	3	3	2	2	3	2	2	3	76
Energia	1	1	2	0	1	1	1	1	2	32
Asuminen	1	2	1	1	0	1	0	0	1	24
6 Informaatio	6	7	8	4	6	7	7	8	3	186
Joukkoviestintä	2	1	3	2	3	2	2	4	1	64
Tutkimus	2	1	3	0	1	3	3	3	1	54
Historia	1	2	1	1	2	0	0	1	0	28
Koulutus	1	1	1	0	0	1	1	1	1	25
Uskonto	1	1	1	0	0	0	1	0	0	15
7 Terveys	6	8	5	5	4	6	5	5	2	159
Terveys	4	5	4	5	1	4	4	4	1	116
Sosiaaliturva	1	2	1	0	0	1	0	1	1	25
Alkoholi	1	0	1	1	2	0	0	1	1	18
8 Muu aihe	1	4	4	10	6	2	2	1	1	116
Muu aihe	4	4	4	10	6	2	2	1	1	112
Vähemmistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Aihepiirit yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Liitetaulukko 4: Aihepiirit ja aiheuokat vuoden 2010 aineistossa viestinryhmittäin, n=2977

%	Koko aineisto	Päiväl.	Päiväl. int.	Ip-lehdet	Ip.int.	Radio	Tv	Yle int.	MTV3 int.	N
N	2977	670	671	317	334	329	323	165	168	2977
1 Vapaa-aika	23	29	28	45	26	7	10	13	5	697
Urheilu	11	12	16	20	14	2	2	3	1	315
Viihde, kulttuuri	7	9	9	12	6	2	6	5	2	215
Perhe, suhteet	2	1	1	7	3	0	0	3	1	51
Kotitalous, kuluttaminen	3	4	2	5	2	2	2	2	2	81
Harrasteet	1	3	1	2	1	1	1	0	0	35
2 Poliitiikka	14	13	12	8	8	20	25	18	16	416
Ulkomaat	4	3	3	1	3	7	9	5	3	114
Kv-politiikka	3	3	3	1	1	5	8	5	4	101
Sisäpolitiikka	4	3	3	4	3	7	6	7	7	129
Kunnallispolitiikka	1	3	2	1	0	0	0	1	0	40
Ulkopolitiikka	1	1%	1	2	0	2	2	1	1	32
3 Talous	14	16	13%	4	6	24	24	17	8	421
Yritystalous	7	9	7	3	2	12	12	8	4	211
Työmarkkinat	5	4	5	1	2	9	7	6	4	136
Maatalous	1	2	1	0	1	1	2	1	0	31
Talouspolitiikka	1	1	1	0	1	3	3	2	1	43
4 Turvallisuu	18	10	19	18	33	17	16	15	31	540
Rikokset	11	6	12	11	20	11	8	9	21	337
Onnettomuudet	7	3	7	7	13	6	6	6	10	193
Maanpuolustus	0	1	0	0	0	0	1	1	0	10
5 Ympäristö	10	11	11	4	7	14	11	13	14	303
Ympäristö	6	4	6	2	4	8	7	8	8	166
Liikenne	3	3	3	1	2	4	3	4	5	88
Energia	1	2	1	0	1	2	1	1	2	33
Asuminen	1	2	1	0	0	0	0	0	0	16
6 Informaatio	6	8	6	3	4	6	5	10	10	187
Joukkoviestintä	1	1	1	1	1	2	2	2	3	39
Tutkimus	1	2	1	1	1	1	0	3	5	38
Historia	1	1	1	0	2	1	1	3	1	28
Koulutus	1	3	2	0	0	1	1	0	0	42
Uskonto	1	1	2	1	1	2	1	2	2	40
7 Terveys	8	7	6	14	7	7	6	9	10	225
Terveys	6	5	5	13	5	6	4	7	9	178
Sosiaaliturva	1	1	1	0	1	0	1	0	0	18
Alkoholi	1	1	1	1	1	1	1	2	1	29
8 Muu aihe	6	8	5	5	10	5	5	6	6	188
Muu aihe	5	7	4	5	10	3	4	5	5	160
Vähemmistöt	1	2	1	0	0	2	1	1	1	28
Aihepiirit yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Liitetaulukko 5: aihepiirit ja aiheuokat vuoden 2012 aineistossa viestinyhmittäin, n=3003

	Koko aineisto N=3003	Päivälehdet N=734	Päiväl. int. N=683	Ip-lehdet N=255	Ip int. N=338	Radio N=332	Tv N=327	Yle int. N=166	MTV3 int. N=168	N
1 Vapaa-aika	22	25	25	41	28	9	10	9	11	646
Urheilu	9	9	14	18	10	2	2	3	2	269
Viihde ja kulttuuri	7	7	6	13	10	4	5	4	4	200
Perhe, suhteet	2	1	1	7	3	1	1	0	1	46
Vapaa-aika	1	2	1	0	1	1	1	1	2	34
Koti, kuluttaminen	3	6	3	2	3	2	1	1	2	97
2 Poliitiikka	24	22	23	19	14	34	32	35	26	731
Sisäpolitiikka	9	6	8	11	10	9	9	8	12	258
Ulkopolitiikka	1	1	1	0	0	2	2	1	2	33
Kansainvälinen politiikka	5	3	5	1	2	8	7	10	5	138
Ulkomaat	7	5	6	7	3	13	12	13	5	216
Kunnallispolitiikka	3	7	3	0	0	1	2	2	2	86
3 Talous	15	17	13	4	4	27	26	14	12	448
Talouspolitiikka	4	3	3	0	2	9	9	4	2	116
Yritystalous	6	6	6	2	2	9	11	5	6	185
Työmarkkinat	4	6	3	1	1	8	6	4	4	128
Maatalous	1	1	1	0	0	1	0	1	0	19
4 Turvallisuus	16	10	17	20	32	11	10	11	30	485
Maanpuolustus	1	1	0	0	1	1	1	1	0	24
Rikokset	11	5	11	15	20	8	7	5	22	319
Onnettomuudet	5	3	5	6	11	3	2	5	8	142
5 Ympäristö	9	10	9	6	6	11	10	11	8	269
Energia	1	1	1	0	1	2	1	1	2	26
Ympäristö	6	5	6	5	5	6	7	7	4	166
Liikenne	2	3	2	1	1	3	2	2	2	59
Asuminen	1	1	1	0	0	1	0	1	1	18
6 Informaatio	6	9	6	2	6	2	5	7	5	172
Historia	1	1	1	1	1	0	1	2	1	26
Tutkimus	2	3	3	0	3	1	0	2	1	53
Uskonto, elämänkatsomus	1	2	1	0	0	0	2	1	1	29
Joukkoviestintä	1	1	1	0	2	0	2	1	2	31
Koulutus	1	2	2	0	1	1	1	1	1	33
7 Terveys	6	6	6	4	6	5	4	10	7	170
Terveys	4	4	4	4	3	3	2	6	4	112
Sosiaaliturva	1	1	1	0	1	1	2	3	1	36
Alkoholi	1	0	1	0	2	1	0	1	2	22
8 Muu aihe	3	3	3	3	4	1	3	4	2	82
Muu aihe	2	2	2	3	4	1	3	3	2	73
Vähemmistöt	0	1	0	0	0	0	0	1	0	9
Aihepiirit yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	3003

liitetaulukko 6: aineiston jakautuminen aihepiireihin, aihealuokkiin ja aihealaluokkiin (2008 n=2905. 2010 n=2977. 2012 n=3003).

Aihepiiri	2008	2010	2012	2008 %	2010 %	2012 %
VAPAA-AIKA	639	697	646	22	23	22
Viihde ja kulttuuri	220	215	200	8	7	7
221 Kulttuuripolitiikka	27	3	16	1	0	0
222 Korkeakulttuuri, taide- ja kulttuuriesitykset	56	48	51	2	2	2
223 Populaarikulttuuri, taide- ja kulttuuriesitykset	84	102	97	3	3	3
229 Muu kulttuuriaihe	53	62	36	2	2	1
Urheilu	267	315	269	9	11	9
231 Urheilupolitiikka	19	19	25	1	1	1
232 Urheilukilpailut, urheilijat	205	269	217	7	9	7
239 Muu urheiluaihe	43	27	27	2	1	1
Perhe, suhteet	58	51	46	2	2	2
241 Perhepolitiikka, parisuhteet, seksuaali-politiikka (yhteiskunnan näkökulma)	4	7	15	0	0	1
242 Parisuhde, lastenkasvatus, suku (yksilön näkökulma)	35	33	22	1	1	1
249 Muu perhe- tai parisuhdeaihe	19	11	9	1	0	0
Vapaa-aika	37	35	34	1	1	1
251 Liikunta ja kuntourheilu	12	15	12	0	1	0
259 Muut harrasteet ja vapaa-aika	22	20	22	1	1	1
Koti, kuluttaminen	57	81	97	2	3	3
261 Kuluttajapolitiikka, kuluttajan oikeudet	12	6	28	0	0	1
262 Ruoka, pukeutuminen, sisustaminen, autot (yksilön näkökulma)	37	51	56	1	2	2
269 Muu kuluttaja-aihe	8	24	13	0	1	0
POLITIikka	560	416	731	19	14	24
Sisäpolitiikka	124	129	258	4	4	9
11 Presidentin toiminta	7	12	13	0	0	0
12 Hallituksen, valtioneuvoston tai eduskunnan keskustelut ja päätökset	40	29	50	1	1	2
13 Puolueet: poliittiset kannanotot, puoluekokoukset, skandaalit, vaalit	59	28	179	2	1	6
19 Muu sisäpoliittinen aihe	18	60	16	1	2	1
Ulkopolitiikka	31	32	33	1	1	1
21 Suomi EU:ssa	15	21	9	1	1	0
22 Suomen ja Venäjän suhteet	6	6	1	0	0	0
23 Suomen ja Pohjoismaiden suhteet	1	1	1	0	0	0
29 Muu ulkopoliittinen aihe	9	4	22	0	0	1
Kansainvälinen politiikka	129	101	138	4	3	5
31 Euroopan integraatio, EU	20	22	44	1	1	2

32 USA:n ulkopoliitiikka	11	11	17	0	0	1
33 Venäjän ulkopoliitiikka	25	5	4	1	0	0
34 Muu kansainvälinen politiikka ja diplomatia	35	9	31	1	0	1
35 Valtioiden väliset sodat, konfliktit ja niiden uhka	28	48	36	1	2	1
39 Muu (mm. kansainvälinen rauhanliike)	10	6	6	0	0	0
Ulkomaat	230	114	216	8	4	7
41 Valtioiden sisäiset väkivaltaiset konfliktit ja niiden uhka	81	29	100	3	1	3
49 Muu (poliittinen näkökulma)	149	85	116	5	3	4
Kunnallispolitiikka	46	40	86	2	1	3
201 Kunnallis- ja maakuntapolitiikka	15	16	42	1	1	1
202 Kuntien ja kuntainliittojen talous	16	14	18	1	1	1
209 Muu kunnallispoliittinen aihe	15	10	26	1	0	1
Aihepiiri	2008	2010	2012	2008 %	2010 %	2012 %
TALOUS	525	421	448	18	14	15
Talouspolitiikka	33	43	116	1	1	4
91 Maailmantalous	10	6	77	0	0	3
92 Suomen talous	21	33	30	1	1	1
99 Muu talouspoliittinen aihe	2	4	9	0	0	0
Yritystalous	268	211	185	9	7	6
101 Yritystalous	219	170	144	8	6	5
102 Arvopaperi-, raha- ja rahoitusmarkkinat	32	12	30	1	0	1
109 Muu liiketalous	17	29	11	1	1	0
Työmarkkinat	188	136	128	7	5	4
121 Työllisyys, työttömyys	17	31	30	1	1	1
122 Työtaistelut	124	48	20	4	2	1
123 Työmarkkinajärjestöt, työehtosopimukset	24	25	52	1	1	2
124 Sukupuolisyrjintä työmarkkinoilla	4	0	2	0	0	0
125 Muu syrjintä työmarkkinoilla	1	1	2	0	0	0
129 Muu työmarkkina-aihe	18	31	22	1	1	1
Maatalous	36	31	19	1	1	1
111 Maatalouspolitiikka	24	9	11	1	0	0
112 Metsäpolitiikka	2	5	2	0	0	0
119 Muu maa- ja metsätalousaihe	10	17	6	0	1	0
TURVALLISUUS	463	540	485	16	18	16
Maanpuolustus	26	10	24	1	0	1
61 Suomen maanpuolustus, puolustuspolitiikka, puolustusvoimien toiminta	18	8	18	1	0	1
62 Suomen sotilaallinen liittoutuminen, rauhankumppanuus, joukot	3	0	2	0	0	0
69 Muu Suomen ulkoista turvallisuutta koskeva aihe	5	2	4	0	0	0

Rikokset	290	337	319	10	11	11
71 Poliisitoimi	4	9	7	0	0	0
72 Rikokset	169	215	177	6	7	6
73 Oikeustapaukset	78	62	80	3	2	3
74 Oikeuslaitos, vankilat ja vankeinhoito	8	8	7	0	0	0
79 Muu sisäistä turvallisuutta koskeva aihe	32	43	48	1	1	2
Onnettomuudet	147	193	142	5	7	5
81 Palo- ja pelastustoimi, tulipalot, räjähdykset, muut onnettomuudet	25	81	51	1	3	2
82 Liikenneonnettomuudet	59	66	44	2	2	2
89 Muu onnettomuusaihe	63	46	47	2	2	2
YMPÄRISTÖ	257	303	269	9	10	9
Energia	32	33	26	1	1	1
131 Energia	32	33	26	1	1	1
Ympäristö	125	166	166	4	6	6
141 Ympäristöpolitiikka	38	2	3	1	0	0
142 Ympäristöongelmat, uhat, tuhot, luonnonkatastrofit	32	99	70	1	3	2
143 Alueiden käyttö ja kaavoitus	15	21	9	1	1	0
149 Muu ympäristöaihe	40	44	84	1	2	3
Liikenne	76	88	59	3	3	2
151 Liikennepolitiikka (valtion ja kuntien)	11	10	15	0	0	1
159 Muu (mm. ”liikkujan” näkökulma”)	64	78	44	2	3	2
Asuminen	24	16	18	1	1	1
161 Asuntopolitiikka	2	1	7	0	0	0
162 Asuminen asukkaan näkökulmasta	12	8	4	0	0	0
169 Muu asumista koskeva aihe	10	7	7	0	0	0
Aihepiiri	2008	2010	2012	2008 %	2010 %	2012 %
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	186	187	172	6	6	6
Historia	28	28	26	1	1	1
281 Suomen historia	20	24	19	1	1	1
282 Maailmanhistoria	6	4	5	0	0	0
289 Muu historia-aihe	2	0	2	0	0	0
Tutkimus	54	38	53	2	1	2
291 Tiedepolitiikka, tutkimuksen rahoitus	0	1	6	0	0	0
292 Biotieteet, ympäristötutkimus, luonnontiede	9	5	14	0	0	1
293 Kulttuuri, yhteiskunta ja talous	30	10	8	1	0	0
294 Tekniikan tutkimus	6	3	8	0	0	0
295 Terveystutkimus ja lääketiede	2	7	9	0	0	0
299 Muu tiedeaihe	7	12	8	0	0	0
Uskonto, elämäntutkimus	15	40	29	1	1	1
301 Uskonto ja elämäntutkimus: institutionaalinen näkökulma, esim. kirkkolainsäädäntö, kirkot ja seurakunnat	8	29	18	0	1	1

302 Uskonto ja elämänkatsomus: yksilön näkökulma	2	3	6	0	0	0
309 Muu uskontoa tai elämänkatsomusta koskeva aihe	5	8	5	0	0	0
Joukkoviestintä	64	39	31	2	1	1
211 Viestintäpolitiikka	23	8	0	1	0	0
212 Internet	17	8	18	1	0	1
213 Muut tiedotusvälineet	14	16	5	1	1	0
219 Muu joukkoviestintä	10	7	8	0	0	0
Koulutus	25	42	33	1	1	1
171 Koulutuspolitiikka	1	3	6	0	0	0
172 Ensimmäisen asteen koulutus	7	14	11	0	1	0
173 Toisen asteen koulutus	6	5	8	0	0	0
174 Korkea-asteen koulutus	2	11	5	0	0	0
179 Muu koulutusaihe	9	9	3	0	0	0
TERVEYS	159	225	170	6	8	6
Terveys	116	178	112	4	6	4
181 Terveys ja sairaus, ulkoshallinnon näkökulma	59	59	25	2	2	1
182 Terveys ja sairaus, yksilön näkökulma	27	55	47	1	2	2
189 Muu terveysaihe	30	64	40	1	2	1
Sosiaaliturva	25	18	36	1	1	1
191 Sosiaalipolitiikka	1	2	1	0	0	0
192 Etuudet mm. lapsilisät ja kansaneläkkeet	6	4	6	0	0	0
193 Vanhusten ja eläkeläisten asema	5	4	8	0	0	0
194 Päivähoito, lastensuojelu	5	7	11	0	0	0
199 Muu sosiaalipoliittinen tai sosiaaliturva-aihe	8	1	10	0	0	0
Alkoholi	18	29	22	1	1	1
271 Alkoholi- ja päihdepolitiikka	5	21	9	0	1	0
272 Alkoholi ja huumeet: ongelmat	4	2	5	0	0	0
279 Muu päihteisiin liittyvä aihe	9	6	8	0	0	0
MUU AIHE	116	188	82	4	6	3
Muu aihe	112	160	73	4	5	2
319 Muu aihe	115	160	73	4	5	2
Vähemmistöt	4	28	9	0	1	0
51 Suomessa työskentelevät ulkomaalaiset ja työperäinen maahanmuutto	2	4	1	0	0	0
52 Etnisperusteiset konfliktit	0	0	1	0	0	0
53 Pakolaiskysymykset, ei-töyperäinen maahanmuutto	0	10	4	0	0	0
59 Muu etnisperusteinen aihe	2	14	3	0	1	0

Liitetaulukko 7: aihepiirit viestimittäin 2008, n=2905

Viestin	Vapaa- aika	Poli- tiikka	Talous	Turval- lisuus	Ympä- ristö	Infor- maatio	Ter- veys	Muu aihe	Yht.
Helsingin Sanomat	23	19	17	11	11	6	9	4	100%
Ilkka	26	21	14	9	9	9	7	6	100%
Kainuun Sanomat	33	13	19	9	10	5	8	3	100 %
Turun Sanomat	27	17	23	4	14	6	5	3	100 %
Iltaalehti	43	5	6	24	1	4	6	11	100 %
Ilta-Sanomat	42	6	7	20	6	4	5	9	100 %
Ylen Päivän peili	5	34	34	9	9	5	4	1	100 %
Radio nova	6	30	22	17	7	9	8	2	100 %
Ylen tv-uutiset	8	28	28	12	9	8	6	1	100 %
MTV3:n uutiset	12	24	28	14	10	6	3	3	100 %
HS.fi	15	22	13	20	11	9	5	5	100 %
Ilkka.fi	33	10	11	17	12	9	5	5	100 %
Kainuunsanomat.fi	21	23	20	15	8	5	5	4	100 %
TurunSanomat.fi	30	16	16	13	9	9	5	2	100 %
Iltaalehti.fi	13	14	14	37	7	9	4	3	100 %
IltaSanomat.fi	36	8	6	33	2	3	4	8	100 %
Yle.fi	4	35	27	8	13	8	5	1	100 %
MTV3.fi	19	24%	16	26	9	3	2	1	100 %
N	639	560	525	463	257	186	159	116	100 %
% aihepiireistä	22	19	18	16	9	6	6	4	100 %

Liitetaulukko 8: aihepiirit viestimittäin 2010, N=2977

Viestin	Vapaa- aika	Poli- tiikka	Talous	Turval- lisuus	Ympä- ristö	Infor- maatio	Ter- veys	Muu aihe	Yht.
Helsingin Sanomat	31	20	12	10	11	6	5	6	100
Ilkka	27	9	14	14	8	8	8	11	100
Kainuun Sanomat	27	9	20	7	9	12	8	8	100
Turun Sanomat	29	12	19	7	12	6	8	8	100
Iltaalehti	43	7	2	18	4	4	16	6	100
Ilta-Sanomat	47	8	5	19	3	1	12	5	100
Ylen Päivän peili	5	23	23	17	14	7	5	6	100
Radio Nova	9	17	25	17	14	6	8	3	100
Ylen tv-uutiset	13	27	21	14	12,	4	5	4	100
MTV3:n uutiset	8	23	26	17	10	6	6	5	100
HS.fi	23	13	12	25	11,	7	5	5	100
Ilkka.fi	27	13	13	16	10	7	8	6	100
Kainuunsanomat.fi	34	8	12	18	9	4	8	7	100
TurunSanomat.fi	29	13	16	16	13	7	4	3	100
Iltaalehti.fi	22	10	10	32	8	4	5	8	100
IltaSanomat.fi	30	5	2	34	6	4	8	11	100
Yle.fi	13	18	17	15	13	10	9	6	100
MTV3.fi	5	16	8	31	14	10	10	6	100
N	697	416	421	540	303	187	225	188	2977
% aihepiireistä	23	14	14	18	10	6	8	6	100

Liitetaulukko 9: Aihepiirit viestimittäin 2012, N=3003

Viestin	Vapaa- aika	Poli- tiikka	Talous	Turval- lisuus	Ympä- ristö	Infor- maatio	Ter- veys	Muu aihe	Yht.
Helsingin Sanomat	31	23	15	7	9	9	4	2	100
Ilkka	29	21	15	5	9	11	6	4	100
Kainuun Sanomat	12	24	17	20	12	5	7	4	100
Turun Sanomat	31	19	19	4	9	10	6	2	100
Iltalehti	43	15	5	25	6	1	2	2	100
Ilta-Sanomat	39	23	3	16	6	2	6	4	100
Ylen Päivän peili	7	40	26	7	11	2	6	1	100
Radio Nova	11	30	27	15	11	2	4	1	100
Ylen tv-uutiset	11	35	25	8	11	6	3	2	100
MTV3:n uutiset	8	29	28	12	10	4	6	4	100
HS.fi	25	30	9	12	9	9	5	2	100
Ilkka.fi	33	19	15	11	7	6	6	4	100
Kainuunsanomat.fi	23	23	11	23	8	5	5	2	100
Turunsanomat.fi	18	20	15	22	11	5	7	2	100
Iltalehti.fi	22	17	4	36	7	5	6	4	100
Iltasanomat.fi	34	11	4	28	6	7	6	4	100
Yle.fi	9	35	14	11	11	7	10	4	100
MTV3.fi	11	26	12	30	8	5	7	2	100
N	646	731	448	485	269	172	170	82	3003
% aihepiireistä	22	24	15	16	9	6	6	3	100

Liitetaulukko 10: Juttujen jakautuminen aihealueisiin viestimittäin 2008, N=3008

Aihealue	HS	Ilkka	KS	TS	IL	IS	Metro	YlePP	Nova	TV1	MTV3	HS.fi	Ilkka.fi	KS.fi	TS.fi	IL.fi	IS.fi	Yle.fi	MTV3.fi	YHT.
Alkoholi, huumeet	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	3	1	1	1
Asuminen	3	0	1	3	0	2	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1
Energia	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	2	1	3	1	0	1	2	1
Harrasteet	0	1	4	3	1	1	2	1	0	0	3	1	1	1	1	1	2	0	1	1
Historia	1	1	3	2	2	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	2	1	1	0	1
Joukkoviestintä	1	3	1	1	1	3	2	2	1	3	1	5	4	1	1	5	1	4	1	2
Kansainvälinen politiikka	4	2	1	3	1	0	2	8	7	8	6	5	1	5	5	4	2	10	7	4
Sisäpolitiikka	2	5	2	2	3	3	0	8	12	6	6	5	3	3	2	4	1	7	4	4
Kotitalous, kuluttaminen	4	3	3	2	2	3	5	0	1	1	1	1	1	1	2	7	1	1	1	2
Koulutus	0	3	2	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
Kulttuuri, viihde	10	10	14	11	10	10	26	3	1	5	7	3	11	1	12	1	14	2	7	8
Kunnallispolitiikka	2	7	3	3	0	0	0	1	0	1	1	1	3	3	0	0	1	1	0	2
Liikenne	3	3	4	3	1	3	2	2	3	3	1	5	3	2	2	3	2	2	3	3
Maa- ja metsätalous	2	2	3	1	0	0	0	1	1	0	2	0	0	2	3	0	0	3	1	1
Muu aihe	3	6	3	3	11	9	6	1	2	1	3	5	4	3	2	3	8	1	1	4
Onnettomuudet	3	3	2	1	8	7	4	2	4	3	6	4	10	5	5	12	10	3	7	5
Perhe, suhteet	0	1	0	1	13	10	1	1	2	1	1	1	1	0	0	4	4	0	1	2
Rikos, rangaistus	7	5	4	3	16	14	6	5	11	7	8	15	6	8	8	24	23	4	18	10
Sosiaaliturva	2	1	2	2	0	0	0	0	2	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1
Suomen ulkopol.	0	2	2	0	0	1	0	3	3	1	1	1	1	1	0	1	0	2	1	1
Suomen vähemmistöt	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Talouspolitiikka	2	1	0	2	1	1	0	2	1	4	1	0	0	1	2	1	0	1	1	1
Terveys, sairaus	7	6	5	2	6	4	5	4	5	6	3	3	5	4	3	2	1	4	1	4
Tutkimus, tiede, tekniikka	3	0	0	2	0	1	2	1	7	3	3	2	2	1	5	1	1	3	1	2
Työmarkkinat	4	7	4	6	3	5	3	15	9	10	7	8	3	4	2	4	3	13	10	6
Maanpuolustus	1	1	2	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	2	0	0	0	1	1	1
Ulkomaat	10	3	4	9	1	2	3	13	7	11	10	10	2	11	9	4	4	17	11	8
Urheilu	8	11	12	10	17	18	24	0	2	0	1	9	19	18	15	0	16	0	8	10
Uskonto, elämäntutkimus	0	2	1	1	0	0	0	0	0	2	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Ympäristökysymykset	5	3	5	7	1	1	1	6	1	6	8	3	5	5	4	1	1	10	4	4
Yritystalous	9	4	12	14	2	1	5	16	10	14	18	6	8	13	9	9	3	11	5	9
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	236	176	185	175	143	137	103	165	135	156	160	144	157	153	142	139	168	168	166	3008

Liitetaulukko 11: juttujen jakautuminen aihealueisiin 2010 viestimittain. n=2977

	HS	Ilkka	KS	TS	IL	IS	YlePP	Nova	YleTV	MTV3	HS.fi	Ilkka.fi	KS.fi	TS.fi	IL.fi	IS.fi
Alkoholi, huumeet	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Asuminen	1	1	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0
Energia	2	2	0	2	1	0	2	2	1	1	1	1	1	1	1	0
Harrasteet	1	4	4	3	2	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1
Historia	1	1	2	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	2	1
Joukkoviestintä	0	1	1	1	1	1	3	2	1	2	2	1	1	1	1	1
Kotitalous, kuluttaminen	8	1	2	4	4	6	1	2	3	1	1	2	2	2	3	2
Koulutus	2	4	8	2	1	0	1	1	1	1	2	1	2	2	0	0
Kulttuuri ja viihde	12	8	5	9	9	14	1	3	8	4	7	5	14	11	3	9
Kunnallispolitiikka	3	2	3	4	1	0	0	0	0	1	0	1	4	5	0	0
Kv-politiikka	4	1	2	3	0	2	6	4	8	7	4	5	0	3	1	2
Liikenne	4	2	3	3	1	1	4	4	2	3	3	3	3	4	2	2
Maa- ja metsätalous	1	3	2	2	0	0	1	1	1	3	1	0	1	1	1	1
Maanpuolustus	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Onnettomuudet	3	3	2	4	8	6	6	6	7	6	8	4	7	8	13	13
Perhe ja parisuhde	3	1	1	1	8	6	0	1	0	1	1	1	1	1	1	4
Rikokset	7	10	6	2	11	12	10	11	5	11	17	12	11	8	20	21
Sisäpolitiikka	5	5	3	1	3	4	7	7	5	7	4	2	3	2	5	2
Sosiaaliturva	1	2	2	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0
Suomen ulkopolitiikka	2	1	1	1	2	1	1	2	3	1	1	1	1	1	0	1
Suomen vähemmistöt	2	2	2	1	0	0	3	1	2	0	1	0	1	1	1	0
Talouspolitiikka	2	1	1	2	0	0	4	2	3	3	2	1	1	1	2	0
Terveys	4	5	5	6	15	11	4	7	5	4	3	6	7	2	3	7
Tiede ja tutkimus	2	1	1	4	1	1	1	1	0	1	1	1	0	2	1	1
Työmarkkinat	4	3	6	4	0	2	8	10	8	6	4	4	5	7	4	1
Ulkomaat	6	1	0	4	1	1	10	4	12	7	4	4	1	1	5	1
Urheilu	8	13	16	13	20	19	1	3	1	2	15	18	16	15	14	14
Uskonto	2	2	0	1	1	0	1	3	1	1	2	3	1	1	1	1
Ympäristö	5	3	3	6	2	3	8	8	9	6	7	7	4	7	5	4
Yritystalous	5	7	12	12	2	3	11	12	10	14	6	8	5	7	3	1
Muu	4	10	6	7	6	5	3	3	2	5	4	6	5	2	8	11
YHT.	190	179	128	173	160	157	145	184	147	176	168	167	168	168	168	166
N	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Liitetaulukko 12: Juttujen jakautuminen aihealueisiin viestimittäin 2012 (N=3003)

%	HS	Ilkka	KS	TS	IL	IS	YlePP	Nova	TV1	MTV3	HS.fi	Ilkka.fi	KS.fi	TS.fi	IL.fi	IS.fi	Yle.fi	MTV3.fi	YHT.
Alkoholi, huumet	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1
Asuminen	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1
Energia	1	1	0	2	0	0	1	2	1	2	1	0	0	2	1	1	1	2	1
Harrasteet	0	5	2	1	0	1	0	1	0	1	0	2	1	1	0	2	1	2	1
Historia	3	1	0	2	1	1	1	0	1	1	2	0	1	0	1	1	2	1	1
Joukkoviestintä	1	1	1	2	0	0	0	1	3	1	1	1	0	0	2	2	1	2	1
Kansainvälinen politiikka	4	2	1	3	0	2	10	7	6	7	10	5	4	2	2	1	10	5	5
Kotitalous, kuluttaminen	6	7	4	7	2	2	1	3	2	0	3	5	2	2	2	4	1	2	3
Koulutus	1	4	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Kulttuuri ja viihde	12	8	0	10	14	12	5	3	5	4	8	6	4	5	11	9	4	4	7
Kunnallispolitiikka	4	9	8	5	0	0	1	2	1	3	1	6	4	2	0	0	2	2	3
Liikenne	3	1	3	3	0	2	3	3	2	2	1	2	0	4	1	0	2	2	2
Maa- ja metsätalous	0	2	3	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1
Maaanpuolustus	2	0	2	1	0	0	0	2	1	1	0	0	1	1	2	1	1	0	1
Onnettomuudet	0	2	7	1	6	5	1	4	2	2	3	3	7	7	10	12	5	8	5
Perhe,suhteet	1	0	0	0	6	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6	0	1	2
Rikos ja rangaistus	4	3	10	3	18	12	6	9	5	9	9	8	15	14	25	15	5	22	11
Sisäpolitiikka	7	6	9	2	11	12	12	7	12	7	11	5	9	7	12	8	8	12	9
Sosiaaliturva	2	0	1	2	0	1	1	2	1	3	1	0	1	1	1	1	3	1	1
Suomen vähemmistöt	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0
Suomen ulkopol.	0	2	1	1	1	0	3	2	3	1	1	1	1	1	0	0	1	2	1
Talouspolitiikka	4	1	1	4	0	1	11	8	10	8	5	2	2	4	1	2	4	2	4
Terveys, sairaus	2	6	6	3	2	5	4	2	1	2	3	5	3	6	2	4	6	4	4
Tiede ja tutkimus	2	2	1	5	0	0	1	1	0	0	4	2	2	3	2	4	2	1	2
Työmarkkinat	6	6	7	5	1	2	8	7	8	5	1	5	2	4	2	0	4	4	4
Ulkomaar	7	2	3	8	3	10	15	12	14	11	7	3	5	8	2	3	13	5	7
Urheilu	11	9	5	13	20	17	0	4	3	2	13	19	15	9	8	12	3	2	9
Uskonto ja elämäkatsomus	1	4	1	1	0	1	0	1	1	2	1	2	1	1	0	1	1	1	1
Ympäristö-kysymykset	4	5	8	4	6	4	6	5	8	6	6	4	8	5	5	5	7	4	6
Yritystalous	4	5	7	10	4	1	6	12	7	14	4	8	6	7	1	2	5	6	6
Muu aihe	1	4	3	2	2	4	1	1	2	3	2	3	2	2	4	4	3	2	2
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	205	140	215	174	125	130	142	190	155	172	174	172	168	169	168	170	166	168	3003

Liitetaulukko 13: Toimijaluokat ja -alaluokat 2008–2012

%	2008	2010	2012
Valtio	21	21	24
Valtiojohto, puoluelaitos	10	10	13
Julkishallinto	8	7	7
Poliisihallinto, rajav.	2	3	3
Oikeusistuinlaitos	0	1	1
Puolustushallinto	1	0	0
Vietteet	18	20	16
Urheilu	10	11	9
Viihde	4	6	4
Kulttuuri	4	4	3
Talous	19	17	14
Elinkeinoelämä	14	14	12
Ay-liike	4	2	2
Maatalous	1	1	0
Ulkovallat	13	9	13
Yksityishenkilöt	15	15	10
Tutkimus	3	4	6
Kansalaistoiminta	3	3	2
Muu	8	12	13
Uskonnollinen yhteisö	1	2	1
Muu tiedotusväline	1	1	1
Viestin itse	0	0	1
Muu	6	10	11
Total	100	100	100
N	2874	2955	2925

Liitetaulukko14: Päätahot välineittäin 2008, N=2875

%	HS	Ilkka	KaiSa	TS	IL	IS	Yle/PP	Rnova	Yle/Tv	MTV3/Kym	Hs/int	Ilkka/int	KaiS/int	TS/int	IL/int	IS/int	Yle/int	Mtv3/int	Yht %	N
Valtio	20	33	25	18	13	12	27	29	23	26	26	18	22	17	17	9	25	19	21	606
Valtiojohto, puoluelaitos	8	11	6	5	11	11	17	17	16	13	13	4	7	4	10	4	13	9	10	276
Julkishallinto	9	18	15	13	2	1	7	8	5	8	7	13	11	11	2	1	8	5	8	236
Poliisihallinto, rajav.	3	2	1	1	0	0	2	3	1	4	6	0	3	1	3	5	2	3	2	61
Oikeusistuin-laitos	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	10
Puolustus-hallinto	0	1	2	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	2	1	23
Vietteet	18	20	22	21	42	43	3	5	5	8	14	31	18	28	4	35	2	12	18	519
Urheilu	9	10	13	11	20	21	0	2	0	1	10	20	18	16	1	17	0	7	10	276
Viihde	2	3	3	2	20	18	0	2	1	2	3	3	0	3	1	14	0	1	4	124
Kulttuuri	7	7	7	8	1	4	3	1	3	4	1	8	0	9	1	6	2	4	4	119
Talous	15	18	20	25	7	11	30	22	25	25	15	16	18	14	19	10	24	20	19	534
Elinkeino-elämä	12	13	17	21	4	9	18	15	19	19	10	13	13	12	17	8	16	13	14	395
Ay-liike	3	4	1	4	2	1	11	8	6	6	5	3	5	1	2	2	6	7	4	121
Maatalous	1	1	2	0	1	2	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	2	0	1	18
Yksityis-henkilöt	18	10	12	13	28	17	5	12	16	11	12	9	14	11	32	27	7	18	15	432
Ulkovallat	17	6	7	10	3	4	23	14	19	15	17	2	15	14	12	7	27	18	13	372
Tutkimus	4	2	6	5	1	2	4	4	1	3	6	5	3	5	6	2	5	3	3	105
Kansalais-toiminta	3	3	2	2	1	1	3	5	3	3	4	4	3	4	4	1	3	2	3	80
Muu	5	8	7	6	6	8	6	9	10	10	6	15	7	7	7	10	7	8	8	227
Muu tiedotus-väline	0	0	1	0	1	1	1	2	3	2	4	4	1	0	1	2	1	1	1	39
Uskonnollinen yhteisö	0	2	1	0	0	0	0	0	3	1	0	2	1	0	1	0	0	0	1	15
Viestin itse	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Muu	5	5	6	6	5	7	5	7	4	7	3	9	5	7	6	8	5	7	6	168
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	232	175	183	173	142	136	162	134	154	159	144	153	151	140	139	167	166	165		2875

Liitetaulukko15: Päätahot välineittäin 2010, N=2955

%	HS	Ilkka	KaSa	TS	IL	IS	Yle/PP	Rnova	Yle/Tv	MTV3/Kym	Hs/int	Ilkka/int	KaSa/int	TS/int	IL/int	IS/int	Yle/int	Mtv3/int	Yht %	N
Valtio	21	30	27	26	13	11	25	29	19	25	16	18	17	21	18	11	24	24	21	614
Valtiojohto, puoluelaitos	10	11	6	9	9	8	17	16	12	17	7	6	7	9	9	6	13	11	10	297
Julkishallinto	9	13	20	16	2	1	7	8	4	3	5	7	7	9	4	2	6	5	7	203
Poliisihallinto, rajav.	3	3	1	1	2	1	1	3	2	4	3	4	2	2	4	3	3	5	3	82
Oikeus- istuinelaitos	0	2	0	1	0	1	0	2	0	1	1	1	1	1	1	0	1	2	1	25
Puolustus- hallinto	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	7
Vietteet	17	20	21	24	49	46	1	6	10	3	21	25	30	26	18	35	9	4	20	597
Urheilu	7	13	16	13	25	17	0	2	1	1	14	19	18	15	13	17	3	1	11	320
Viihde	3	2	2	2	21	23	1	1	4	1	3	3	5	4	4	17	3	2	6	163
Kulttuuri	7	5	4	8	3	5	1	3	4	2	4	3	7	7	1	1	3	1	4	114
Talous	18	16	22	19	6	9	20	25	22	25	16	18	16	17	14	7	18	16	17	491
Elinkeinoelämä	16	14	21	16	5	8	16	19	17	21	11	13	13	14	11	6	14	15	14	407
Ay-liike	1	1	0	2	0	1	3	6	5	2	4	4	2	2	2	1	4	1	2	65
Maatalous	1	1	1	1	1	0	1	0	1	2	1	1	1	1	1	0	0	0	1	19
Yksityis- henkilöt	16	12	16	11	16	19	11	4	14	14	13	14	17	10	29	27	10	16	15	438
Ulkovallat	7	5	1	6	4	5	20	12	20	14	14	5	4	8	5	4	13	10	9	256
Tutkimus	6	4	3	5	3	1	4	6	3	1	4	6	1	5	4	6	11	5	4	128
Kansalais- toiminta	3	2	3	4	0	1	4	4	2	3	4	2	2	1	1	1	4	4	3	73
Muu	12	11	8	6	11	9	13	15	10	14	14	14	12	12	12	14	12	21	12	358
Muu tiedotus- väline	1	1	0	0	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	0	2	44
Uskonnollinen yhteisö	2	2	0	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	3	1	1	2	1	1	28
Viestin itse	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	6
Muu	9	8	8	5	8	7	9	11	8	11	11	10	9	9	10	11	9	19	10	280
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	189	172	128	173	160	156	143	182	145	174	167	167	167	168	168	164	165	167		2955

Liitetaulukko 16: Päätahot välineittäin 2012, N=2925

%	HS	Ilkka	KaiSa	TS	IL	IS	Yle/PP	Rnova	Yle/Tv	MTV3/Kym	Hs/int	Ilkka/int	KaiS/int	TS/int	IL/int	IS/int	Yle/int	Mtv3/int	Yht %	N
Valtio	23	32	35	33	19	17	25	26	26	23	25	19	15	25	24	19	24	29	24	701
Valtiojohto, puoluelaitos	9	6	15	12	13	16	17	14	20	16	15	7	12	10	13	11	14	16	13	379
Julkishallinto	11	11	15	8	2	0	7	10	5	4	5	8	10	6	5	3	8	4	7	215
Poliisihallinto, rajav.	0	13	5	13	1	1	1	1	1	1	4	4	2	7	4	3	1	7	3	75
Oikeusistuin-laitos	0	2	0	0	2	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	20
Puolustus-hallinto	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	12
Vietteet	19	16	7	25	38	42	4	5	9	5	17	25	19	14	22	27	5	4	16	477
Urheilu	10	9	6	14	19	19	0	4	3	2	12	20	16	10	9	13	3	1	9	271
Viihde	3	2	0	2	15	18	1	0	1	1	3	2	1	1	13	12	0	2	4	90
Kulttuuri	6	5	1	9	4	5	3	1	5	2	2	3	2	3		2	2	1	3	116
Talous	11	16	19	22	9	6	15	21	19	24	9	17	12	19	4	6	12	13	14	420
Elinkeinoelämä	8	11	15	19	8	5	12	16	14	19	8	15	11	17	3	6	10	13	12	344
Ay-liike	3	4	3	2	1	1	4	5	5	4	1	1	1	2	1	0	2	2	2	68
Maatalous	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8
Yksityishenkilöt	10	12	9	5	15	10	7	4	5	13	7	5	17	9	23	20	4	14	10	438
Ulkovallat	15	6	5	12	6	12	25	19	21	20	20	9	12	11	5	4	25	14	13	304
Tutkimus	7	6	7	7	3	5	4	7	3	2	9	5	5	7	5	9	8	7	6	176
Kansalais-toiminta	3	6	1	2		2	3	2	3	2	2	4	2	2			2	2	2	61
Muu	13	9	18	6	11	9	15	17	15	12	11	14	8	14	16	17	21	17	14	393
Muu tiedotus-väline	2	0	1	0	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0	1	3	1	2	1	26
Uskonnollinen yhteisö	1	3	2	1	0	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0	0	1	1	1	22
Viestin itse	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	2	2	1	1	16
Muu	9	6	15	4	9	6	14	17	12	11	9	10	8	14	14	12	17	13	11	330
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-
N	202	136	199	171	125	129	138	187	150	164	172	164	161	163	166	167	166	165	-	2925

Liitetaulukko17: Keskeiset puhujat välineittäin 2008, N = 2480

%	HS	Ilkka	KaiSa	TS	IL	IS	Yle/PP	Rnova	Yle/Tv	MTV3/Kym	Hs/int	Ilkka/int	KaiS/int	TS/int	IL/int	IS/int	Yle/int	Mtv3/int	Yht %	N
Valtio	25	37	24	24	21	17	36	41	33	30	34	33	31	24	28	27	28	33	29	714
Valtiojohto, puoluelaitos	8	12	4	6	9	8	19	23	19	15	13	7	9	4	7	4	14	13	11	260
Julkishallinto	11	19	15	14	5	2,3	11	7	11,6	7	7	15	13	13	4	1,4	8	8	10	245
Poliisihallinto, rajav.	5	3	2	2	7	3,8	4	4	1,7	3	6	7	6	3	13	15,9	2	8	5	129
Oikeusistuina-laitos	0	1	2	0	0	3	2	5	1	3	7	2	3	3	4	5	2	4	2	60
Puolustus-hallinto	1	1	1	1	0	0	1	2	0	1	1	2	1	1	0	0	1	1	1	20
Vietteet	15	18	23	20	37	38	1	1	3	8	6	13	15	23	4	29	1	9	15	373
Urheilu	9	11	12	11	16	18	0	1	0	1	5	11	15	12	1	15	0	6	8	199
Viihde	1	2	4	2	19	16	0	0	0	2	0	1	0	1	2	9	0	1	3	84
Kulttuuri	5	5	7	8	2	5	1	0	3	5	1	1	0	11	1	5	1	3	4	90
Talous	17	17	22	23	12	12	23	20	22	17	15	19	20	20	16	10	19	22	18	446
Elinkeino-elämä	14	13	19	20	10	10	14	14	17	12	9	15	13	17	14	7	13	13	14	339
Ay-liike	1	3	1	2	1	1	8	6	4	5	6	3	5	2	2	3	5	8	4	89
Maatalous	1	1	2	1	2	2	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	1	18
Yksityishenkilöt	10	8	9	6	20	12	5	1	12	10	2	2	3	4	20	12	1	4	8	200
Ulkovaltat	8	7	6	10	4	4	16	14	9	17	18	7	19	16	10	6	30	23	12	297
Tutkimus	16	5	9	10	3	6	9	11	11	5	9	11	5	8	10	7	10	3	8	207
Kansalais-toiminta	5	3	2	1	1	2	6	5	3	3	6	4	2	3	4	1	4	1	3	74
Muu	4	7	6	6	4	9	5	9	9	10	11	11	5	4	7	9	7	6	7	169
Muu tiedotusväline	2	1	1	1	3	2	2	7	6	3	9	2	4	1	2	6	5	3	3	18
Uskonnollinen yhteisö	0	2	1	1	0	0	0	0	3	1	0	3	1	0	1	0	0	1	1	79
Viestin itse	1	1	1	0	0	1	1	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	1	0	11
Muu	1	2	3	4	1	6	2	2	1	4	2	4	0	3	4	3	1	1	3	61
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	223	170	173	172	137	133	133	111	121	117	125	91	115	113	125	138	139	144		2480

Liitetaulukko18: Keskeiset puhujat välineittäin 2010, N=2556

%	HS	Ilkka	KaiSa	TS	IL	IS	Yle/PP	Rnova	Yle/Tv	MTV3/Kym	Hs/int	Ilkka/int	KaiS/int	TS/int	IL/int	IS/int	Yle/int	Mtv3/int	Yht %	N
Valtio	23	34	34	29	16	15	37	38	30	40	28	22	33	32	35	28	29	37	30	757
Valtiojohto, puoluelaitos	9	11	7	9	9	9	16	17	15	22	6	4	9	10	10	4	12	11	10	262
Julkishallinto	9	14	25	17	1	3,3	12	9	9,2	10	9	11	11	13	9	2,7	8	10	10	256
Poliisihallinto, rajav.	4	4	1	2	5	2	7	6	4,2	8	9	7	9	7	16	14,1	7	11	7	174
Oikeusistuin-laitos	1	3	1	0	1	1	2	5	2	0	4	1	4	2	1	6	2	5	2	54
Puolustus-hallinto	1	1	1	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0,7	1	1	0	11
Vietteet	12	19	21	22	41	39	2	2	8	3	15	18	17	18	13	26	5	1	16	407
Urheilu	6	14	17	13	18	14	0	1	0	1	11	14	16	8	11	13	2	0	9	229
Viihde	2	2	1	2	20	21	1	0	3	0	1	0	0	4	1	13	1	1	4	107
Kulttuuri	4	3	3	8	2	5	1	2	4	2	2	4	1	6	1	0	1	1	3	71
Talous	17	18	19	17	7	11	16	18	20	22	14	20	13	17	15	9	18	17	16	405
Elinkeino-elämä	16	16	17	16	7	10	12	14	18	17	11	14	11	13	9	7	15	16	13	337
Ay-liike	1	1	0	1	0	1	3	4	2	3	3	5	1	4	4	1	4	1	2	52
Maatalous	1	1	2	0	1	0	1	0	1	3	0	0	1	1	2	0	0	0	1	16
Yksityis-henkilöt	11	6	12	7	12	16	6	1	7	8	1	5	9	6	11	11	3	6	8	197
Ulkovallat	5	4	0	6	2	3	18	13	14	14	18	12	3	8	5	6	14	13	9	218
Tutkimus	14	4	7	11	6	3	7	12	10	3	9	12	4	10	6	7	15	11	9	217
Kansalais-toiminta	5	3	3	3	1	1	5	6	4	5	2	2	1	0	1	1	5	3	3	70
Muu	13	12	5	5	16	11	9	10	7	5	12	11	21	9	14	13	13	13	11	285
Muu tiedotus-väline	3	1	0	1	5	3	3	4	2	1	6	5	2	3	7	5	4	5	3	28
Uskonnollinen yhteisö	1	2	0	1	1	0	2	1	1	1	1	2	0	2	1	1	1	1	1	82
Viestin itse	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	10	0	0	2	0	1	1	37
Muu	7	6	4	4	8	7	3	5	3	3	4	4	9	4	6	5	7	7	5	138
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
N	181	163	124	168	148	151	121	127	119	121	142	113	138	144	142	149	152	153		2556

Liitetaulukko19: Keskeiset puhujat välineittäin 2012, N=2471

%	Helsingin Sanomat	Ilkka	Kainuun Sanomat	Turun Sanomat	Ilta-Sanomat	Ilta-Sanomat	Yle PP	Radio Nova	Yle tv-uutiset	MTV3	HS Internet	Ilkka internet	KaiS/int	TS/int	Ilta-Sanomat/internet	IS/int	Yle/int	MTV/int	Yht%	N
Valtio	27	29	47	25	28	24	30	40	33	37	26	25	39	38	42	27	29	38	33	796
Valtiojohto, puoluelaitos	10	13	16	8	13	15	16	15	20	22	11	8	11	11	13	8	14	10	13	317
Julkishallinto	13	12	20	15	4	1	10	17	9	10	5	8	10	8	6	6	11	8	10	241
Poliisihallinto, rajav.	2	1	8	1	7	7	3	6	3	4	9	9	13	15	19	11	3	15	8	186
Oikeusistuina-laitos	0	0	1	0	3	1	0	2	1	1	1	0	4	3	4	1	1	4	1	35
Puolustushal-linto	2	3	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	17
Vietteet	16	15	8	24	33	34	4	2	4	4	16	17	13	9	18	18	6	4	14	341
Urheilu	9	9	8	14	15	14	0	2	0	2	13	14	10	6	8	9	3	1	8	191
Viihde	2	2	0	1	14	17	1	0	0	0	2	3	1	0	10	7	1	3	3	67
Kulttuuri	5	4	0	9	4	3	3	0	4	2	1	2	2	3	0	2	2	0	3	83
Talous	10	16	17	23	8	8	17	19	17	16	8	16	11	17	6	2	13	10	13	314
Elinkeinoelämä	7	12	11	20	6	6	8	13	12	13	7	13	9	12	5	2	10	9	10	239
Ay-liike	2	3	5	2	2	2	7	6	5	2	1	2	2	5	1	0	3	1	3	66
Maatalous	1	1	1	1	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	9
Ulkovallat	11	1	5	8	8	9	19	18	15	17	15	9	13	11	4	8	20	11	11	274
Tutkimus	14	11	9	11	8	10	11	10	12	5	14	11	8	12	7	12	14	12	11	264
Yksityis-henkilöt	10	11	4	5	10	5	8	1	9	7	3	2	3	2	7	8	1	5	6	141
Kansalais-toiminta	2	5	1	2	0	1	2	1	3	3	3	5	2	2	0	2	3	3	2	56
Muu	9	8	8	4	4	10	9	11	8	11	15	14	12	8	18	24	14	17	11	286
Muu tiedotus-väline	3	1	5	1	2	6	7	6	2	2	10	8	9	4	10	15	7	8	6	146
Viestin itse	1	1	0	1	0	1	2	0	2	2	2	0	1	0	3	3	1	5	1	36
Uskonnollinen yhteisö	1	3	1	1	0	1	0	0	2	2	0	1	0	0	0	0	1	1	1	18
Muu	4	3	3	1	2	2	2	5	2	5	3	5	2	4	5	6	5	3	3	86
Total %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-
Yhteensä	192	134	149	169	123	125	122	126	116	121	150	110	129	125	141	139	148	152	-	2471

Liitetaulukko 20: Päätahojen sukukupuolijakauma aihepiireittäin ja -luokittain 2008, N=2875

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
VAPAA-AIKA	63	21	6	10	100	632
Viihde ja kulttuuri	54	24	8	15	100	220
Urheilu	84	11	1	4	100	266
Perhe, suhteet	28	46	21	5	100	57
Vapaa-aika	61	31	3	6	100	36
Koti, kuluttaminen	34	32	8	26	100	53
POLITIikka	58	13	5	24	100	559
Sisäpolitiikka	42	36	7	15	100	124
Ulkopolitiikka	77	7	0	17	100	30
Kansainvälinen politiikka	64	4	2	30	100	129
Ulkomaat	65	5	6	24	100	230
Kunnallispolitiikka	41	22	4	33	100	46
TALOUS	44	17	4	36	100	520
Talouspolitiikka	53	13	9	25	100	32
Yritystalous	56	5	2	37	100	265
Työmarkkinat	26	32	5	37	100	187
Maatalous	44	25	3	28	100	36
TURVALLISUUS	54	13	5	28	100	462
Maanpuolustus	65	4	8	23	100	26
Rikokset	60	13	5	22	100	289
Onnettomuudet	40	14	4	42	100	147
YMPÄRISTÖ	49	9	4	38	100	248
Energia	58	0	3	39	100	31
Ympäristö	50	11	3	37	100	120
Liikenne	47	6	4	44	100	73
Asuminen	42	21	13	25	100	24
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	44	23	7	27	100	186
Historia	54	14	4	29	100	28
Tutkimus	41	22	9	28	100	54
Uskonto, elämänskatsomus	73	7	7	13	100	15
Joukkoviestintä	38	25	5	33	100	64
Koulutus	36	40	8	16	100	25
TERVEYS	34	34	4	28	100	158
Terveys	37	32	4	27	100	115
Sosiaaliturva	24	52	8	16	100	25
Alkoholi	33	17	0	50	100	18
MUU AIHE	38	37	9	16	100	110
Muu aihe	39	37	9	15	100	106
Vähemmistöt	25	50	0	25	100	4
Yht %	52	18	5	25	100	-
N	1503	513	142	717	-	2875

Liitetaulukko21: Päätahojen sukupuolijakauma aihepiireittäin ja -luokittain 2010, N = 2955

%	Mies	Nainen	Ei määr. / molemmat	Yht %	N
VAPAA-AIKA	63	27	11	100	691
Viihde ja kulttuuri	63	30	7	100	213
Urheilu	78	19	4	100	315
Perhe, suhteet	33	39	27	100	51
Harrasteet	43	37	14	100	35
Koti, kuluttaminen	30	36	34	100	77
POLITIikka	58	16	26	100	415
Sisäpolitiikka	63	25	12	100	128
Ulkopolitiikka	69	25	6	100	32
Kansainvälinen politiikka	52	10	39	100	101
Ulkomaat	52	9	40	100	114
Kunnallispolitiikka	70	13	18	100	40
TALOUS	53	10	30	100	420
Talouspolitiikka	61	5	34	100	43
Yritystalous	53	9	38	100	211
Työmarkkinat	53	11	36	100	135
Maatalous	39	15	45	100	31
TURVALLISUUS	57	16	27	100	535
Maanpuolustus	90	0	10	100	10
Rikokset	60	20	21	100	335
Onnettomuudet	52	12	36	100	190
YMPÄRISTÖ	49	10	42	100	298
Energia	61	0	39	100	33
Ympäristö	32	12	45	100	164
Liikenne	53	6	41	100	85
Asuminen	56	31	13	100	16
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	47	26	27	100	187
Historia	86	14	0	100	28
Tutkimus	29	29	42	100	38
Uskonto, elämäkatsomus	48	23	30	100	40
Joukkoviestintä	49	21	30	100	39
Koulutus	33	41	26	100	42
TERVEYS	34	32	33	100	225
Terveys	37	35	28	100	178
Sosiaaliturva	17	50	33	100	18
Alkoholi	28	7	66	100	29
MUU AIHE	43	30	27	100	184
Muu aihe	46	29	26	100	156
Vähemmistöt	29	39	32	100	28
Yht %	54	20	26	100	-
N	1594	584	777	-	2955

Liitetaulukko22: päähojen sukupuoli aihepiireissä ja -luokissa 2012, N=2925

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
VAPAA-AIKA	57	24	6	13	100	629
Viihde ja kulttuuri	56	27	7	11	100	200
Urheilu	76	16	1	7	100	266
Perhe, suhteet	26	48	17	9	100	46
Vapaa-aika	39	32	6	23	100	31
Koti, kuluttaminen	26	24	14	36	100	86
POLITIikka	59	10	7	24	100	724
Sisäpolitiikka	61	16	12	11	100	251
Ulkopolitiikka	64	12	6	18	100	33
Kansainvälinen politiikka	51	7	5	38	100	138
TALOUS	42	13	2	42	100	441
Talouspolitiikka	37	19	3	41	100	114
Yritystalous	42	9	0	49	100	182
Työmarkkinat	48	14	6	32	100	127
Maatalous	33	17	6	44	100	18
TURVALLISUUS	58	12	3	27	100	480
Maanpuolustus	67	0	8	25	100	137
Rikokset	61	10	3	26	100	319
Onnettomuudet	50	18	4	28	100	137
YMPÄRISTÖ	41	14	3	41	100	238
Energia	31	20	4	44	100	25
Ympäristö	36	15	2	47	100	140
Liikenne	51	11	7	31	100	55
Asuminen	67	11	0	22	100	18
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	52	17	9	23	100	168
Historia	77	15	4	4	100	26
Tutkimus	49	23	4	25	100	53
Uskonto, elämäkatsomus	50	12	12	27	100	26
Joukkoviestintä	43	10	7	40	100	30
Koulutus	45	18	21	15	100	33
TERVEYS	29	31	10	31	100	167
Terveys	27	30	8	35	100	109
Sosiaaliturva	25	47	17	11	100	36
Alkoholi	50	5	5	41	100	22
MUU AIHE	37	28	5	29	100	78
Muu aihe	41	29	3	28	100	69
Vähemmistöt	11	22	22	44	100	9
Yht %	52	16	5	27	100	-
N	1511	471	160	783	-	2925

Liitetaulukko23: Päätahojen sukupuolijakauma toimijaluokissa ja -alaluokissa 2008, N = 2875

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
Valtio	48	24	3	25	100	606
Valtiojohto, puoluelaitos	49	32	5	15	100	276
Julkishallinto	46	24	1	28	100	236
Poliisihallinto, rajav.	46	0	0	54	100	61
Oikeusistuinlaitos	40	20	0	40	100	10
Puolustushallinto	70	0	0	30	100	23
Vietteet	68	22	4	6	100	519
Urheilu	83	11	2	4	100	276
Viihde	45	47	5	3	100	119
Kulttuuri	57	23	8	12	100	124
Talous	49	14	2	35	100	534
Elinkeinoelämä	55	8	2	35	100	395
Ay-liike	24	35	3	39	100	121
Maatalous	61	17	6	17	100	18
Yksityishenkilöt	43	24	14	18	100	432
Ulkovaltat	65	5	4	26	100	372
Tutkimus	55	17	0	28	100	105
Kansalaistoiminta	48	23	4	26	100	80
Muu	31	8	6	54	100	227
Uskonnollinen yhteisö	80	7	0	13	100	15
Muu tiedotusväline	49	10	5	36	100	39
Viestin itse	80	0	0	20	100	5
Muu	21	8	7	63	100	168
Total	52	18	5	25	100	-
N	1503	513	142	717	-	2875

Liitetaulukko24: Päätahojen sukupuolijakauma toimijaluokissa ja -alaluokissa 2010, N=2955

%	Mies	Nainen	Molemmat/ Ei määrit.	Yht %	N
Valtio	58	22	20	100	614
Valtiojohto, puoluelaitos	61	28	11	100	297
Julkishallinto	54	22	24	100	203
Poliisihallinto, rajav.	63	0	37	100	82
Oikeusistuinlaitos	20	24	56	100	25
Puolustushallinto	86	0	14	100	7
Vietteet	70	25	4	100	597
Urheilu	79	18	3	100	320
Viihde	58	34	7	100	163
Kulttuuri	63	31	6	100	114
Talous	53	9	39	100	491
Elinkeinoelämä	54	9	37	100	407
Ay-liike	43	8	49	100	65
Maatalous	58	11	32	100	19
Yksityishenkilöt	44	30	27	100	438
Ulkovaltat	47	9	45	100	256
Tutkimus	49	28	23	100	128
Kansalaistoiminta	38	23	37	100	73
Muu	44	15	41	100	358
Uskonnollinen yhteisö	55	21	25	100	44
Muu tiedotusväline	46	21	32	100	28
Viestin itse	33	17	50	100	6
Muu	43	13	44	100	280
Total	54	20	3	100	-
N	1594	584	53	-	2955

Liitetaulukko 25: Päätahtojen sukupuolijakauma toimijaluokissa ja –alaluokissa 2012, N=2925

	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht. %	N
Valtio	56	19	7	19	100	701
Valtiojohto, puoluelaitos	62	22	10	6	100	379
Julkishallinto	47	20	4	30	100	215
Poliisihallinto, rajav.	52	4	3	41	100	75
Puolustushallinto	70	5	0	25	100	20
Oikeusistuinlaitos	8	17	0	75	100	12
Vietteet	65	24	4	7	100	477
Urheilu	75	16	1	8	100	271
Viihde	44	43	9	4	100	116
Kulttuuri	62	26	6	7	100	90
Talous	53	26	1	40	100	420
Elinkeinoelämä	45	11	1	44	100	344
Ay-liike	59	13	2	27	100	68
Maatalous	63	13	13	13	100	8
Ulkovallat	55	4	3	39	100	392
Yksityishenkilöt	53	26	12	10	100	304
Tutkimus	46	21	2	32	100	176
Kansalaistoiminta	34	16	7	43	100	61
Muu	34	10	9	47	100	394
Tiedotusväline	39	15	0	46	100	26
Uskonnollinen yhteisö	46	18	14	23	100	22
Viestin itse	38	13	0	50	100	16
Muu	33	9	10	49	100	330
Kaikki	52	16	6	27	100	-
Total	1511	471	160	783	-	2925

Liitetaulukko 26: Keskeisten puhujien sukupuolijakauma aihepiireissä ja -luokissa 2 008 N = 2480

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
VAPAA-AIKA	66	23	3	8	100	512
Viihde ja kulttuuri	55	32	5	8	100	173
Urheilu	85	8	1	6	100	205
Perhe, suhteet	43	37	10	10	100	51
Vapaa-aika	58	30	3	9	100	33
Koti, kuluttaminen	50	36	2	12	100	50
POLITIikka	61	17	4	19	100	505
Sisäpolitiikka	49	37	3	11	100	105
Ulkopolitiikka	65	12	0	23	100	26
Kansainvälinen politiikka	71	10	2	17	100	117
Ulkomaat	62	10	5	23	100	215
Kunnallispolitiikka	50	26	5	19	100	42
TALOUS	57	20	3	21	100	447
Talouspolitiikka	68	13	7	13	100	31
Yritystalous	68	7	1	23	100	220
Työmarkkinat	37	35	5	23	100	164
Maatalous	66	28	0	6	100	32
TURVALLISUUS	54	13	5	28	100	391
Maanpuolustus	70	4	17	9	100	23
Rikokset	45	13	1	41	100	261
Onnettomuudet	49	13	0	38	100	107
YMPÄRISTÖ	49	9	4	38	100	230
Energia	68	0	0	32	100	28
Ympäristö	63	13	3	22	100	110
Liikenne	53	13	3	31	100	68
Asuminen	46	21	13	21	100	24
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	44	23	7	27	100	157
Historia	60	24	4	12	100	25
Tutkimus	51	18	0	31	100	39
Uskonto, elämäntutkimus	67	13	7	13	100	15
Joukkoviestintä	46	28	4	22	100	54
Koulutus	29	54	13	4	100	24
TERVEYS	34	34	4	28	100	142
Terveys	51	36	2	11	100	100
Sosiaaliturva	20	56	12	12	100	25
Alkoholi	29	18	0	53	100	17
MUU AIHE	38	37	9	16	100	96
Muu aihe	46	38	7	10	100	92
Vähemmistöt	75	25	0	0	100	4
Yht %	56	20	3	20	100	-
N	1398	504	79	499	-	2480

Liitetaulukko 27: Keskeisten puhujien sukupuolijakauma aihepiireissä ja -luokissa 2010, N = 2556

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
VAPAA-AIKA	370	157	10	45	100	582
Viihde ja kulttuuri	61	30	1	8	100	187
Urheilu	77	18	0	5	100	246
Perhe, suhteet	35	38	13	15	100	48
Vapaa-aika	52	42	0	7	100	31
Koti, kuluttaminen	47	39	3	11	100	70
POLITIikka	235	60	4	77	100	376
Sisäpolitiikka	68	21	1	10	100	118
Ulkopolitiikka	77	19	0	3	100	31
Kansainvälinen politiikka	60	11	0	29	100	90
Ulkomaat	51	13	2	34	100	100
Kunnallispolitiikka	70	16	3	11	100	37
TALOUS	237	48	3	65	100	353
Talouspolitiikka	71	5	5	20	100	41
Yritystalous	71	12	0	17	100	169
Työmarkkinat	66	17	1	17	100	115
Maatalous	43	25	0	32	100	28
TURVALLISUUS	232	64	3	161	100	460
Maanpuolustus	100	0	0	0	9	9
Rikokset	48	14	1	38	100	290
Onnettomuudet	53	14	1	32	100	161
YMPÄRISTÖ	148	44	3	74	100	269
Energia	63	7	3	27	100	30
Ympäristö	51	20	1	28	100	148
Liikenne	58	9	1	31	100	77
Asuminen	64	36	0	0	100	14
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	81	40	0	28	100	149
Historia	58	37	0	5	100	19
Tutkimus	52	11	0	37	100	27
Uskonto, elämäkatsomus	55	23	0	23	100	31
Joukkoviestintä	59	19	0	22	100	32
Koulutus	50	43	0	8	100	40
TERVEYS	84	76	3	45	100	208
Terveys	42	35	2	21	100	165
Sosiaaliturva	22	50	0	28	100	18
Alkoholi	40	36	0	24	100	25
MUU AIHE	77	50	3	29	100	159
Muu aihe	54	26	2	19	100	132
Vähemmistöt	22	59	4	15	100	27
Yht %	57	21	1	21	100	-
N	1464	539	29	524		2556

Liitetaulukko 28: Keskeisten puhujien sukupuolijakauma aihepiireissä ja -luokissa 2012

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
VAPAA-AIKA	58	21	4	17	100	521
Viihde ja kulttuuri	54	26	5	15	100	163
Urheilu	72	11	1	16	100	208
Perhe, suhteet	41	41	7	12	100	42
Vapaa-aika	48	31	10	10	100	29
Koti, kuluttaminen	41	23	8	29	100	79
POLITIikka	55	13	5	27	100	617
Sisäpolitiikka	54	17	8	21	100	210
Ulkopolitiikka	73	10	3	13	100	30
Kansainvälinen politiikka	54	13	2	32	100	119
Ulkomaat	54	8	2	36	100	184
Kunnallispolitiikka	58	20	5	16	100	74
TALOUS	55	18	4	23	100	362
Talouspolitiikka	47	29	5	19	100	98
Yritystalous	60	10	2	29	100	136
Työmarkkinat	58	17	6	19	100	115
Maatalous	46	39	0	15	100	13
TURVALLISUUS	48	13	2	37	100	404
Maanpuolustus	90	0	5	5	100	20
Rikokset	47	14	2	37	100	277
Onnettomuudet	41	12	2	45	100	107
YMPÄRISTÖ	57	18	2	24	100	200
Energia	55	25	5	15	100	20
Ympäristö	51	18	1	30	100	115
Liikenne	63	15	2	21	100	48
Asuminen	82	12	0	6	100	17
INFORMAATION TUOTANTO JA KIERTO	56	17	4	23	100	151
Historia	77	12	0	12	100	26
Tutkimus	52	17	2	29	100	48
Uskonto, elämäntutkimus	58	16	0	26	100	19
Joukkoviestintä	52	7	4	37	100	27
Koulutus	45	32	13	10	100	31
TERVEYS	39	38	4	19	100	151
Terveys	32	40	5	23	100	95
Sosiaaliturva	34	54	3	9	100	35
Alkoholi	81	5	0	14	100	21
MUU AIHE	43	31	3	23	100	65
Muu aihe	47	30	2	21	100	57
Vähemmistöt	13	38	13	38	100	8
Yht %	53	18	4	25	100	-
N	1320	446	91	614	-	2471

Liitetaulukko 29: Keskeisten puhujien sukupuolijakauma toimijaluokissa ja -ryhmissä 2008 N = 2480

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
Valtio	51	23	2	24	100	714
Valtiojohto, puoluelaitos	52	32	3	13	100	260
Julkishallinto	53	29	2	16	100	245
Poliisihallinto, rajav.	54	2	0	43	100	129
Oikeusistuinlaitos	22	7	0	72	100	60
Puolustushallinto	95	0	0	5	100	20
Vietteet	72	23	2	3	100	373
Urheilu	88	8	2	3	100	199
Viihde	49	48	1	2	100	84
Kulttuuri	59	32	6	3	100	90
Talous	63	18	1	18	100	446
Elinkeinoelämä	69	12	1	19	100	339
Ay-liike	35	40	3	21	100	89
Maatalous	78	17	6	0	100	18
Yksityishenkilöt	39	39	15	7	100	200
Ulkovaltat	65	6	1	27	100	297
Tutkimus	61	17	1	21	100	207
Kansalaistoiminta	37	30	8	26	100	74
Muu	34	15	5	45	100	169
Uskonnollinen yhteisö	19	15	4	62	100	79
Muu tiedotusväline	19	15	4	62	100	79
Viestin itse	46	27	0	27	100	11
Muu	43	15	8	34	100	61
Total	56	20	3	20	100	-
N	1398	504	79	499	-	2480

Liitetaulukko 30: Keskeisen puhuvan toimijan sukupuolijakauma toimijaluokissa ja -ryhmissä 2010, N = 2556

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei määr.	Yht %	N
Valtio	58	20	1	21	100	757
Valtiojohto, puoluelaitos	65	28	2	6	100	262
Julkishallinto	59	23	0	17	100	256
Poliisihallinto, rajav.	54	5	0	41	100	174
Oikeusistuinlaitos	30	19	0	52	100	54
Puolustushallinto	91	0	0	9	100	11
Vietteet	71	26	0	0	1	407
Urheilu	80	19	0	1	100	229
Viihde	64	33	3	1	100	107
Kulttuuri	51	39	0	10	100	71
Talous	68	13	1	19	100	407
Elinkeinoelämä	69	13	0	18	100	337
Ay-liike	58	12	2	29	100	52
Maatalous	63	19	0	19	100	16
Yksityishenkilöt	42	44	6	9	100	197
Ulkovallat	45	10	1	45	100	218
Tutkimus	51	24	0	25	100	217
Kansalaistoiminta	46	31	1	21	100	70
Muu	48	18	2	32	100	285
Uskonnollinen yhteisö	68	32	0	0	100	28
Muu tiedotusväline	29	6	0	65	100	82
Viestin itse	60	24	5	11	100	37
Muu	52	20	2	25	100	138
Total	57	21	1	21	100	-
N	1464	539	29	524	-	2556

Liitetaulukko31: Keskeisen puhuvan toimijan sukupuolijakauma toimijaluokissa ja -ryhmissä 2012

%	Mies	Nainen	Molemmat	Ei mää.	Yht %	N
Valtio	54	22	5	19	100	796
Valtiojohto, puoluelaitos	59	28	8	5	100	317
Julkishallinto	54	22	2	22	100	241
Poliisihallinto, rajav.	58	4	2	37	100	186
Oikeusistuinlaitos	176	17	0	77	100	35
Puolustushallinto	82	6	0	12	100	17
Vietteet	60	21	4	15	100	341
Urheilu	76	12	1	11	100	191
Viihde	49	42	6	2	100	83
Kulttuuri	54	33	8	6	100	67
Talous	62	14	2	22	100	323
Elinkeinoelämä	70	16	1	16	100	239
Ay-liike	58	14	2	27	100	66
Maatalous	84	6	0	11	100	18
Yksityishenkilöt	39	38	16	7	100	141
Ulkovallat	57	6	2	35	100	274
Tutkimus	52	22	2	24	100	264
Kansalaistoiminta	35	26	7	33	100	55
Muu	48	14	2	36	100	286
Uskonnollinen yhteisö	83	6	11	100	100	18
Muu tiedotusväline	10	6	1	84	100	146
Viestin itse	33	14	3	50	100	36
Muu	11	41	6	43	100	86
Total	53	18	4	25	100	-
N	446	1320	91	614	-	2471

Uutismedian vuosiseurannan loppuraportti esittelee viisivuotisen tutkimushankkeen keskeiset tulokset sekä sen virittämät metodiset johtopäätökset. Määrällisen sisällön erittelyn kohteena olivat suomalaisten sanomalehtien etusivujen, radio- ja tv-kanavien pääuutislähetysten sekä kaikkien näiden internetsivujen pääuutisten sisällöt. Mukana oli kaikkiaan 18 uutisvälinettä.

Yleisesti puhutaan journalismin suuresta murroksesta, mutta tämän tutkimuksen tulokset kertovat vakaudesta: suomalainen uutisjournalismi on säilyttänyt roolinsa asiallisena maailman tapahtumien välittäjänä. Tutkimus ei anna tukea väitteille journalismin viihteellistymisestä tai väkivallan ja erotiikan lisääntymisestä. Sen sijaan tutkimus osoittaa miesten ylivallan säilyneen ja jopa vahvistuneen, sillä naisia oli vain neljäsosa pääuutisten henkilöistä.

COMET

Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus

Tampere Research Centre for
Journalism, Media and Communication